

Samrådsredogörelse

Detaljplan för kv. Blåmesen m.fl. inom stadsdelen Huvudsta, upprättad i augusti 2021

Innehåll

1. Bakgrund (sid 1)
2. Sammanfattning (sid 2)
3. Yttranden (sid 5)
  - Remissinstanser (sid 6)
  - sakägare enligt fastighetsförteckningen och boende (sid 20)
  - övriga (sid 30)
  - förvaltningens kommentarer (sid 81)
4. Samrådsmöte (sid 87)
5. Förändringar efter samrådet (sid 87)

1. Bakgrund

Byggnadsnämnden beslutade den 2 februari 2021, § 4, att planförslaget skulle ligga till grund för samråd.

Detaljplanens syfte är att möjliggöra uppförandet av ny skola, ett kvarter med flerbostadshus med lokaler för centrumverksamhet i bottenvåning samt möjliggöra för bostäder i form av radhus där möjligheten ges att tillskapa centrumändamål i bottenvåningen mot Armegatan. Vidare är planens syfte att skapa en sammanhållen stadsstruktur i centrala Huvudsta genom att omvandla Armégatan karaktär från trafikled till stadsgata. Detaljplanen syftar även till att ge objekt med höga naturvärden inom planområdet ett utökat skydd.

Länsstyrelsen, kommunens förvaltningar, sakägare och andra berörda har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Handlingarna har visats i Solna stadshus, Stadshusgången 2, och på Solna bibliotek i Solna centrum under lokalernas ordinarie öppettider, samt på Solnas webbplats, under tiden 24:e februari – 11:e april 2021. På grund av covid-19 situationen hölls ingen fysisk träff. Istället anordnades ett allmänt digitalt samrådsmöte den 22:a mars 2021 som kunde nås via projektets webbplats.

2. Sammanfattning

Yttranden i korthet

Länsstyrelsen bedömer utifrån ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL att planförslaget behöver bearbetas vad gäller frågor som rör miljö kvalitetsnormer samt hälsa och säkerhet. Kommunen behöver i planhandlingarna redogöra för och säkerställa dagvattenåtgärder som ska vidtas, visa att planområdet är lämpligt för sitt ändamål utifrån översvämningsskydd samt redogöra för om det finns risk för ras och skred inom planområdet. Länsstyrelsen lämnar även rådgivande synpunkter kopplade till naturmiljö, kulturmiljö, markföroreningar, buller, artskydd och biotopsskydd.

Statens geotekniska institut (SIG) belyser att det inom området inte klart och entydigt kan uteslutas att risker för ras eller skred föreligger. Av den anledningen behöver en stabilitetsutredning utföras. Om behov av översvämningsskydd föreligger behöver det klarläggas att stabiliteten är tillfredställande för att kunna anordna detta skydd. SGI vill även upplysa om att den ökade belastning på jorden som planförslaget medger kan innebära en risk för sättningar inom planområdet. De vill därför framhålla att det kan vara värdefullt att sättningsförutsättningarna för hela planområdet klargörs.

I plankartan bör det förtydligas vad som avses med planterbart bjälklag (B2). I planbeskrivningen anser SIG att formuleringen ”Enligt SGU:s jordartskarta förekommer framförallt fyllning ovan postglacial lera och morän ovan urberg” på s 27 är felaktig.

SLL Trafikförvaltningen ser en flytt av busshållplatsen västerut som positivt med tanke på närheten till skolområdet. Utformningen är positiv utifrån trafiksäkerhet och bussframkomlighet. Trafikförvaltningen anger dock att hållplatsutformningen inte fullt ut följer RiBuss, som anger att mittrefugen behöver vara 3 meter, vilket är särskilt viktigt i närheten av skolområden. Planhandlingarna behöver här kompletteras med en typsektion över busshållplatsen med mittrefug som visar de faktiska avstånden så att en rättvis bedömning kan göras.

Trafikförvaltningen framför ett antal kommentarer avseende trafiksäkerhet som ska tas med i det fortsatta arbetet. Även bussarnas framkomlighet är något som Solna stad behöver förtydliga och att Trafikförvaltningen gärna är med i diskussionerna kring det.

Storstockholms brandförsvaret har inte hittat några riskkällor i närheten av det aktuella planområdet, som bedöms kunna medföra förhöjda risknivåer. Framkomlighet, tillgänglighet och tillgång till brandvatten vid händelse av en räddningsinsats måste beaktas i det fortsatta planarbetet och i projekteringen.

Norrenergi har befintliga ledningar med värme och kyla inom området och förutsätter att de beaktas i detaljplanarbetet. Om ledningarna behöver flyttas för att möjliggöra byggnation enligt det aktuella planförslaget utgår vi från att omläggning av de befintliga ledningarna bekostas av exploitören.

Norrvatten har en huvudvattenledning placerad i norra delen av planområdet. Att placera byggnader i närheten av Norrvattens huvudledningar innebär en risk. Förändring genom uppfyllnad eller nedschaktning av nuvarande markprofil får ej ske utan Norrvattens godkännande. För arbeten som berör huvudvattenledningen enligt

ovan erfordras avtal med Norrvatten om utförandet samt ett godkännande av bygghandlingar och ritningar.

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Vattenfall Eldistribution har elnätanläggningar inom detaljplaneområdet och inom närområdet. Vattenfall Eldistribution önskar ett E-område för nätstation inom ny detaljplan, storlek 10x10 meter. En eventuell flytt/förändring av befintliga elnätanläggningar utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploitören.

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg anser att den totala miljöpåverkan av planen är så stor att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bör upprättas. Planens genomförande skulle innebära ett flertal negativa konsekvenser för miljön och klimatet. Bland dessa kan nämnas förluster av värdefull natur (inklusive biotopskyddade alléer), stora utsläpp av koldioxid genom rivning och byggnation, ökad biltrafik på de tillkommande vägarna, sämre möjligheter för absorption av vatten när grönytor och träd tas ned och risk att miljögifter i marken kontaminerar området. Projektets påverkan på klimatet finns inte nämnt i planhandlingarna.

Naturskyddsföreningen anser att barnperspektivet saknas i trafikplaneringen, i och med att lösningar riskerar att öka olyckor och konflikter mellan bilister och oskyddade trafikanter, samt skapa samt smit/genomfartstrafik. De framför också att den nya skolgården inte möter Boverkets riktlinjer för barns utemiljöer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att planen ska säkra upp skydd av träd med ytterligare planbestämmelser. Det framförs också förslag på att möjliggöra flytt av värdefulla träd som i förslaget inte kan stå kvar. Alternativet med öppna lösningar för fördröjning och rening av dagvattnet ska väljas.

Strävan i den fortsatta planeringen ska vara att skolbarn och boende i så liten utsträckning som möjligt utsätts för luftföroreningshalter över det nationella miljömålets riktvärden och att en så god ljudmiljö som möjligt ska skapas för de boende.

Projektet ska fullfölja en god detaljerad planering av skolgårdens utformning och Boverkets rekommendationer ska följas i största möjliga utsträckning. Projektet ska uppfylla högt ställda miljökrav vid byggandet av skola och bostäder och att certifiering ska ske enligt något känt system för långsiktigt hållbart byggande. Dessutom ska projektet följa utvecklingen av alternativa, naturbaserade fyllnadsmaterial för idrottsplaner och välja ett sådant material.

Tekniska nämnden betonar att det är viktigt att en ordentlig avfallsutredning görs i kommande skede.

Solna Vatten har befintliga ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten i konflikt med planerad bebyggelse. Dessa behöver flyttas till nytt läge. Exploatören måste utreda om en flytt av ledningarna är möjlig att genomföra, att det finns utrymme att flytta dem till och att de fortfarande är åtkomliga. Sådan flytt ska ske på bekostnad av exploitören. Ett avtal mellan exploitören och Solna Vatten AB gällande

ledningsflytt måste tecknas innan planen kan antas. U-område krävs om de allmänna VA-ledningarna ligger på kvartersmark och även ledningsrättsavtal ska tecknas.

Sakägare enligt fastighetsförteckning, boende och övriga har inkommit med synpunkter som framförallt berör oro för att det blir färre parkeringsplatser, förlorade naturvärden, förändringar i gatustrukturen, oklarheter kring avfallshantering, ifrågasättande av Tallbackaskolans rivning, avsaknad av MKB, höjden på ny bebyggelse och att den nya skolgården inte uppfyller Boverkets råd. Flera yttranden uttrycker också oro för barnens situation under byggtiden och att en stor skola kan komma att bli en otrygg miljö. Boende i närheten är oroliga att det förslaget kommer innebära ökat buller och luftföroreningar, från både ökad trafikallsträng och byggnationstiden. Många är emot en förtätning av området samt att behovet av centrumverksamhet i området inte finns, med hänvisning till befintligt centrumutbud.

Förvaltningens kommentarer i korthet

Dagvattenutredningen och dagvattenavsnittet i planbeskrivningen har utvecklats med tydligare beskrivningar av åtgärderna som föreslås. Inom den del av planen som är utpekad som ett område som riskerar att svämmas över vid skyfall har en planbestämelse, som reglerar att entréer inte får anläggas under en viss marknivå, lagts till. Detaljplaneområdets markförhållanden har studerats vidare och inom ramen för rapporten PM Geoteknik har delen gällande ras och skred fördjupats. Även frågan kring risk för sättningar har analyserats. Planhandlingarna har förtydligats med tydligare motiveringar kring planens lämplighet och det med stöd av bl.a. de reviderade utredningarna gällande dagvatten och geoteknik. Solna har även tagit till sig av Länsstyrelsens rådgivande synpunkter.

Solna stad har via dialog med Trafikförvaltningen kommit fram till att det förslag som togs fram till samrådet, där refugen är 1,2 meter, fungerar som lösning vid en ny busshållplats. I trafikutredningen kommer frågor kring korsningar och bussarnas framkomlighet fördjupas till antagandeskedet då nya trafikberäkningar finns att tillgå. Förvaltningen anser att de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna och de nya utformningarna av gatorna i planen skapar en miljö som är säker för barn och vuxna.

Möjligheterna till räddningsinsatser för den tillkommande bebyggelsen ska säkerställas i den kommande projekteringen.

Samtliga ledningsägare (Vattenfall, Norrvatten, Norrenergi, Solna Vatten, Skanova) är med i den ledningssamordning som sker inom projektet och en lösning gällande eventuellt behov av ledningsflyttar ska tas fram till antagandet av detaljplanen. Ett E-område har lagts in i planområdets nordöstra del för att möjliggöra en ny nätstation till Vattenfall.

Avsnittet kring avfall i planbeskrivningen tar upp alternativ och föreslår avfallslösningar för befintlig och ny bebyggelse. Solna stad ser fram emot en dialog i frågan.

De personer som påverkas av att deras befintliga långtidskontrakt för förhyrda parkeringsplatser försvinner har erbjudits en ny plats, antingen i direkt närhet intill den norra delen av Kristinelundsvägen eller vid Släggbacken cirka 200 – 300 meter bort. När det gäller avgiftsparkeringsplatser som tas bort så kommer det lösas genom att delvis återskapas nya inom planen och dels genom att det finns en kapacitet i närområdet.

Solna stad står fast i den tidigare bedömningen av detaljplanens totala miljöpåverkan och att det därmed inte finns behov av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Att rivningen av Tallbackaskolan i sig ger upphov till betydande miljöpåverkan är inte något som Solna stad, med stöd av Länsstyrelsen, anser är ett rimligt antagande. Motiv till stadens ställningstagande har förtydligats i planbeskrivningen.

Det har till granskningen tagits fram en naturvärdesinventering i vilken de befintliga alléerna i området har studerats och förslag på återplantering redovisas. Samtliga alléer har ett biotopskydd och innan de kan tas ner behöver en dispens sökas. Innan bebyggelsen kan börja uppföras ska marken inom området saneras för att få bort de föreningar som finns i marken och för att uppfylla de riktvärden som finns gällande känslig markanvändning, något som krävs för både skola och bostäder. Mycket av den befintliga vegetationen på dagens skolgård ska bevaras samt att det ska tillskapas flera nya områden där vatten kan absorberas i den då sanerad mark. Ett avsnitt kring hur projektet lever upp till de riktlinjer som anges i Solna stads klimatstrategi har lagts till i planbeskrivningen.

Trafiken på vägarna i området kommer sett till det stora hela endast att öka marginellt. Trafiken längs med Armegatan ökar något vad gäller antal bilar per dag och det blir minskade flöden längs med Kristinelundsvägen. Förslag till åtgärder för att skapa en mer trafiksäker miljö runt skolan har tagits fram och förtydligats i utredningen ”Säkra och trygga skolvägar”. Enligt de framtagna buller- och luftutredningarna så framgår att de nya bostäderna får en god boendemiljö och befintliga bostäderna får en fortsatt god boendemiljö.

Detaljplanens bebyggelseförslag ser till att både de uppsatta riktvärdena avseende bullernivåer och luftkvalitet uppfylls, både för den nya och den befintliga bebyggelsen.

Skolbyggnaden har till granskningen omarbetats och har nu en form som möjliggör ett bevarande av eken och del av allén längs med Kristinelundsvägen. Skolvolymen har sänkts med två våningar och den nya formen innebär att kv. Sidensvansen får behålla den öppenhet mot skolgården som finns idag. Den nya skolgården ger också bättre förutsättningar för att skapa mer avskilda och anpassade delar för de olika åldrarna i skolan. Skolgårdens storlek har utökats till granskningen och stadens bedömning är att omfattningen är av en storlek som är tillräcklig för den nya skolan. När det gäller den nya tillkommande bebyggelse längs med stadsgator så är det ett tydligt mål för Solna stad att tillskapa nya verksamheter i bottenvåningar, vilket är aktuellt i denna detaljplan.

Till genomförandet av projektet kommer ett kontrollprogram tas fram för att säkerställa att påverkan på närområdet blir enligt de krav som finns beträffande omgivningspåverkan. En särskild omsorg för tillägnas till skolmiljön för att göra den så trygg och säker som möjligt i och med att skolverksamheten ska bedrivas under genomförandet av projektet

3. Yttranden

Samtliga inkomna yttranden som redovisas nedan är sammanfattade, i vissa fall översatta från engelska. Samtliga yttranden finns att ta del av i sin helhet i Solna stadshus, plan- och geodataenheten.

Remissinstanser

Länsstyrelsen bedömer utifrån ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL att planförslaget behöver bearbetas vad gäller frågor som rör miljö kvalitetsnormer samt hälsa och säkerhet. Kommunen behöver i planhandlingarna redogöra för och säkerställa dagvattenåtgärder som ska vidtas, visa att planområdet är lämpligt för sitt ändamål utifrån översvämningsrisk samt redogöra för det finns om risk för ras och skred inom planområdet. Länsstyrelsen lämnar även rådgivande synpunkter kopplade till naturmiljö, kulturmiljö, markföroreningar, buller, artskydd och biotopsskydd.

Miljö kvalitetsnorm för vatten

Kommunen anger att planens genomförande bedöms följa åtgärdsprogrammet och möjligheten att uppnå MKN för vatten i recipienten. Kommunen anger även att åtgärderna ska säkerställas genom exploateringsavtal. Det framgår dock inte av planbeskrivningen vilka åtgärder som ska genomföras eller vilken fördröjningsvolym som krävs för att uppnå kommunens åtgärdsnivå på 20 mm. Det framgår inte heller hur dagvatten från den nya konstgräsplanen ska hanteras. Kommunen behöver därför tydligt redogöra i planbeskrivningen för vilka åtgärder som ska vidtas och vilken effekt åtgärderna förväntas få. Åtgärderna så långt som är möjligt vidare säkerställas genom exempelvis avsatt yta i plankartan eller genom planbestämmelser.

Hälsa och säkerhet

Översvämningsrisk

I området finns en lågpunkt där stora mängder vatten kan samlas enligt dagvattenutredningen (Bjerkning, 2021-01-15). Kommunen ska enligt planbeskrivningen ta fram en skyfallsanalys inför kommande skede. Länsstyrelsen ser positivt på detta och rekommenderar att de av länsstyrelsen framtagna rekommendationerna för skyfallsutredningar följs. Eventuella skyddsåtgärder för att skydda bebyggelse mot översvämnningar behöver regleras i plankartan. Kommunen behöver även säkerställa att en omdaning av planområdet inte medför en ökning av översvämningsrisker för bebyggelse och infrastruktur utanför planområdet. Framkomlighet till och från bebyggelse inom planområdet vid skyfall behöver även utredas innan nästa planskede.

Risk för ras och skred

Kommunen behöver tydligt redogöra för om risk för ras och skred föreligger inom planområdet samt vid behov säkerställa nödvändiga åtgärder i planhandlingarna.

Råd om tillämpning av 2 kap. PBL

Lokala kulturmiljövärden

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att rivningen av Tallbacka skolan inte innebär betydande miljöpåverkan. Det är dock viktigt att kommunen tydligt ger motiv till rivningen och ser om kulturhistoriska värden kan bevaras på platsen.

Markföroreningar

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att de påvisade föroreningarna kan utgöra en risk för människors hälsa, men att de kan hanteras i samband med detaljplanens genomförande. Det behöver klargöras i planhandlingarna hur den fortsatta hanteringen av framtagandet av en fördjupad utredning samt om och hur åtgärder behöver vidtas. Detta ska utföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Buller

Kommunen behöver se över lägenhetsutformningen i hörnet mot Armégatan och lokalgata 1 för att se till att skapa en så bra ljudmiljö som möjligt.

Dagvattenhantering

Dagvattenutredningen (Bjerking, 2021-01-15) föreslår och konstaterar behovet av drift och underhåll av dagvattenåtgärderna för att uppehålla en god funktion. Det vore positivt om kommunen beskriver detta även i planbeskrivningen.

Rådgivning gällande planens genomförbarhet Artskyddsförordningen.

Kommunen behöver ta fram en utredning som belyser om det finns delar av planområdet som kan vara viktigt vistelseområden för fladdermöss, vilka omfattas av skydd enligt artskyddsförordningen. Det är enligt den förbjudet att förstöra djurens förökningsområden eller viloplatsen samt yngelkolonier eller övervintringsplatser. De arter som noterats kring gården Huvudsta föredrar att ha sina kolonier i byggnader varför det är viktigt att undersöka om det finns fladdermöss i byggnader som ska rivras.

Biotopskydd

Länsstyrelsen klargör att allén längs Krysshammarsvägen är biotopskyddad med hänvisning till ett domstolsutslag som säger att parkeringar är en del av "trafikapparaten" och ska betraktas som väg vid avgränsning av vad som är biotopskyddad allé. Skyddet innebär att det är förbjudet att skada alléer och planen kan inte genomföras utan dispens. Innan en dispensansökan behöver kommunen undersöka möjligheterna att spara alléerna. Det är särskilt de lönnalléer som finns med som kan ha värden.

Förvaltningens kommentar:

Planbeskrivningen har reviderats där dagvattenåtgärderna som vidtas beskrivs och effekten på dem förtydligats med dagvattenutredningen som underlag. För att säkerställa förutsättningarna så att den nya bebyggelsen inte skadas vid ett skyfall har en planbestämmelse som reglerar på vilken höjd entréerna mot det området för uppföras. Till antagandet ska en renodlad skyfallsanalys tas fram för att belysa den framtida situationen för båda tillkommande och befintlig bebyggelse.

Förvaltningen anser att framkomligheten i området till och fram bebyggelsen vid ett skyfall kommer inte är något problem. Det är en tydligt avgränsad yta som över-svämmas och intill detta område föreslås endast sekundära entréer till båda skolan och bostäderna. För säkerhets skull ska skyfallsfrågan analyseras ytterligare inför antagandeskedet.

Den geotekniska utredningen (PM Geoteknik, Bjerking 2021-08-13) har utvecklats med en fördjupning avseende ras och skred. I samband med den har en stabilitetsberäkning genomförts och den visar på en säkerhetsfaktor som är tillfredställande. Bedömningen är att det inte finns någon risk för ras och skred i detta område. Utredningen visar också på att det i området kan ske en uppfyllnad på en meter utan att påverka stabiliteten och risken för sättningar. Om det blir nödvändigt att fylla upp mer än en meter så ska detta detaljstuderas.

I kulturmiljöavsnittet i planbeskrivningen finns en motivering till varför Solna stad anser att ett bevarande av skolan inte är möjlig utan det finns ett större värde att

tillskapa en ny skola på platsen och på sätt bibehålla en del av det kulturhistoriska värdet med att ha en skola mitt i stadsdelen.

Planbeskrivningen beskrivet tydligt hur det fördjupande undersökningen gällande markföroreningar kommer att genomföras och att tillsynsmyndigheten ska samrådas i frågorna kring detta.

Bullersituationen längs med Armégatans framtida utformning kommer att generera ekvivalenta ljudnivåer mot flerbostadshusets norra fasad på mellan 60 och 65 dBA. På grund av byggnadens form går det inte att ha genomgående lägenheter längs med hela den norra huskroppen. För att klara uppsatta myndighetskrav så kommer det krävas lägenheter under 35 kvm inom vissa delar av byggnaden. För att kunna skapa en god boendemiljö inom detta bostadskvarter kommer lägenheterna utformas så att de uppfyller ljudklass B inomhus.

En naturvärdesinventering (Calluna 2021-08-18) har tagits fram och den har studerat den biotopskyddade alléerna, spridningssamband samt behovet och förslag på kompensationsåtgärder. Utredningen är tänkt att både fungera som underlag till planförslaget och till den dispensansökan som fällning av alléer behöver genomgå. På de besiktigade alléträden och på den bevarade eken består lavfloran av vanliga arter som är knutna till lövträd, alléträd och urban miljö. Arterna observerades på nästintill varje träd där de växte i olika utsträckning, från mindre till påtagliga förekomster. Ingen påtaglig förekomst av död ved eller förekomst av intressanta håligheter noterades.

Trafikförvaltningen yttrar sig angående hållplatser och refuger, övergångsställen, PM om trafikstring samt om framkomligheten:

Hållplatser och refuger

Trafikförvaltningen ser positivt på en flytt av busshållplatsen, så att den även fortsättningsvis ligger nära skolan, och utformningen med enkel stopphållplats med mittrefug. De framför också att utformningen av hållplatsen är positiv utifrån trafiksäkerhet och bussframkomlighet och rekommenderas användas vid de biltrafikflöden som finns på Armégatan.

De har i planillustrationen mätt och kan utifrån den konstatera att hållplatsutformningen inte fullt ut följer RiBuss. Mittrefugen mäter till cirka 1,2 meter men behöver vara 3 meter för att följa RiBuss. Illustrationen behöver kompletteras med en typsektion över busshållplatsen med mittrefug som visar de faktiska avstånden så att en rättvis bedömning kan göras.

Det är också nödvändigt att en sektion visar på relationen mellan cykelbanan och om säkerhetszonen mellan väderskyddet och cykelvägen är tillräckligt. Det behöver vara minst 0,5 meter för drift- och underhåll men avståndet ska helst vara 1 meter.

Övergångsställen

I barnkonsekvensanalysen framkommer att barn och lärare föredrar tunneln under Armégatan framför övergångsställen men att den kan uppfattas som otrygg på den mörkare delen av året, vilket gör att framförallt de yngre barnen istället väljer övergångsstället. Staden bör enligt Barnkonsekvensanalysen överväga reglering alternativt blinkande skyltar för trafiksäkerheten.

Trafikförvaltningen vill gärna delta i processen med korsningsutformningar för att skapa en så trygg trafikmiljö som möjligt. Vid val av åtgärd behöver riktlinjerna i Ribuss följas.

PM Trafikalstring Blåmesen Huvudsta

Trafikförvaltningen vill att PM Trafikalstring kompletteras med korsningarnas kapacitet ut i korsningar och hur detta kommer påverkas av tillkommande trafik.

Framkomlighet

I korsningen Armégatan/Huvudstagatan ser det ut som att det är högerregel. Det ger att buss på Armégatan i västlig riktning har väjningsplikt vilket påverkar framkomligheten. För att skapa bättre framkomlighet för buss skulle det kunna vara lämpligt att reglera korsningen.

Förvaltningens kommentar:

Dialog har förts med Trafikförvaltningen där frågan kring hållplatsrefugen och säkerhetszonen intill busshållplatsen vilket har lett till att förslaget är utformat på ett sätt som är acceptabelt.

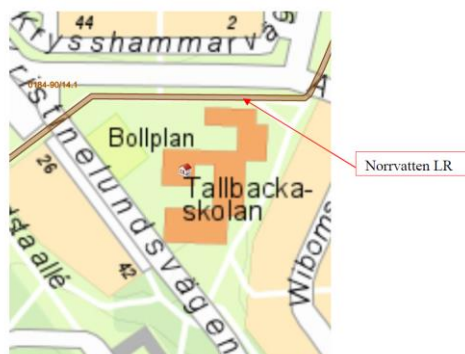
Inför antagandet kommer det i PM trafikalstring tas upp frågor kring korsningarnas utformning och bussarnas framkomlighet då dessa fördjupas med hjälp av nya trafikberäkningar som ska genomföras.

Norrenergi har befintliga ledningar med värme och kyla inom området och förutsätter att de beaktas i detaljplanearbetet. Om ledningar behöver flyttas förutsätts exploatören bekosta åtgärderna. Väderförhållande och urkopplingstider ska beaktas, så att kringliggande värme och kyla kunder ej drabbas mer än nödvändigt.

Förvaltningens kommentar:

Informationen tas med i fortsatt arbete i den ledningssamordning som redan initierats. I det fall att ledningarna påverkas är det viktigt att ledningsägaren är delaktig i arbetet för att få fram en så bra lösning som möjligt.

Norrvatten har en huvudvattenledning placerad i norra delen av planområdet. Ledningsrätten (LR) redovisas på bifogad kartbild.

De klargör att placera byggnader i närheten av Norrvattens huvudledningar innebär en risk. Om ett ledningsbrott uppstår kan stora vattenmängder komma att strömma ut med avsevärd kraft, detta med anledning avledningarnas stora dimension, det höga vattentrycket och det faktum att det tar tid att stänga av en skadad ledning. Denna typen av ledning får ej utsättas för vibrationer eller belastningar utan att

förstärkningsåtgärder vidtas för ledningen. Kommunen ska upprätta en dialog med Norrvatten i det kommande arbetet.

Förvaltningens kommentar:

Informationen tas med i fortsatt arbete i den ledningssamordning som redan initierats. I det fall att ledningarna påverkas är det viktigt att ledningsägaren är delaktig i arbetet för att få fram en så bra lösning som möjligt.

Solna Vatten har befintliga ledningar för vatten, spillvatten och dagvatten i konflikt med planerad bebyggelse, det framgår av bilden nedan. De antar att ledningarna behöver flyttas till nytt läge och i så fall ska exploitören utreda att en flytt av ledningarna är möjlig att genomföra, med hänsyn tagen till att det finns utrymme att flytta dem till och att de fortfarande är åtkomliga. En sådan flytt ska ske på bekostnad av exploitören. Ett avtal mellan exploitören och Solna Vatten AB gällande ledningsflytt måste tecknas innan planen kan antas.

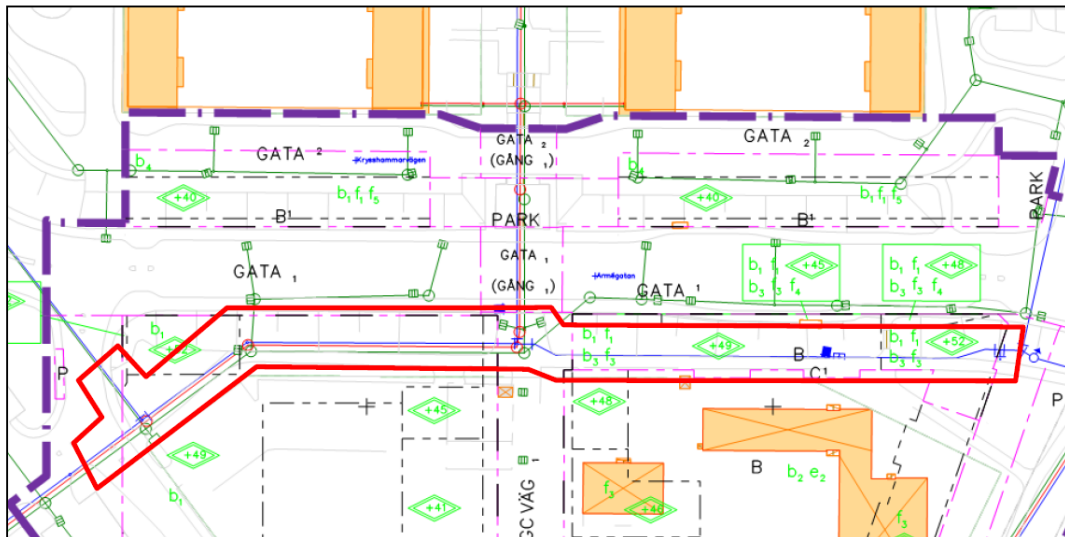

Bild 1. Ledningar i konflikt med planerad bebyggelse.

Det finns även brunnar och ledningar för gatuavvattning som kommer i konflikt med planerad bebyggelse. U-område krävs om de allmänna VA-ledningarna ligger på kvartersmark och även ledningsrättsavtal ska tecknas.

Solna vatten är tydliga med att träd samt anläggningar för omhändertagande av dagvatten (tex skelettjordar, växtbäddar och avsättningsmagasin) inte får placeras över VA-ledningar eller på ett sätt så att åtkomsten till VA-ledningarna begränsas. De får heller inte riskera att orsaka någon skada på VA-ledningarna. Inte heller cykelställ, fasta bänkar, busskurer, trappor, murar mm får placeras så att åtkomsten till Solna Vattens ledningar försvåras. Beläggning på gator och torg måste vara sådan att den är lätt att återställa efter ingrepp. Det är viktigt att höjdsättning av bebyggelse sker på ett sådant sätt att viktiga funktioner inte riskerar att skadas vid större regn.

Förvaltningens kommentar:

Informationen tas med i fortsatt arbete i den ledningssamordning som redan initierats. I det fall att ledningarna påverkas är det viktigt att ledningsägaren är delaktig i arbetet för att få fram en så bra lösning som möjligt. Ett avtal kommer att upprättas mellan exploitören och Solna Vatten innan detaljplanen antas.

Statens geologiska institut (SGI) belyser att området är beläget i ett område där marknivån varierar mellan ca +22 och +28,5 m, med de högsta nivåerna i de norra delarna av området. Grundvattennivå på 2,6 - 2,9 m under marknivå har uppmätts i två stycken installerade grundvattenrör. SIG har noterat att SGU:s jordartskarta indikerar att jorden inom området främst består av fyllning med ett mindre inslag av berg i dagen. Eftersom det inte klart och entydigt kan uteslutas att risker för ras eller skred berör detaljplanens område eller att detaljplaneområdets risker berör kringliggande områden ska en stabilitetsutredning utföras. SGI vill även upplysa om att den ökade belastning på jorden som planförslaget medger kan innebära en risk för sättningar inom planområdet.

Plankarta

B2 – Marken får byggas under (över) med planterbart bjälklag. Det bör förklaras vad som avses med ett planterbart bjälklag.

Planbeskrivning

På s 27 finns stycket ”Enligt SGU:s jordartskarta förekommer framförallt fyllning ovan postglacial lera och morän ovan urberg. Detta är inte vad vi kan se i SGU:s jordartskarta och verkar vara en felaktig formulering.

Risken för påverkan av översvämning till följd av ett skyfall i form av ett 100-årsregn beskrivs i planbeskrivningen. Vi vill påpeka att eventuella åtgärder med hänsyn till översvämningsskydd kan påverka stabiliteten negativt beroende på utformning. Om behov av översvämningsskydd föreligger behöver det klarläggas att stabiliteten är tillfredställande för att kunna anordna detta skydd.

Markteknisk undersökningsrapport

I avsnitt 9.3 beskrivs att 6 skruvprovtagningar genomförts, men i bilagan med provresultat redovisas endast 4. Det förutsätts att detta justeras när den detaljerade geotekniska utredningen utförts.

Avsnitt 13.1 och 13.3 nämns utvärdering av konförsök och direkta skruvförsök vilka inte nämns i 10.1 - Utförda undersökningar. Det förutsätts att detta justeras när den detaljerade geotekniska utredningen utförts.

Förvaltningens kommentar:

Planbeskrivningen har reviderats så att korrekta uppgifter, enligt SGU, nu finns.

Det har i PM Geoteknik (Bjerkning 2021-08-13) gjorts en fördjupning avseende riskerna för ras och skred. Stabilitetsberäkning som genomförts visar på en tillfredställande säkerhetsfaktor. Bedömningen är att det inte finns någon risk för ras och skred i detta område. Utredningen visar också på att det i området kan ske en uppfyllnad på en meter utan att påverka stabiliteten och risken för sättningar. Om det blir nödvändigt att fylla upp mer än en meter så ska detta detaljstuderas.

Planbeskrivningen har förtydligats med vad som avses med ”planerbart bjälklag”.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) delar plan- och geodataenhetens bedömning att genomförandet av planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan. MHN anser att de miljö- och hälsofrågor som är aktuella för planområdet har lyfts och att förslaget till detaljplan är väl genomarbetat.

Det totala antalet träd kommer att minska i området, vilket är negativt från biologisk mångfaldssynpunkt. MHN bedömer att detaljplanen ändå innebär en acceptabel förändring ur denna aspekt, förutsatt den hänsyn till värdefulla träd som tas i planen. Nämnden anser att planbestämmelserna till skydd för träd ska kompletteras genom att ett kombinerat fällningsförbud och markklovpplikt införs för alla träd som ska sparas. Som en kompensationsåtgärd ska möjligheten undersökas att till annan plats flytta eken som står längs med Kristinelundsvägen som inte kan finnas kvar vid genomförandet av detaljplanen.

MHN instämmer i att detaljplanens genomförande kommer att ge en mer effektiv användning av marken än idag och bedömer att det på den aktuella platsen kan vara motiverat, då den har ett relativt gott kollektivtrafikläge även med Solnamått mätt.

Strävan i den fortsatta planeringen ska vara att skolbarn och boende i så liten utsträckning som möjligt utsätts för luftföroreningshalter över det nationella miljömålets riktvärden. Så god ljudmiljö som möjligt ska skapas för de boende, i enlighet med Solna stads förväntningar i ”På väg mot ett hållbart Solna”, och att projektet ska rikta in sig på att sovrum förläggs mot bullerskyddad sida.

Projektet ska fullfölja en god detaljerad planering av skolgårdens utformning och Boverkets rekommendationer ska följas i största möjliga utsträckning. Det är positivt att detaljplanen innebär fler kvadratmeter skolgård per barn än vid den tidigare föreslagna skolan i kv. Koltrasten. Det är positivt att skolområdet gränsar till större grönområden ned mot Ulvsundasjön, inte minst för undervisningssyfte, samt att även Huvudstafältet finns relativt nära. Det är bra att planen belyser detaljplanens hälsoaspekter för barn i barnkonsekvensanalysen. Projektet ska följa utvecklingen av alternativa, naturbaserade fyllnadsmaterial för idrottsplaner och välja ett sådant material.

Projektet ska uppfylla högt ställda miljökrav vid byggandet av skola och bostäder och att certifiering ska ske enligt något känt system för långsiktigt hållbart byggande.

Skolgårdens storlek och utformning – bedömning

Planbeskrivningen redovisar på ett föredömligt sätt hur skolgårdens storlek och övriga förutsättningar förhåller sig till Boverkets rekommendationer om skolgårdar. MHN anser att det är viktigt att projektet fullföljer en god detaljerad planering av skolgårdens utformning och att Boverkets rekommendationer därvid följs i största möjliga utsträckning. MHN bedömer att de sparade träden på skolgården bidrar till en god skolgårdsmiljö.

Natur – biologisk mångfald och spridningsvägar – bedömning

Detaljplanens genomförande kommer att medföra en minskad trädvolym totalt sett och att grönstråkets bredd i planområdets östra del kommer att minskas, vilket innebär negativa konsekvenser för spridningsvägar och biologisk mångfald. Sammantaget bedömer MHN att rätt avvägning har gjorts, då de från ekologisk synpunkt mest värdefulla träden sparas och skyddas, hellre än de som omfattas av det generella juridiska skyddet av alléträd, men som har lägre ekologiska värden.

Den nya lokalgatan i östra delen av planområdet kommer att inverka negativt på det ekologiska spridningssambandet, vilket smalnas av. Gatan har dock lagts i den västra kanten av detta grönstråk, vilket möjliggör att så stor del som möjligt av

grönstråket behålls. De träd som tas bort för att ge plats för gatan har främst betydelse som del av det viktiga spridningsstråket, medan de enskilda träden i sig inte har så höga naturvärden i dagsläget. MHN bedömer att kvarvarande del av grönstråket även fortsatt ska kunna fungera som spridningssamband, tack vare att en stor del av grönstråket och de viktigaste träden ändå bevaras. MHN bedömer att konsekvensen därmed blir måttligt negativ.

Biotopskyddade alléträd

MHN instämmer i bedömningen att de biotopskyddade alléträden som avses avverkas har relativt låga naturvärden och att deras funktion som ekologiska spridningsvägar är betydligt lägre än det östliga spridningsstråket. MHN vill inflika att även dessa lönnar skulle ha fått ökade naturvärden med stigande ålder, om de hade fått stå kvar, samt att deras betydelse för spridning av arter inte är helt försumbar. MHN gör samma bedömning för den trädrad som idag kantar Krysshammarvägens parkering, som för alléträden.

Kompensation – överväga flytt av träd

Unga träd kan lättare än äldre träd ersättas med nyplantering, genom att tidsgapet mellan befintliga och nyplanterade träd då inte blir lika stort. Sammantaget ser det ut som att fler träd kommer att tas bort än vad som nyplanteras. De flesta av träden som fälls är förhållandevis små och unga, men de nyplanterade träden kommer troligtvis att vara ännu yngre och mindre. Det skulle därmed vara relevant att genomföra fler kompenserande eller förmildrande åtgärder.

Ett fåtal ekar i västra delen av planområdet står så till att de kommer att behöva tas bort vid utbyggnaden av den nya skolan. Möjligheten att flytta någon av dessa ekar till en annan plats bör undersökas. MHN bedömer att det skulle ge särskilt stor nytta att flytta den ek som står intill Kristinelundsvägen.

Planbestämmelser om skydd av träd

MHN välkomnar att de mest skyddsvärda träden behålls och beläggs med skyddsbestämmelser i detaljplanen. MHN bedömer att planbestämmelserna behöver kompletteras genom att ett kombinerat fällningsförbud och marklovplikt införs för alla träden som ska sparas. Detta behövs dels för att juridiskt säkerställa skyddet och dels för att handläggning av eventuella framtida ärenden om träden ska underlättas. För dessa syften behövs också ytterligare förtydliganden av definitioner.

I det östra grönstråket omfattas alla de större ekar som har mer än en halv meters stamdiameter av fällningsförbudet. I samma område finns två till ekar som är något mindre än så, och som inte omfattas av skyddet. Dessa ekar står väl placerade i förhållande till övriga ekar. Med tanke på framtida kontinuitet av ekar i spridningsstråket är det önskvärt att även ge dessa båda ekar skyddsbestämmelser.

Dagvattenhantering – bedömning

MHN anser att dagvattenutredningen är väl utförd och att den ger bra förslag till dagvattenlösningar. MHN stöder dagvattenutredningens förslag till fördröjning och rening av dagvattnet och förordar alternativet med öppna lösningar som skelettjordar och öppna makadamdiken. Dagvattenlösningar under befintlig väg eller GC-banor försvårar framtida skötsel och drift samt tillsyn. Materialet i infiltrationsytor kommer med tiden att behöva bytas ut, vilket är svårare om de ligger under asfalterade ytor.

MHN vill också understryka vikten av att de föreslagna anläggningarna utförs och inte i senare skede ersätts med mindre bra alternativ. Om exempelvis flerfamiljshusets och skolans tjocka gröna tak skulle minskas i omfattning, eller ersättas med tunna gröna tak, är det nödvändigt att komplettera med fler växtbäddar eller motsvarande. Med tunna gröna tak finns det risk för en ökad tillförsel av näringsämnen från planområdet till recipienten, istället för den minskning som dagvattenutredningen visar på.

Stadens dagvattenstrategi avråder från att använda material som kan leda till att mikroplaster sprids i vår omgivning. Konstgräsplaner är en känd källa till mikroplaster, i synnerhet via fyllnadsmaterial som lätt sprids till omgivningen, men också genom att själva plaststråna slits av med tiden och sprids. Om en konstgräsplan anses behövas för idrottsyften måste planen miljöanpassas. MHN avråder från placering av dagvattenbrunnar i närheten och från att använda fyllnadsmaterial som baseras på plast och (syntet-)gummi. Utveckling och testning av alternativa, naturbaserade fyllnadsmaterial pågår. Projektet bör följa utvecklingen och välja ett sådant material. Inför anläggande av konstgräsplan behöver en dialog hållas med miljöskyddsmyndigheten. Verksamheten kan framöver komma att bli anmälningspliktig.

3.4 Skyfallshantering – bedömning

MHN instämmer i att skyfallsfrågan behöver utredas närmare i det fortsatta planarbetet. I och med att det förekommer lokala lågpunkter idag är det lämpligt att integrera skyfallsfrågan i arbetet med att utforma den detaljerade höjdsättningen, så att skyfallsfrågan inte kommer in för sent. Dels behöver det säkerställas att det inte uppstår problem med översvämningar på oönskade platser i planområdet och dess omedelbara närhet, och dels behöver det säkerställas att fördröjningen inom planområdet är tillräcklig för att planområdet så lite som möjligt ska bidra till problem nedströms. MHN instämmer i att en från skyfallssynpunkt korrekt höjdsättning är avgörande för att begränsa negativa effekter och konsekvenser av skyfall. Förslaget att använda konstgräsplanen som fördröjningsmagasin för skyfall kan vara en gångbar lösning. Den behöver dock studeras närmare, bland annat med avseende på att begränsa spridningen av mikroplaster.

MHN vill informera om att nedströms planområdet ligger Huvudsta hästgård/ridstall. De mottar idag nederbörd från uppströms områden, som tillrinner från berget och sköljer över hästgårdens mark. Vattnet tar då med sig stora mängder näringsämnen till Ulvsundasjön. Detta är ett känt problem som projektet behöver vara medvetet om i den fortsatta planeringen av skyfallshantering.

Mark och grundvatten – bedömning

MHN delar den redovisade bedömningen i miljötekniska markrapporten, att kompletterande provtagning och saneringsåtgärder krävs innan området exploateras. Kompletterande provtagning ska ske i samråd med miljöskyddsmyndigheten. MHN delar också bedömningen att föroreningarna huvudsakligen kommer från tillförda fyllnadsmassor samt instämmer i att KM är lämplig bedömningsgrund för planområdet. Ett alternativ kan vara att ta fram platsspecifika riktvärden som i detalj anpassas till markanvändningen.

Trafikbuller – bedömning

Skolgårdens ljudmiljö blir till allra största delen mycket god, vilket är tillfredsställande. MHN bedömer att överskridandet av riktvärdet för maximal ljudnivå, som förekommer i skolgårdens ytterkanter, är litet och berör en liten del av skolgården. Det

kan därmed accepteras, särskilt som riktvärdena för ekvivalenta ljudnivåer innehålls inom hela skolgården.

Den nästan slutna kvartersformen på flerfamiljshuset bedöms vara väl anpassad för att skapa en bullerskyddad sida och gård. Det utskjutande och smala hörnet på byggnaden kan däremot bli en utmaning när det gäller att skapa en god ljudmiljö för bostäderna.

Radhusen mellan Armégatan och Krysshammarvägen har ett ofördelaktigt läge från bullersynpunkt, då de omges av bullerkällor på båda sidor. Enligt bullerutredningen blir det dock möjligt att skapa bullerskyddad sida mot Krysshammarvägen, vilket är avgörande för boendekvaliteten och för att följa trafikbullerförordningen.

MHN välkomnar att bullerutredningen och planbeskrivningen redovisar Solna stads mål att bostäder ska ha ett ljudkvalitetsindex på minst 2, enligt stadens dokument ”På väg mot ett hållbart Solna”, samt att utredningen redovisar vad som krävs för att uppfylla detta index. MHN anser att så god ljudmiljö som möjligt ska skapas för de boende, i enlighet med Solna stads förväntningar i ”På väg mot ett hållbart Solna”. MHN stöder förslaget om att bostäder byggs med ljudklass B. Projektet bör rikta in sig på att sovrum som regel ska förläggas mot bullerskyddad sida, vilket är särskilt viktigt för de bostäder som får fasad mot Armégatan.

MHN vill uppmärksamma projektet om att idrottsplaner som används under kvällstid kan orsaka störningar för närboende. Om idrottsplanen kommer att hyras ut kvällstid, finns därmed risk att störningar uppstår. Flerfamiljshuset kommer att ligga nära skolans idrottsplan. Ljudklass B, som föreslås i bullerutredningen och som förväntas enligt ”På väg mot ett hållbart Solna”, kan begränsa störningarna i de nya bostäderna, både från idrottsplanen och från trafik.

Bullerutredningen visar på ett föredömligt sätt hur påverkan trafikbullersituationen blir för befintliga bostäder, vid ett genomförande av detaljplanen. Bostadshuset vid Kristinelundsvägen får en påtaglig försämring vad gäller maximala ljudnivåer. Det kommer att påverka boendekvaliteten. I det fallet kan det behöva undersökas om denna förändring riskerar att leda till överskridanden av riktvärdet för maximal ljudnivå inomhus med stängda fönster (45 dBA).

Luftkvalitet – bedömning

Många barn förväntas röra sig i planområdet, i och med att skola och bostäder planeras. Barn är extra känsliga för luftföroreningar. Det finns ingen nedre gräns under vilken man kunnat konstatera att ingen hälsopåverkan sker av luftföroreningar. God luftkvalitet är särskilt viktig i områden där barn och andra känsliga grupper vistas. Strävan vid fysisk planering ska vara att uppnå det nationella miljömålet Frisk luft och att halterna därmed ska understiga miljömålets riktvärden. Dessa har satts med hänsyn till känsliga grupper, medan detsamma inte kan sägas om miljökvalitetsnormernas gränsvärden.

Mot denna bakgrund är det positivt att miljömålets riktvärden för kvävedioxid understigs inom hela detaljplaneområdet, tim- och årsmedelvärde. Detta, trots att Armégatans gaturum avsmalnas och blir dubbelsidigt bebyggt. Likaså är det positivt att den nedre utvärderingströskeln för dygnsmedelvärde understigs inom planområdet. (Riktvärde för dygnsmedelvärde saknas för kvävedioxid, varför utvärderingströsklarna kan användas som jämförelsevärden).

Det är mindre bra att miljömålets riktvärden för partiklar PM10 överstigs i Armégatans gaturum, både dygns- och årsmedelvärde, enligt beräkningarna. MHN tolkar det som att det är frågan om en relativt liten överstigande halt, kring 2–4 µg/m³ över riktvärdena. Det bör dock vara en strävan i den fortsatta planeringen att skolbarn och boende i så liten utsträckning som möjligt ska utsättas för halter över riktvärdena. Från luftkvalitetssynpunkt är det bra att skolans huvudentré är placerad vid Armégatans korsning med Kristinelundsvägen, där utvädringen blir bättre än längre österut på Armégatan. Det är positivt att halterna på skolgården och på bostadskvarterets gård samt radhusens uteplatser blir så låga att miljömålets riktvärden för partiklar understigs där.

Hållbart byggande – bedömning

MHN anser att Solna stad bör föregå med gott exempel och följa högt satta miljömål vid byggandet av skolan och att certifiera den enligt något av de kända systemen för långsiktigt hållbart byggande. Miljökraven för bostäderna bör också vara extra högt ställda, då det är stadens mark som bebyggs. Även dessa bör certifieras.

Förvaltningens kommentar:

Antalet träd som kan bevaras har till granskningen ökat till antalet och samtliga av dessa har givits planbestämmelser som skyddar dem och som förutsätter markklov om de skulle behöva tas ned. Träden som står inom parkmark i den östra delen ska även fortsättningsvis bevaras. Planbestämmelsen som skyddar dem har tagits bort men de står inom kommunens egen mark och bevarandet säkerställs inom den egna projekteringen. Spridningssambanden som finns idag i den östra och centrala delarna av planområdet bibehålls med hjälp av ny plantering där det finns behov.

Bullersituationen på bostadskvarterets norra sidan är på grund av byggnadens form svår att lösa. På grund att bullernivåerna är över 60 dB(A) ekvivalent och att det inte går att ha genomgående lägenheter längs med hela den norra huskroppen innebär det till att det krävs lägenheter under 35 kvm för att uppfylla myndighetskraven avseende buller. Det i sin tur påverkar ljudkvalitetsindex och Solna stads uppsatta mål på ljudkvalitetsindex på 2,0 blir svåra att uppnå.

Förvaltningen anser att skolgårdens storlek är tillfredställande och med en bra skolgårdsplanering och schemalagda raster kan skapa en attraktiv miljö för elever och personal.

Det ska till genomförandeskedet sättas flera grundvattenprovvrör för att få en tydligare bild över situationen. Det är viktigt att inte bebyggelsen hamnar under grundvattennivån.

Tekniska förvaltningen vill göra ett medskick om att det är viktigt att en ordentlig avfallsutredning görs i kommande skede. Det planeras för en bred variation av bebyggelse och de kommer ha olika förutsättningar och krav när det gäller avfallshandlingen.

Förvaltningens kommentar:

Dialog med tekniska förvaltningen pågår och förslag på avfallslösningar kommer att tas fram och samrådas med berörda parter.

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg anser att miljöpåverkan av planen är så stor att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bör upprättas. De menar på att

planens genomförande skulle innebära ett flertal negativa konsekvenser för miljön och klimatet. Bland dessa kan nämnas förluster av värdefull natur (inklusive biotopskyddade alléer), stora utsläpp av koldioxid genom rivning och byggnation, ökad biltrafik på de tillkommande vägarna, sämre möjligheter för absorption av vatten när grönytor och träd tas ned och risk att miljögifter i marken kontaminerar området.

Föreningen saknar att klimatstrategin, som antagits av Solna stad, inte nämnd i planhandlingarna. Därmed saknas en uppskattning av klimatkonsekvenserna av planens genomförande. De underlag som använts för att analysera den skyddsvärda naturen i planområdet är äldre och långt ifrån heltäckande. En komplett naturvärdesinventering bör tas fram, helst sommartid.

Föreningen upplyser om att trädalléer omfattas av det generella biotopskyddet och de anser att trädalléerna i planområdet måste bevaras i sin helhet. Resonemanget om att alléträden längs Krysshammarsvägens parkering inte skulle omfattas av det generella biotopskyddet eftersom de växer längs parkering och inte en väg accepterar föreningen inte.

Gällande den föreslagna trafiksituationen anser föreningen att det är beklagligt att planens nya vägar leder till att skolans område blir omgärdat av biltrafik på alla sidor. Barnperspektivet saknas i den här planeringen, eftersom lösningen riskerar att öka olyckor och konflikter mellan bilister och oskyddade trafikanter, samt skapa samt smit/genomfartstrafik. En klokare plan vore att ta bort den nya lokalgatan i planområdets östra del, och istället ordna angöring/parkering utanför planområdet. I vilket fall bör lokalgatan (för bilar) inte dras hela vägen ner och ansluta till Kristinelundsvägen. Avseende den nya skolgården så möter den inte Boverkets riktlinjer för barns utemiljöer. Bollplanen på skolgården måste utformas med stor miljöhänsyn för att undvika kontaminering av dagvattnet. Det är också viktigt att risker för dagvattnet är i fokus när driftsytor för snö, grus etc. planeras.

Förvaltningens kommentar:

Trafiksituationen kring området kommer inte på grund av förslaget att förändras på något betydande sätt. Trafikmängden på de befintliga gatorna kommer endast att få en marginell förändring. Längs Kristinelundsvägen kommer, tack vare att många av dagens parkeringsplatser tas bort och att den nya gatan i öster öppnas, att få en minskad trafikmängd. Armegatan i sin tur får en motsvarande ökning i antalet trafikrörelser.

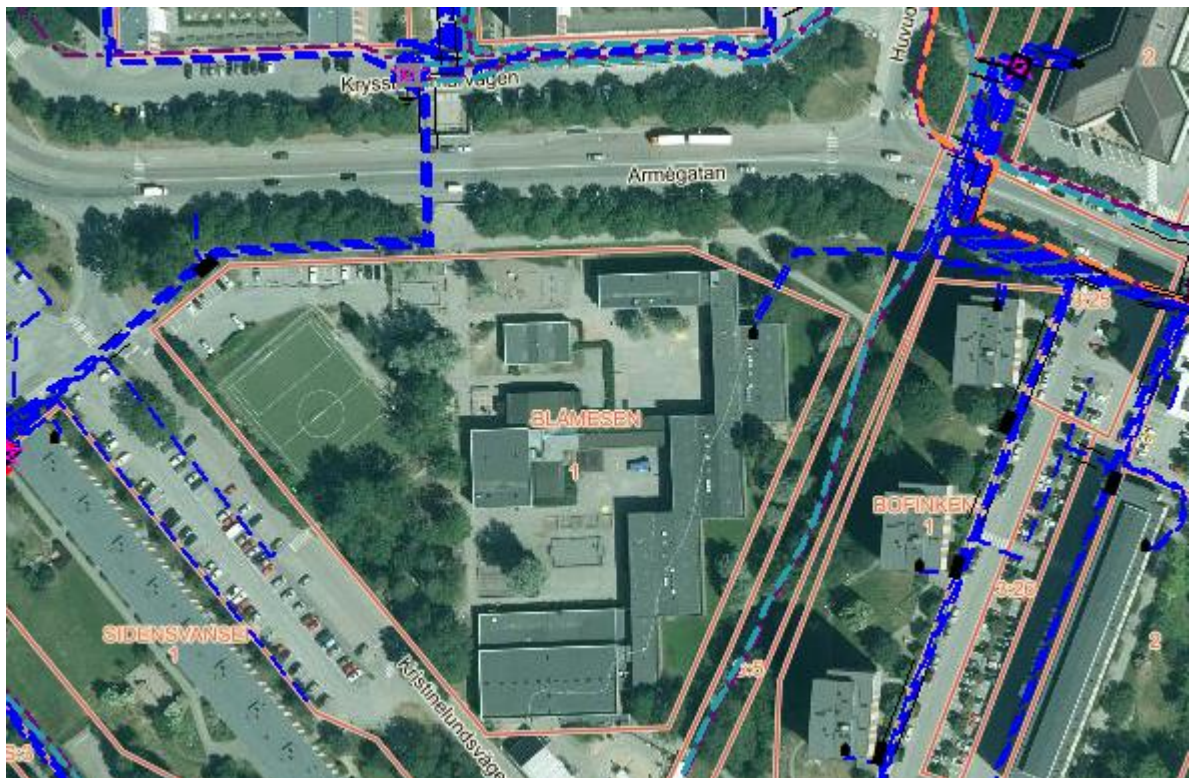
Träden längs med Krysshammarsvägen som Naturskyddsföreningen menar på är alléer ingår i den framtagna Naturvärdesinventeringen och klassificeras i den som allé. Antalet träd som kan bevaras har till granskningen ökat till antalet och samtliga av dessa har givits planbestämmelser som skyddar dem och som förutsätter marklov om de skulle behöva tas ned. Träden som står inom parkmark i den östra delen ska även fortsättningsvis bevaras. Planbestämmelsen som skyddar dem har tagits bort men de står inom kommunens egen mark och bevarandet säkerställs inom den egna projekteringen. Spridningssambanden som finns idag i den östra och centrala delarna av planområdet bibehålls med hjälp av ny plantering där det finns behov.

Förvaltningen bedömer även fortsatt att detaljplanens totala miljöpåverkan inte är betydande och att det därmed inte finns behov av en miljökonsekvensbeskrivning

(MKB). Planbeskrivningen har kompletterats med ett avsnitt kopplat till Solna stads klimatstrategi.

Vattenfall Eldistribution har elnätanläggningar inom område och inom närområde för aktuell detaljplan bestående av 24 kV markkabel, ljusblå streckad linje i karta nedan, 24 kV nätstation svart kvadrat, 0,4 kV markkabel, mörkblå streckad linje samt kabelskåp, svart rektangel. Elnätanläggningarnas läge i kartan är ungefärligt.

Vattenfall Eldistribution önskar ett E-område för nätstation inom ny detaljplan, storlek 10x10 meter. Någon annan byggnad får inte placeras på ett närmare avstånd än 5 meter från nätstationen och inte heller på ett närmare avstånd än 2 meter från E-områdesgränsen. Ledningar bör skyddas med u-områden.

Vattenfall Eldistribution vill även informera om flytt/förändringar av befintliga elnätanläggningar utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploitören. De framför också flera förhållningsregler vid bygganden eller anläggningsarbeten intill deras ledningar i sitt yttrande.

Förvaltningens kommentar:

En ny nätstation (E-område) som ska serva området föreslås i planområdets nordöstra del. Området är cirka 6 x 8 meter. Övrig Information tas med i fortsatt arbete i den ledningssamordning som redan initierats. I det fall att ledningarna påverkas är det viktigt att ledningsägaren är delaktig i arbetet för att få fram en så bra lösning som möjligt.

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att

möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Förvaltningens kommentar:

Informationen tas med i fortsatt arbete i den ledningssamordning som redan initierats. I det fall att ledningarna påverkas är det viktigt att ledningsägaren är delaktig i arbetet för att få fram en så bra lösning som möjligt.

Storstockholms brandförsvaret (SSBF) har utifrån genomförd riskidentifieringen inte hittat några riskkällor i närheten till aktuellt planområde som bedöms kunna medföra förhöjda risknivåer. Det som är viktigt att beakta i den fortsatta planeringen är möjligheten till räddningsinsatser där framkomlighet/tillgänglighet, åtkomlighet och tillgång till brandvatten är grundläggande.

Förvaltningens kommentar:

Informationen tas med i projekteringen för att uppfylla alla de krav som SSBF har.

Remissinstanser som inte har någon erinran mot planen:

- **Ellevio**
- **Swedavia**
- **Luftfartsverket** har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen. Dock åligger det byggherren att beställa och bekosta en flyghinderanalys av LFV Flyghinderanalys om en hög byggnad skall uppföras på fastigheten.
- **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)** avstår från att yttra sig i rubricerat detaljplaneärende. De upplyser samtidigt att det finns två skyddsrum inom planområdet. En planbeskrivning ska innehålla en redovisning av hur planen är avsedd att genomföras, oftast krävs olika tillstånd och dispenser bl.a. tillstånd för avveckling av skyddsrum. MSB kontrollerar att mängden skyddsrum bevaras och beslutar om ett skyddsrum kan avvecklas. Detta hanteras i en separat tillståndsprocess.
- **Stockholm Exergi**
- **Trafikverket**

Förvaltningens kommentar:

Solna har arbetat med att ta fram ett förslag där de två befintliga skyddsrummen ersätts, detta ska presenteras för MSB. Förslaget är att skyddsrummen placeras i bostadskvarterets källare.

Remissinstanser som inte har svarat på remissen:

Lantmäterimyndigheten
 Försvarsmakten
 Region Stockholm, tillväxt- och regionplaneförvaltningen
 Stockholm gas
 Stokab
 TDC Song
 AB Fortum värme
 Polismyndigheten Region Stockholm
 Solna Hembygdsförening
 Fastighetsägareföreningen
 Hyresgästföreningen
 Skolnämnden
 Barn- och förskolenämnden
 Kultur- och fritidsnämnden
 Rådet för funktionshinderfrågor (RFF)
 Fullmäktigegrupperna: m, s, l, v, mp, kd, c, sd

Sakägare enligt fastighetsförteckningen och boende**Bostadsrättsföreningar**

BRF Krysshammaren har synpunkter på förslaget i huvudsak inom områdena trafik och parkering.

Trafik

Planförslaget har ej beaktat den smittrafik som idag sker via Krysshammarvägen vid köbildning på Armégatan. En avsmalning och med busshållplatser som ej medger omkörning kommer att minska framkomligheten på Armégatan vilket med största sannolikhet innebär en ökad smittrafik utmed Krysshammarvägen vid köbildning under rusningstrafik. Längs med Krysshammarsvägen finns lokaler som är i behov av leveranser med lastbil, lastbil med släp, bärgningsbilar mm. mitt emot en radhuslänga. Brf Krysshammaren ser en risk att planförslaget kan innebära att boende i radhusen kommer att klaga på de verksamheter som finns i lokalerna. Det framgår inte att planförslaget har beaktat dessa lokaler eller leveranser till dem. Brf Krysshammaren är oroliga att planförslaget kan innebära en förmögenhetsskada för föreningen.

Parkering

Brf Krysshammaren tar upp att det i Parkeringsutredning framgår det att de 105 avgiftsparkeringar som finns utmed Krysshammaren ska ersättas med 6 st. Brf Krysshammaren och Brf Entitan har tillsammans 421 lägenheter och cirka 17 stycken hyreslokaler som idag nyttjas av bilmekaniker, lager mm. Att minska parkeringsmöjligheten kommer få en stor påverkan på tillgängligheten för de kunder som ska besöka föreningarnas lokalhyresgäster. Ingen av dessa fastigheter detaljplanerades med garage utan med parkering på allmän platsmark. Denna förändring kan få en ekonomisk påverkan för föreningen då det ej blir möjligt att hyra ut till denna typ av verksamhet.

De framför också att parkeringsutredningen inte redovisar påverkan på parkeringstället för brf krysshammaren. I parkeringsutredningen hänvisas till: Parkering för

hållbar utveckling, Sveriges Kommuner och Landsting, 2013. Argumenten i den rapporten är ej applicerbart för de lokaler som finns utmed Krysshammarsvägen då det är kunder som ska dit och inte boende.

Förvaltningens kommentar:

Det tillskapas sex parkeringar längs den nya utformningen av Krysshammarsvägen. I området finns även avgiftsparkeringar längs både den östra och västra fasaden av brf Krysshammars respektive brf Entitans byggnader. Dessa tillsammans med de omkringliggande avgiftsbelagda parkeringsplatserna anses vara tillräckligt för att tillgodose det behov som finns. På parkeringar intill brf Krysshammars och brf Entitan finns i huvudsak förhyrda platser vilka också är möjliga parkeringsplatser för de boende. I den gällande detaljplanen (0410/1964 – stadsplan för kv. Entitan, Grönfinken, Koltrasten, Snöskatan och Talgoxen) anges att ytan inom de underbyggda gårdarna även kan användas för parkering såväl som lager och kontor.

Den nya Krysshammarsvägens körbana kommer att ha en bredd, 5,5 meter. De måttet anser vara tillräckligt och möjliggör för leveranser att angöra de lokaler som finns längs vägen, samtidigt som övriga bilar kan ta sig förbi. Antalet fordonsrörelser längs med gatan är i en omfattning som är vanligt i en stadsmiljö likt denna så förvaltningen anser att det inte kommer ge upphov till några klagomål.

BRF Entitan i Solna önskar framföra att de föreslagna planerna kommer att ge mycket negativa konsekvenser för både våra lokal innehavare som har sina entréer från Krysshammarsvägen. Profisol, vår största hyresgäst och stor grossist för teknisk isolering, får leveranser minst två gånger per dag med 24 meters lastbil med släp. Bredden på ekipagen är 2,60 m. Profisol har även en egen lastbil som utgår från Krysshammarsvägen under hela dagen för att leverera ut isolering från lokalerna till olika entreprenörer. I samrådshandlingarna går att utläsa att Krysshammarsvägens gatubredd blir 3,50. Brf:en konstaterar att 0,9 m räcker inte för att passera med något fordon mer än möjligen cykel. Det kommer att innebära att hela gatan blir blockerad när leveranser med lossning och lastning sker. Leveranserna bedöms påverka trygghet, säkerhet och boendemiljö för boende i de radhusen. På båda sidorna kommer radhusen att få en strid ström av både vanlig biltrafik och tunga transporter. Inga träd kommer heller längre att kunna hindra alla partiklar från avgaser, asfalt, grus och damm som är ständiga problem redan idag som boende på Krysshammarsvägen.

Brf Entitan vill också lämna synpunkt på det faktum att samtliga fickparkeringsplatser längs Krysshammarsvägen kommer att tas bort till förmån för radhus, med det som rimligen blir deras längsparkeringar. Det är inte rimligt att hänvisa alla dessa människor till tex Johan Enbergs väg eller Jungfrudansen för att parkera. Detta kan påverka lokalhyresgäster negativt då kunder inte har någonstans att parkera. Brf:en menar på att detta skulle vara en fullkomlig katastrof med tanke på de stora investeringar som gjorts för att kunna behålla lokalhyresgästerna. Borttagandet av parkeringsplatserna kommer även påverka våra medlemmar och hyresgäster i föreningen då de förlorar möjligheten att parkera bilen i närheten av sitt boende.

Förvaltningens kommentar:

Tomterna för radhusen planeras anläggas med vegetation som ska ge gatumiljön ett grönt inslag längs med större delen av Armegatan. Detta säkerställs med en ny planbestämmelse (n₁-Plantering). Det ska även studeras vidare om det är möjligt att anlägga plantering längs med Krysshammarsvägen.

Vid en okulärbesiktning på fastigheten så framgår det att företaget Profisol och dess i yttrandet nämnda lastbil står på en egen utmarkerad parkeringsplats belägen på brf Entitans egen fastighet. Detta anser förvaltningen vara en bra placering för Profisols lastbil att utgå ifrån.

Den nya planerade utformningen av Krysshammarsvägen anger ett körbaneområde som är 5,5 meter längs med större delen av sträckan. Det måttet har satts just med vetskapen om att det förekommer större transporter längs med Krysshammarsvägen. Bredden 5,5 meter är tillräcklig för att det ska kunna stå en lastbil som är 2,6 meter bred samtidigt som det är möjligt för andra fordon att passera. Det är endast en kort sträcka av Krysshammarsvägen som är 3,5 meter och det är på brodelen av gatan. Detta området har förvaltningen bedömt inte är en del av gatan där det står fordon som angör lokaler som finns i föreningen.

Det tillskapas sex parkeringar längs den nya utformningen av Krysshammarsvägen. I området finns även avgiftsparkeringar längs både den östra och västra fasaden av brf Krysshammars respektive brf Entitans byggnader. Dessa tillsammans med de omkringliggande avgiftsbelagda parkeringsplatserna anses vara tillräckligt för att tillgodose det behov som finns. På parkeringar intill brf Krysshammaren och brf Entitan finns i huvudsak förhyrda platser vilka också är möjliga parkeringsplatser för de boende

Den nya Krysshammarsvägen kommer att ha en bredd, 5,5 meter, som möjliggör för leveranser att angöra de lokaler som finns längs vägen, samtidigt som övriga bilar kan ta sig förbi. Antalet fordonsrörelser längs med gatan är i en omfattning som är vanligt i en stadsmiljö likt denna så Solna anser att det inte kommer ge upphov till några klagomål. Trafiksäkerheten längs gatan kommer att vara viktigt att säkerställa i samband med anläggandet.

BRF Rödhaken har inkommit med invändningar mot rubricerad detaljplan gällande parkeringsplatser, trafik vid skolan, behållaren för hushållssopor, skolgård och Tallbackaskolans grönklassning.

Parkeringsplatser

Detaljplanen anger att 200 parkeringsplatser av marktyp och 70 parkeringsplatser av långtiduthyrningskaraktär kommer att försvinna. Det finns i planförslaget inte någon bra redovisning av lösning på frågan. Det är inte hållbart att redovisa att det löses på omgivande gator. Brf:en framför att antalet vakanta bilplatser var i skrivandet stund 3 stycken vilket inte är tillräckligt. Det är bra att tillkommande flerbostadshus och radhus förutsätts ordna med egen parkering så att de inte belastar det övriga parkeringsnätet i stadsdelen.

Slutna nergrävda behållare för hushållssopor

Brf Rödhaken vill uppmana Solna stad att lösa Brf Sidensvansens avfallsfrågor med tanke på att deras befintliga arrendeavtal med kommunen kommer sägas upp. I planhandlingarna står inget om hur detta ska lösas, det måste finnas.

Nya skolgården blir för liten

Brf Rödhaken anser att avvikelserna gentemot Boverkets riktlinjer är alldeles för stora och kan inte godkännas. Boverkets riktlinjer anger att en skolgård ska minimum ha 30 kvm yta per elev och planens förslag anger endast får 13 kvm.

Tallbackaskolan är grönklassad av Länsstyrelsen

Tallbackaskolan är grönklassad av Länsstyrelsen som en kulturhistoriskt intressant byggnad. Detaljplanen noterar detta men någon kulturhistorisk konsekvensbedömning saknas i planen. Planen måste kompletteras på denna punkt. Här ska man hålla i minnet att Tallbacka skolan var Sveriges modernaste skola när den togs i drift 1965 med bl. a. en egen TV studio osv.

Plats för avsläppning av skjutsade elever

Ett PM från Iterio AB, "Trafikalstring i Huvudsta" daterad 2020-05-26 anger att det är sannolikt att ca 90 elever skulle bli skjutsade och avsläppta vid den nya skolan mellan kl. 8-9 varje skoldag. Sannolikheten för samåkning på denna punkt är väldigt låg om ens någon. Detta innebär att ca 90 fordon ska stanna till mellan kl. 8-9 varje skoldag. Detaljplanen anger ingenting om var alla dessa fordon ska stanna för avsläpp. Det måste finnas med i detaljplanen eftersom Armégatan kommer att få en helt ny utformning.

Förvaltningens kommentar:

Det har till samrådet tagits fram en kulturmiljöanalys som tar upp konsekvenserna av en rivning av Tallbackaskolan. Utifrån den har förvaltningen beaktat de rekommendationer som tas upp iden och har till granskningen bearbetat förslaget. Planbeskrivningen har utvecklats med en tydligare motivering. Med det nya förslaget anser förvaltningen vidare att det inte innebär någon betydande miljöpåverkan att riva skolan, något som Länsstyrelsen instämmer i.

Solna stad har en dialog med brf Sidensvansen gällande ny avfallslösning. Flera förslag ska tas fram och presenterats för föreningen och en fortsatt dialog i frågan kommer att ske inom arbetet med detaljplanen.

Solna stad är övertygade att den nya skolans gård kommer att bli en attraktiv plats för alla åldrar. Med den nya formen på skolbyggnaden ges mycket bättre möjligheter att skapa avskilda delar av gården för de yngsta. Sedan kommer det med en klok schemaläggning vara en skolgård där det finns god plats för alla. Boverkets riktlinjer är generella för hela Sverige och Solna stad anser att det i dessa stadsmässiga och tätbebyggda delarna av landet är svårt att uppfylla dessa riktlinjer. Utformningen av skolgården är mycket viktigt för att skapa en attraktiv plats och det är något som kommer att finnas med i projektet hela vägen till färdigställande.

De förhyrda parkeringsplatser som försvinner längs med Kristinelundsvägen intill brf Sidensvansen föreslås delvis ersättas på parkeringsplan i Kristinelundsvägens norra del och dels i anslutning till Släggbacken, cirka 300 meter ifrån dagens parkering. Detta anser Solna stad vara en bra lösning på parkeringsfrågan gällande förhyrda platser. Även lösningen för de avgiftsbelagda platserna är bra. Samma antal platser som idag återskapas längs med den ombyggda gatan.

Solna stad har i sitt dokument "Säkra trygga skolvägar" förklarat att det är positivt att lämning och hämtning inte sker i skolans direkta närhet. Med den vetskapen kommer det inom planområdet att anordnas särskilt utpekade platser längs med Kristinelundsvägens östra del och södra delen av den nya Lokalgata 1. Lämning och hämtning sker oftast i en rask takt och antalet platser anses vara tillräckligt för de 90 eleverna.

BRF Sidensvansen upplyser om att deras fastighet Sidensvansen lgränsar till planområdet. I föreningen finns 96 bostadslägenheter, varav 44 innehåller 4 rum och kök eller fler. Av 141 medlemmar i föreningen är 24% över 70 år och denna andel ökar efter hand. Föreningen har synpunkter inom ämnesområdena betydande miljöpåverkan, parkering, trafik, avfallslösning och skolans placering. De respektive synpunkterna redovisas nedan.

Betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kap. 5 § miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Enligt 6 kap. 6 § miljöbalken ska undersökningen innebära att kommunen identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan (p.1) och kommunen ska samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen (p.2).

Genomförande av planförslaget medför betydande miljöpåverkan.

Förslaget innebär att Tallbackaskolans befintliga skolbyggnader, som är klassade som särskilt värdefulla, skulle rivras i sin helhet. De kulturmiljövärden som skolbyggnaderna representerar kommer därmed förloras i sin helhet och för all framtid. Föreningen ställer sig inledningsvis frågande till varför samråd inte skett med Riksantikvarieämbetet.

Undersökning/samråd i frågan om betydande miljöpåverkan.

Föreningen ifrågasätter miljö- och byggnadsförvaltningens undersökning i frågan om betydande miljöpåverkan. Föreningen har tagit del av miljö och byggnadsförvaltningens ”undersökning/strategisk miljöbedömning, Detaljplan för kv. Blåmesen m.fl.” (2020-02-24, BND/2019:201) och kan konstatera att beslutsunderlaget som tagits fram av förvaltningen inte identifierar rivningen av skolan som en omständighet som talar för en betydande miljöpåverkan (jfr 6. Kap § miljöbalken). Istället skjuter man bedömningen på framtiden genom att ange att man inom ramen för en kommande antikvarisk bebyggelseutredning ”kommer att belysa planens konsekvenser, dokumentera kulturvärdena, samt utreda möjliga sätt att bevara värdefulla detaljer”. Som det får förstås, anförs den (vid tidpunkten) kommande utredningen som skäl till förvaltningens antagande att planens genomförande inte skulle medföra betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte anses nödvändig. Resonemanget förefaller bakvänt; att utreda konsekvenserna utgör ju grundförutsättningen för kommunens möjligheter att ens kunna ta ställning i frågan om betydande miljöpåverkan. Det kan konstateras att Länsstyrelsen Stockholm inom ramen för sitt samrådsyttrande 2020-03-16, dnr 402-10104-2020, gett uttryck för att rivningen av den kulturhistoriskt värdefulla skolan medför varaktiga effekter på kulturmiljön och att betydande miljöpåverkan inte går att utesluta. Länsstyrelsen kunde vid tidpunkten för sitt samrådsyttrande inte avge något slutgiltigt ställningstagande i frågan om betydande miljöpåverkan eftersom ”kommunen inte genomfört en antikvarisk analys” inför inhämtandet av Länsstyrelsens synpunkter. Den antikvariska förundersökningen med konsekvensbedömning inför rivning, som KMV Forum sedermera, 2021-01-20, upprättat på uppdrag av tekniska förvaltningen, ger emellertid med all önskvärd tydlighet uttryck för att Tallbackaskolan omfattas av förvanskningsförbudet i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen, att rivningslov inte ska ges för en sådan byggnad och att en rivning av Tallbackaskolan ”skulle innebära att en bärande del i stadsdelen Huvudstas samplanerade helhetsmiljö med centrum, bostäder, skolor med mera, skulle försvinna”. Anlitad konsult slår fast att en rivning av

Tallbackaskolan skulle innebära att Huvudstas kulturhistoriskt sett mest värdefulla skola från denna period skulle gå förlorad. Miljö- och byggnadsförvaltningen har haft att utgå från dessa slutsatser i det vidare planarbetet och vid bedömningen i frågan om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Föreningen konstaterar att det förefaller högst sannolikt att Länsstyrelsen – om man hade haft tillgång till den antikvariska förundersökningen vid samrådet våren 2020 – utan reservation skulle anslutit sig till ståndpunkten att planförslaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Kommunens beslut i frågan om betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap. 7 § miljöbalken ska kommunens beslut i frågan om miljöpåverkan redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Motiveringen av beslutet – ”betydande miljöpåverkan eller ”ej betydande miljöpåverkan” ska göras utifrån de kriterierna i 10-13 §§ miljöbedömningsförordningen som är relevanta i det enskilda fallet. Föreningen instämmer i Länsstyrelsens och KMV Forums ställningstagande i frågan om betydande miljöpåverkan. Föreningens uppfattning är att rivning av de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna är en omständighet som helt uppenbart talar för att planens genomförande medför en betydande miljöpåverkan. Föreningens uppfattning är att rivning av de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna är en omständighet som helt uppenbart talar för att planens genomförande medför en betydande miljöpåverkan på såväl kort, medellång och långsikt varför en strategisk miljöbedömning hade behövt göras i detta fall. Byggnadsnämndens beslut i frågan om betydande miljöpåverkan, 2021-02-02 (§ 4) är deskriptivt och innehåller enbart en redovisning av syftet med detaljplanen och en beskrivning av de positiva konsekvenserna av planens genomförande. Beslutet saknar helt en redovisning av de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Därutöver saknas ett motiverat ställningstagande kring varför en strategisk miljöbedömning inte ansetts nödvändig. Att byggnadsnämnden inte tagit till sig Länsstyrelsens synpunkter i samrådsyttrande, de otvetydiga slutsatserna i den av kommunen beställda antikvariska förundersökningen, eller ens tagit upp denna fråga i sitt efterföljande beslut om en betydande miljöpåverkan är anmärkningsvärt. Utöver att beslutet är felaktigt i sak uppfyller inte beslutets innehåll kraven i 6 kap. 7 § miljöbalken och är därmed även formellt felaktigt.

Planbeskrivningens innehåll

Enligt 4 kap 33 b § plan- och bygglagen ska i en planbeskrivning för detaljplan anges skälen till varför en strategisk miljöbedömning inte ansetts nödvändig. Samrådsversionen av planbeskrivningen innehåller en skrivelse som föreningen starkt ifrågasätter; på s 6 sista stycket anges att ”Kommunen har efter samrådet med länsstyrelsen upprättat en kulturmiljöutredning inklusive konsekvensbedömning. Även om lokala konsekvenser uppstår till följd av rivningen av skolan bedömer kommunen inte att en betydande miljöpåverkan med avseende på kulturmiljön uppstår i den meningen av en miljöbedömning behöver upprättas utöver den framtagna kulturmiljöutredningen.” Den ”kulturmiljöutredning” som hänvisas till i ovanstående citat är såvitt föreningen förstått ovan nämnda antikvariska förundersökning med konsekvensbedömning, vilken – som ovan nämnts – slår fast att rivningen skulle innebära att en bärande del i stadsdelen Huvudstas samplanerade helhetsmiljö med centrum, bostäder, skolor med mera, skulle försvinna. Kommunens redovisning till att den strategiska miljöbedömningen kan undvaras saknas således även i planbeskrivningen, och saknar helt koppling till slutsatserna i den antikvariska förundersökningen. Kommunens slutsats (ej betydande miljöpåverkan) bygger istället på det egna felaktiga antagandet att en betydande miljöpåverkan inte uppstår med

hänvisning till att andra byggnader i närliggande område från samma årtionde bevaras. Antagande finner inget stöd i den antikvariska förundersökningen. Påståendet är direkt felaktigt.

Planförslaget strider mot materiella regler i plan- och bygglagen och miljöbalken. Vid planläggning ska enligt 2 kap. 2 § plan- och bygglagen, bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. miljöbalken tillämpas. Vad gäller särskilda markanvändningsintressen (3 kap. miljöbalken) ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras natur- eller kulturvärden så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön, 3 kap. 6 § miljöbalken. I förarbetena framgår att ”påtagligt skapa” tar sikte på sådant som inte kan återskapas eller ersätts som den en gång förstörs. Rivningen av Tallbackaskolan är en sådan åtgärd som påtagligt kan skada kulturmiljön. Planförslaget strider således mot 2 kap. 2 § plan- och bygglagen och 3 kap. 6 § miljöbalken. Föreningen riktar särskild kritik mot kommunen i detta avseende, eftersom kommunens arbete – med detaljplaner liksom i andra avseenden – bör utgå från de grundläggande hushållningsbestämmelserna i miljöbalken, där kommunen i sitt arbete har ett särskilt ansvar för att skydda sådana miljöer som nu avses. I detta fall uppfattar föreningen att kommunen direkt åsidosätter dessa grundprinciper, till förmån för att kunna försälja kommunens mark och möjliggöra t.ex. bostadsbebyggelse.

Övriga synpunkter

Parkering för boende och besökare

Planförslaget innebär att Kristinelundsvägen strax intill föreningens fastighet skulle dras i en ny sträckning, vilket medför att befintliga parkeringsytor med förhyrda parkeringsplatser samt boende- och besöksparkering framför föreningens fastighet helt försvinner. I närområdet (Armégatan, Krysshammarsvägen, Kristinelundsvägen och Tallbacka IP) finns idag 311 parkeringsplatser varav 121 stycken är förhyrda och 190 stycken är avgiftsbelagda boende- och besöksparkeringar. Enligt kommunens beräkningar innebär planförslaget att totalt 88 avgiftsplatser och 121 förhyrda platser, totalt 209 platser, försvinner (netto). Vid samrådsmötet den 22 mars 2021 menade kommunen dock att det var 76 förhyrda platser som skulle försvinna, vilket inte överensstämmer med sammanställningen i den av kommunen framtagna parkeringsutredningen (-121 förhyrda platser). Enligt föreningens inventering innebär planförslaget att 240 parkeringsplatser på ovan nämnda gator tas bort. Att med ett penndrag ta bort över 240 av dagens 311 parkeringsplatser, varav 130 stycken ligger utanför föreningens fastighet på Kristinelundsvägen 26-48, innebär att stadens egen Parkeringsnorm, SBN2014:142, inte längre uppfylls. Oavsett om vissa avgiftsbelagda platser planeras att ersättas skulle genomförandet av planförslaget innebära att samtliga 92 befintliga förhyrda parkeringsplatser utanför föreningens fastighet skulle försvinna. Av de boende i föreningens fastighet är 24 % över 70 år, flera är över 80-85 år och därmed helt beroende av att kunna hyra fast parkeringsplats i anslutning till hemmet, för att kunna behålla den rörlighet och frihet som den egna bilen möjliggör. Att ta ifrån de boende i området de praktiska möjligheterna att ha tillgång till bil anser föreningen innebär ett stort ingrepp i deras personliga fri- och valfrihet. När en förtätning i ett befintligt bestånd planeras är det centralt att hänsyn tas till befintliga byggnader, vägar, parkeringar och övrig infrastruktur som redan utgör en väl fungerande helhet, utformad utifrån de krav på tillgänglighet, boendemiljö och transporter som redan är på plats. Detta har inte skett vid utformningen av det lagda förslaget till detaljplan. Föreningen ifrågasätter vidare den genomförda parkeringsutredningen. Enligt utredningen har en inventering gjorts 2020-12-02 till 2020-12-19.

Utredningen har gjorts under en enda månad (december) och undersökningen är utförd under en alldeles för kort tidsperiod (12 dagar). Inventeringen representerar inte den normala beläggningen av parkeringsplatserna i området. Under vår, sommar och höst är det betydligt mer trafik till området kring Huvudstabadet. Soliga vår- och somrardagar är det helt fullt på de befintliga parkeringarna i hela Huvudstaområdet. Belägningsgraden på parkeringsplatserna i området är således betydligt högre än vad parkeringsutredningen ger sken av. Enligt föreningens mening är behovet väsentligt underskattat och mycket mer noggranna analyser, spridda över året, hade behövts för att lägga utredningen som underlag.

Skolans placering

Föreningen motsätter sig planförslaget som helhet av tidigare redovisade skäl. Skulle en rivning av skolan ändå bli aktuell anser föreningen att planförslaget bör revideras i så måtto att den nya skolan i sin helhet placeras inom fastigheten Blåmesen 1. Detta kan enkelt åstadkommas genom att minska planerade bostäder med en sektion. Kristinelundsvägen behöver då inte dras om och befintliga parkeringsplatser kan därmed behållas. Under att omständigheter måste en betydligt mer noggrann parkeringsutredning tas fram, liksom en konkret plan på hur platserna ska ersättas i närområdet samt redovisning av hur parkeringsnormen uppfylls.

Trafik

Föreningen konstaterar att trafiken, om vägen dras om enligt planförslaget, kommer flyttas till ett läge omedelbart vid föreningens fastighetsgräns. Vägen är idag belägen 35 meter från föreningens byggnads fasad. Dras vägen om kommer avståndet minska till 13 meter mellan fasad och väg. Förläggningen av väg närmare befintlig bostadsbebyggelse är enligt föreningens mening en betydande försämring för de boende, där både buller, avgaser och trafikrisker blir mer påtagliga än idag.

Avfallshantering

Föreningen har idag ett arrendeavtal med Solna stad avseende bottentömmande kärl på stadens mark. Föreningens byggnad är ca 155 meter lång och omfattar 12 portar/trapphus. Före 2005 hade föreningen en väl fungerande hantering av hushållsavfall med sopnedkast i samtliga trapphus och soprum med säckkarusell. För att kunna möta krav på förbättrad arbetsmiljö genomförde föreningen, i samråd med kommunen, den nuvarande lösningen med bottentömmande kärl på kommunens mark. Enligt planförslaget tas detta utrymme i anspråk av den nya dragningen av Kristinelundsvägen. Föreningens investering i de bottentömmande kärlen, 350 000 kr, skulle därmed gå om intet. Enligt kommunens lokala föreskrifter för avfallshantering (§ 34) ska hämtning av kommunalt avfall normalt ske vid fastighetsgräns eller vid en av kommunen anvisad plats inom rimligt gångavstånd. Hämtningspersonalen har ingen skyldighet att gå mer än 50 meter. Föreningen har tidigare fått besked om att dialog kring alternativa lösningar för framtida avfallshantering, för det fall planförslaget genomförs, skulle hållas med föreningen i ett tidigt skede. Så har inte skett. Först vid ett möte den 22 mars 2021 mellan föreningen och kommunens ansvariga för avfallsfrågor framförde kommunen olika förslag kring hur avfallshanteringen kunde lösas. Vid mötet kunde konstateras att föreningen inte har någon plats inom den egna fastigheten för att placera bottentömmande kärl som uppfyller kommunens egna lokala föreskrifter för hämtningspersonal, eller innebär en praktisk lösning för de boende. En fungerande hantering av hushållsavfall för de boende förutsätter vidare att det finns möjlighet att kasta sopor i någorlunda anslutning till respektive port. En placering på föreningens egen mark utanför port 40 (som föreslogs av kommunen vid nämnda möte den 22 mars) skulle innebära att många boende behöver gå

mer än 100 meter för att tömma sina hushållssopor. För föreningen skulle en ny sträckning av Kristinelundsvägen också leda till kännbara ekonomiska konsekvenser, eftersom den tidigare investeringen blir onyttig och man drabbas av stora kostnader, denna gång om ca 400 000-500 000 kr, för nya botten tömmande kärl i nytt läge. Föreningen efterfrågar en konkret plan gällande ersättningsytor för föreningens avfallshantering.

Förvaltningens kommentar:

Solna stad har i enlighet med plan- och bygglagen (PBL) genomfört en undersökning om betydande miljöpåverkan som samrått med Länsstyrelsen också det i enlighet med PBL. I det yttrande som länsstyrelsen lämnade på Solna stads undersökning om betydande miljöpåverkan så framför de att vi bör ta fram en konsekvensanalys av förslaget. En sådan analys har tagits fram till samrådet och i sitt yttrande till detaljplanens samråd ställer sig länsstyrelsen bakom stadens bedömning att en rivning inte ger upphov till betydande miljöpåverkan. Solna stad avser därmed fortsätta ärendet med det som utgångspunkt. Det är kommunens bedömning att hanteringen av frågan om hanteringen av beslut om betydande miljöpåverkan har skett i enlighet med kap. 6 § 7 miljöbalken. Den bedömning av detaljplanens påverkan har även tagit hänsyn till de kriterier som anges i 10-13 §§ miljöbedömningsförordningen.

Planbeskrivningens innehåll

Planbeskrivningen har utvecklats för att tydligare klargöra skälen till varför den strategiska miljöbedömningen inte ansetts nödvändig. Förvaltningen instämmer i att en rivning av Tallbackaskolan får konsekvenser ur kulturmiljösynpunkt, dock avses inte omfattningen vara betydande. I klassificeringen av skolans kulturhistoriska värde framgår att skolan är en viktig del i stadsdelen tillsammans med centrum, bostäder mm. Av den anledningen har kommunen sett det som en given förutsättning att skolan ska finnas kvar på platsen, mitt i stadsdelen. Skolområdet kommer även fortsättningsvis ha kvar de värdefulla planeringselementen som låg till grund vid stadsdelens uppförande, dvs. planskilda passager där barnen tryggt och säkert kan röra sig i området. Även de rekommendationer som anges i kulturmiljöanalysen har varit viktiga frågor att implementera i bearbetningen av förslaget. En utveckling kring det finns att läsa i planbeskrivningen under rubriken "Kulturmiljö".

Förslaget kommer till granskningen att skickas även till Riksantikvarieämbetet.

Parkering för boende och besökare

Parkeringsutredningen har till granskningen utvecklats och bland annat har en kompletterande undersökning av tillgängliga parkeringsplatser inom alla de områden som undersöktes till samrådet. Den nya undersökningen genomfördes i juni månad, mellan den 15:e – 20:e. De antal avgiftsbelagda parkeringsplatser som tas bort längs Kristinelundsvägen i och med omläggningen ersätts längs med den nya sträckningen av gatan. Dessutom tillkommer ytterligare parkeringsplatser längs med de nya lokalgatorna. När det gäller förhyrda platser så har Signalisten, det ansvariga parkeringsbolaget, skickat ut erbjudande om ny plats till de som har ett befintligt tillsvidareavtal. Platserna som erbjudits ligger inom dels den södra delen av Kristinelundsvägen och dels längs med Släggbacken, cirka 300 meter norrut. Detta ser Solna stad som en bra lösning.

Skolans placering

Skolbyggnaden har till granskningen omarbetats och den öppenhet som idag finns mellan kv. Sidensvansen och skolområdet blir kvar. Området för skoländamål är det samma som vid samrådet då Solna stad anser det viktigt att skolan får en så stor

skolgård som möjligt samt att det med den nya gatan går att skapa en mer trafiksäker miljö i anslutning till skolan.

Planförslaget strider mot materiella regler i plan- och bygglagen och miljöbalken.

Huvudsta är en stadsdel inom den inre regionala kärnan av Stockholm och aktuellt område ligger mycket bra till ur kollektivtrafiksynpunkt. Närheten till två tunnelbanestationer, Västra skogen och Huvudsta, längs med den blå linjen gör att marken i detta läge är attraktiv. Solna har i sin Översiktsplan (ÖP 2030) ett tydligt mål att förtäta i områden där det finns goda möjligheter att använda kollektiva färdmedel. Tillskapandet av attraktiva bostäder är ett allmänt intresse för hela Stockholmsregionen. Plan- och bygglagen kap. 2, 3§, belyser just detta. "Tillskapandet av bra bostäder och goda boendemiljöer är viktigt såväl för tillväxten som välfärden." Dessutom anges enligt Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) "att kommunernas arbete med bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av PBL 2 kap. 3 § p 5." Boverket är tydliga med att framföra att det är viktigt att kommunen har en god planberedskap.

Brf Sidensvansen hänvisar till miljöbalken kap 3 § 6 där det står att natur och kulturvärden så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- och kulturmiljön. Solna stad anser att förslaget inte ger upphov till någon påtaglig skada avseende varken natur- eller kulturmiljö. De i området mest värdefulla delarna av naturmiljön bevaras och skyddas i detaljplanen samt att det föreslås ett antal kompensationsåtgärder för att återskapa naturvärden som går förlorade. Behovet av grönområden i stadsdelen anser Solna stad är viktigt att tillgodose och bedömningen är att det finns goda förutsättningar för alla att nyttja kvalitativa miljöer nära inpå. Gällande kulturmiljön och skada på den så håller Solna stad med om att rivningen av Tallbackaskolan innebär konsekvenser men inte i den omfattning att det skulle innebära en påtaglig skada. En del i det kulturhistoriska värdet av Tallbackaskolan är dess placering och funktion i stadsdelen. Detta är något som bibehålls med förslaget. Solna stad ser att skolfunktionen, tillsammans med bostäder och centrum, centralt i stadsdelen är en viktig sak att bevara.

Trafik

Enligt framtagna utredningar inom trafik, buller och luft så framgår att fastigheten Sidensvansen 1 inte påverkas i den omfattning som Brf Sidensvansen framför. Med hänvisning till att trafikmängderna minskar längs med gatan och med de vidtagna hastighetsdämpande åtgärderna så kommer trafiksäkerheten att förbättras. Luft- och bullerförhållandena kommer vara fortsatt goda. Luftkvaliteten uppfyller både miljökalitetsnormen och miljömålet något som framgår i luftkvalitetsutredningen (SLB-analys 2021-08-17).

Avfallshantering

Solna stad har tagit fram alternativa förslag på ny avfallshantering, dessa är belägna inom Brf:ens egen fastighet. Det är en lösning som Solna stad ser som fördelaktig. Solna stad ser gärna en fortsatt dialog kring de framtagna förslagen och de ekonomiska konsekvenserna som föreningen framför. Målet är att de båda parterna ska komma till en överenskommelse inför detaljplanens antagandeskede.

Övrigt

Övriga frågor gällande påverkan under byggtid hanteras inte under detaljplaneprocessen. Innan byggnationerna i ett exploateringsområde påbörjas ska ett kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden tas fram. Syftet med

kontrollprogrammet är att få kännedom om möjliga störningar och vad som behöver göras för att minimera störningarna. Reglerna för kontrollprogram finns i miljöbalken (26 kap 19 §). Kontrollprogrammet ska ta upp och beskriva den påverkan som projektet kan ha för närboende och på miljön. Programmet ska ange de skyddsåtgärder som behövs, vem som ska utföra dem och när. Programmet ska också beskriva hur verksamhetsutövaren kontrollerar att miljökrav och riktlinjer följs samt hur eventuella klagomål som uppstår ska hanteras.

Mer information om kontrollprogram finns att ta del av här: <https://www.solna.se/naringsliv/tillstand-regler-och-tillsyn/kontrollprogram-for-omgivningspaverkan-i-bygg--och-exploateringsprojekt>.

Övriga sakägare och boende

ABa skriver att modern forskning tydligt har visat att barn behöver stora och varierade utemiljöer för att utvecklas både psykiskt och fysiskt. En bra utemiljö för barn kan vara något av det viktigaste ni som kommun har möjlighet att påverka. Det är då väldigt tråkigt att se att kommunen väljer att bygga en mindre gård än vad Boverket rekommenderar och istället bygga 7 våningar höga bostadshus. Inslaget med radhus är mycket trevligt men kontrasten mot 7 våningshusen riskerar att bli för stor vilket både ger en skuggig gård och en omänsklig skala. Stryk hälften av det nya bostadskvarteret i öster och sänk antalet våningar samt sänk antalet våningar på skolan och gör skolan längre längs Armegatan. Detta minskar skalan vilket kommer göra området soligare, mänskligare och trevligare att vistas i.

ABe Framhäver att kommunen ska låta Tallbackaskolan vara kvar och att planerna ska läggas ner. Solna behöver satsa mer på barn, skola och äldreomsorg. Hen anser att befintliga skolor ska renoveras, färre barn i varje klass och skapa nya fina lekplatser. Hen är också tydlig med att denna politik och dessa planer måste få ett slut.

AE ifrågasätter att det tas grönområden och att det inte blir någon luftighet kvar i Solna. Den nya skolan kommer att ligga och ha sin huvudentré direkt utanför portarna på husen längs Kristinelundsvägen vilket kommer innebära insyn. Hen är starkt kritiskt mot att Kristinelundsvägen dras om och att parkeringsplatserna tas bort och att de ska ersättas i Motorborgen. Att vägen kommer närmare husen kommer innebära att det inte kommer att vara möjligt att ha fönster eller balkong öppna pga. av risk för svart smuts och avgaser. AE förslår dels att befintliga Tallbacka renoveras och bevara arkitekturen med rött tegel som matchar omkringliggande bebyggelse. Behåll de få träd och mellanrum som finns idag. AE föreslår också att skolan kan byggas på Huvudstafältet. Hen tycker att det är sorgligt hur Solna har blivit och hur kommunen bedriver planering.

AG tycker att det är för litet område för att bygga både skola och bostäder. Barnens skolgård borde inte tas för att bygga bostäder.

AF menar att det prioriteras att endast planera skola i området. AF framför också synpunkter på att det blir vägar runt skolan kommer att innebära en risk för barnens säkerhet.

AK har bott länge i Huvudsta i Pampasområden och haft barnen på dagis och fritids, samt i Granbacka- och Tallbackaskolan. Hen framför att det skulle bli mycket bättre om man bytte plats på skolan och bostadsområdet samt sparar den gång- och cykelväg som

finns från Pampasområdet ner mot Augustendal och stranden mellan Wiboms väg och Tallbackaskolan. Det har varit ett trevligt parkområde att promenera genom tex med barnvagn och cyklande barn. Det är inte lämpligt att antalet bilvägar ökar i området, vilket det gör med förslaget som det ser ut nu.

AL som är boende på Kristinelundsvägen undrar exakt hur många meter skolan kommer att ligga från fastigheten Sidensvansen 1 (Kristinelundsvägen 26-42). Det framförs också frågor kring markförhållandena intill fastigheten och trafikflöden samt hur boendemiljön blir med en väg så nära huset, vilket antas innebära att det inte blir trevligt att bo längre.

AM och HM skriver att det planförslag som kommit från Miljö- och byggnadsförvaltningen känns som ett bombnedslag i detta område. Förslaget är ett stort ingrepp i ett område med stora natur- och kulturvärden (i klass med Haga). De framför stor skepsis mot hur bebyggelsen längs med Armegatan ser ut, men att Tallbackaskolan är ett stiligt exempel på bebyggelse. Den borde av kulturhistoriska skäl sparas som representativ för kringliggande 1960-talsbebyggelse i stället för den mastodontskola som planeras. Renovera befintlig skola, bygg på en våning och/eller bygg en ny skola vid Stenbacka. De undrar hur skolundervisningen ska fungera under den långa byggtiden. De framför också att den föreslagna bebyggelse är för hög och ifrågasätter behovet av centrumverksamhet när Huvudsta centrum och Västra skogen ligger så nära. Det som också tas upp i deras yttranden är att skolgårdens storlek är för liten, om det är tillåtet att uppföra bostäder så nära en skola och den nya vägdragningen av Kristinelundsvägen som innebär att det försvinner parkeringsplatser, det samma som vid Krysshammarsvägen. De undrar hur kommunen tänker ersätta parkeringsplatserna som tas bort. De framför även att det bör tas fram en miljökonsekvensbeskrivning till projektet.

AM vill protestera mot rivning av den fullt funktionella Tallbackaskolan och byggande av ny skola i Huvudsta. Denna nya policy, från Solna Stad, tar inte hänsyn till barnets bästa samt kommuninvånarnas skattemedel. AM har synpunkter avseende befintliga Tallbackaskolan, naturvärden, buller och parkering.

AM går igenom Tallbackaskolans historia, en skola som när den byggdes var en utav de mest moderna skolorna med anpassning utefter elevers olika behov samt med omtanke för barnen. AM anser att det nya förslaget går tvärtemot detta med en gemensam skolgård för alla årskurser, som kommer att skapa en hög ljudnivå vid raster för alla elever, samt minska tryggheten. Även den mycket fina, välbesökta och populära fotbollsplanen kommer att försvinna, vilket är upprörande då det från och med hösten 2021 kommer finnas ett samarbete mellan AIK och skolan med fokus på ungdomsfotboll. Det har lovats att bygga en stor idrottshall, men, detta kan inte vara effektivt utnyttjande av resurser då den nuvarande hallen anses vara störst i Solna. Denna kan utan vidare renoveras för att höja standarden.

AM tycker att man ska behålla den unika miljö som finns omkring Tallbackaskolan och istället renovera Granbackaskolan, samt bygga nytt på den gamla tomten som Stenbackaskolan låg på. Flera forskare påpekar att trängsel och förtätning skapar problem med vantrivsel i både skolor boende. Barnen kan inte gå i skolan under 5 år med byggarbetsplats bredvid.

AM undrar hur kommunen kan skriva att värdefulla naturvärden skall skyddas och bevaras när det en stor ek, som är fridlyst, tas bort. AM konstaterar att planen

innebär att omkring 60-80 träd kommer att huggas ner. Det kommer att påverka luftkvaliteten negativt varför det behövs en ordentlig miljökonsekvensanalys av detta totala bygge.

AM går i sitt yttrande också in på att skolan kommer omgärdas av tre trafikerade vägar och detta kommer bland annat generera buller och ljud, som elever och kringboende kommer att utsättas för. Buller påverkar vår hälsa och vår möjlighet till en god livskvalitet. Buller kan påverka vår prestation, inlärning och sömn negativt. Under senare år har flera studier pekat på att långvarig exponering för vägtrafikbuller kan öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Mycket höga ljudnivåer kan orsaka hörselnedsättning och tinnitus. Detta är en viktig aspekt för att skydda barn och unga från potentiellt hörselskadande exponering. AM hänvisar till den bullerriktvärden som gäller för skolan och dess skolgård samt det rörliga friluftslivet

Riktvärdena för buller från industri vid bostäder, undervisningslokaler och vårdlokaler är avsedda som utgångspunkt och vägledning för den bedömning enligt miljöbalkens hänsynsregler som ska göras i varje enskilt fall. Dessa riktvärden bör klaras så att ljudmiljön inte blir sämre än vad riktvärdena ger uttryck för. Målet är att uppnå en god ljudmiljö vilket är att det under dagtid ska vara max 50 dB(A).

AM går in på bullerfrågor avseende friluftsområden, vilket hen framför i det sammanhanget avses ett område i översiktsplan för det rörliga friluftslivet eller andra områden som kan nyttjas mer frekvent för friluftsliv, där naturupplevelsen är en viktig faktor och där en låg ljudnivå utgör en särskild kvalitet. Även i mer bullerutsatta områden som används för friluftsliv och rekreation, till exempel grönområden och parker i stad och stadsnära miljö, utgör den relativa tystnaden en viktig hälsoaspekt och buller bör begränsas även om ovan angivna ljudnivåer för friluftsområden inte kan klaras.

När det gäller parkering tar AM upp att förslaget innebär att cirka 200 parkeringsplatser vid Kristinelundsvägen och Krysshammarsvägen tas bort och undrar hur detta ska lösas. Det är anlagd en fin badplats vid Ulvsundasjön och AM undrar hur tanken är gällande att familjer med småbarn skall ta sig dit, med alla tänkbara attiraljer. Även hästekipage, ryttare och besökare som kommer till ridstallet till tävling och träning kommer att få svårt att hitta parkering.

AOS anser att Tallbackaskolan bör stå kvar så att eleverna inte behöver omorganiseras. Återinför sedan Stenbackaskolan som vore ett toppenalternativ för att öka antalet skolplatser för elever. Tänk på barnen och deras framtid i form av fler platser och möjligheter, inte begränsningar i form av nya/onödiga byggprojekt för ekonomiska ändamål som endast gynnas externa parter och inte barnen.

AT (översatt från engelska): framför att hen är emot förslaget! Har bott på Krysshammarsvägen i åtta år. Jag känner till området mycket bra. AT har några viktiga punkter som hen anser behöver övervägas.

I handlingar framgår att det finns träd som har ett värde att spara och andra som inte är värda att spara. AT har räknat det faktiska antalet träd som påverkas av detaljplanen. Solnas förslag innebär att 31 träd tas ned längs med Krysshammarsvägen. I delen av planområdet med skola och bostadskvarter tas 96 träd ner. Som en konsekvens av det så kommer det påverka, inte bara insekter som nämns i handlingarna, utan också harar, rådjur och fåglar. AT anser att förlusten av träden kommer få negativa

konsekvenser för alla som rör sig i området. AT är besviken på att Solna stad ignorerar ett av de grundläggande värdena i detta land och istället uppföra nya bostadshus.

AT framför vidare att de nya husen längs med Krysshammarsvägen kommer påverka ekonomin för de två befintliga föreningarna längs med gatan. Gatan blir smalare och mer skuggig och förlorar sin grönska. Omvandlingen av gatan kommer att påverka de verksamheter som finns i bottenvåningarna och det kan innebära ekonomiska konsekvenser för de befintliga bostadsrättsföreningarna. Verksamheterna är beroende av parkeringsplatserna längs Krysshammarsvägen och att det finns utrymme att ta emot leveranser.

AT klargör till sist att hen inte är emot utveckling men att det inte får ske på bekostnad av att gröna värden går förlorade eller att det sker enbart för ekonomisk vinning.

AU anser att förslaget om två skolor och att man renoverar Tallbacka är ett mycket bättre förslag. Denna koloss till skola påminner om en fabrik från 50-talet och där skall våra barn tillbringa sin skoltid. Detaljplan kommer att förstöra vårt närområde till det mycket sämre till ett förtätat område vilket vi inte behöver i dag.

AU anser att det är självklart att man kan renovera Tallbacka. Kan man göra det med hus som är flera hundra år gamla så kan man göra det med ett som är från 70-talet. Två skolor - bygg Stenbacka och renovera Tallbacka! AU tycker att detta är ett riktigt dåligt förslag. Hen undrar också vilket byggbolag som har option på tomten för bostäderna.

BB anser att Tallbacka behöver rustas upp, inte rivas! Förslaget är helt vansinnigt och kommer att försämra hela området. De nya bostäderna skulle generera i genomsnitt ca. 100 barn som ska gå i skola någonstans och över 100 ytterligare bilar som även då ska adderas i området där man då rensat alla parkeringsplatser. BB menar att nuvarande bostadsrätter längs med Kristinelundsvägen får försämrade läge och framför allt skulle ridskolan, som är en så viktig verksamhet i kommunen, absolut inte må bra av mer biltrafik närmre inpå. Även de barn som i nuläget använder gångstråket i öster påverkas av förslaget. Armegatan kommer vara en fil åt vardera håll så köerna som är där nu i rusningstid lär ju inte bli mindre. Bygg bostäder eller skola där Stenbacka en gång låg istället. Sluta förstöra Huvudsta, det räcker nu!

BF har inkommit med synpunkter beträffande barnkonsekvensanalys, skolgård, närmiljö och Tallbackas status.

BF är frågande till om BKA:n har gjort på ett korrekt sätt. Enligt artikel 3 i barnkonventionen ska alla beslut som berör barn i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa. Enligt barnombudsmannen innebär det att det inför sådana beslut behöver göras en barnkonsekvensanalys som en del av beslutsunderlaget.

BF klargör att en skola med dubbelt så många elever jämfört med dagens skola inte klarar uppsatta riktlinjer avseende antal kvadratmeter per barn. Hen undrar hur det är möjligt för gångtrafikanter att få det bättre när gång kommer ske på en trottoar i samma plan som vägen. Hen ser det som att det innebär större risker för t.ex. cyklister och gångtrafikanter som idag går på gångväg planskild från bilvägen och bussar.

Utvärdering av Tallbackaskolan som är gjord beskriver många fel som är pga. bristande underhåll av skolan. BF anser att den renoveringsfond som enligt politikerna finns ska användas till Tallbacka.

BH uppmanar till att restaurera Tallbackaskolan och bygg en ny skola på Stenbacksvägen där det legat en skola förut.

BSe tycker att Solnas politiker när det gäller skolan är det under all kritik. Att planera för en byggarbetsplats i många år ger inga barn trygghet. BSe är också kritisk till att skoltomten används för bostäder. Hen anser att Solna stad ska se till barns bästa och satsa på barns utveckling och utbildning.

BSö lämnar synpunkter på parkering, trafik, buller och planbeskrivning med hänvisning till olika dokument.

Gällande parkering anser BSö att perioden då den framtagna parkeringsinventeringen är en dåligt vald tidpunkt och att en beräkning rekommenderas göras under vår-sommar-höst för att få en mer rättvisande bild. BSö anser att parkeringsbehovet för idrottshallen och alla väntande föräldrar inte är beaktat och därmed bör utredningarna av dessa anledningar underkännas. BSö finner heller inga uppgifter om trafiknivån på Kristinelundsvägen i dokumentet. De trafikmätningar som har gjorts är på Armégatan och är dessutom flera år gamla. Att det inte finns mer uppdaterade trafiknivåberäkningar än från 2018 gör att hela detta PM bör anses vara av tvivelaktigt värde. Det är rimligt att kräva att en så viktig utredning av den här sorten bygger på relevanta fakta, vilket i detta fall är nyligen inhämtade fakta.

BSö anser att möjligheten att köra runt kvarteret Blåmesen i och med den nya vägen som förbinder Kristinelundsvägen med Armégatan är detsamma som ökad trafik på Kristinelundsvägen. Hen menar också att de nya fastigheterna utan tvekan kommer att använda Kristinelundsvägen om de kommer körande från Huvudsta centrum. Analysen bör även inkorporeras all trafik som sker till badet och grönområdena runt vattnet. Sommartid är detta en väldigt stor ökning av trafikbelastningen. Därtill bör trafiken till idrottshallen analyseras och den sker enbart kvällstid och helger. Som boende längs med Kristinelundsvägen kan BSö inte acceptera att det blir högre bullernivåer. Slutsatsen som står i bullerutredningen menar att ljudnivån förväntas sjunka, detta är BSö tydlig med är helt orimligt pga. av att det blir ökad trafik i och med fler elever i skolan, vägen flyttas närmare huset och öppnandet av den nya vägen mellan Armégatan och Kristinelundsvägen. Hur trafikstringen i utredningen är gjort ifrågasätts också. På sidan 30 i planbeskrivningen hänvisas till bullerutredning och att riktvärden för maximala ljudnivåer överskrids på cirka 10% av skolgården. Det är inte något som BSö kan godta då hen menar att maximala ljudnivåer inte ska överskridas på något ställe av skolgården.

Innehållet i planbeskrivningen tas upp av BSö och hen hänvisar till sidan 13 där Boverkets vägledning från 2015 tas upp och att ett rimligt mått på friyta för barn i grundskolan kan vara 30 kvadratmeter per barn och att den totala friytan helst bör överstiga 3000 kvadratmeter. Detaljplanen medför att en skolgård i direkt anslutning till skolbyggnaden om cirka 12 000 kvadratmeter kan tillskapas, vilket vid 900 elever blir drygt 13 kvadratmeter per barn. BSö kommentera att detta är under all kritik. Att hänvisa till att det finns grönområden i närheten är direkt pinsamt av Solna stad. Sedan står det på sidan 41 att arrendet för botten tömmande kärl vid Sidensvansen behöver flyttas i samråd med bostadsrättsföreningen något anser vara oacceptabelt.

Som slutsats framför BSö alternativa lösningar på bebyggelseförslaget.

CAr uppmuntrar att behålla nuvarande Tallbackaskola och nuvarande skolgård som skolgård samt att det inte byggs nya bostadshus/bostäder på skolgården vilket innebär att skolgården styckas upp, blir mindre (mindre yta för barn att vistas på och mindre yta för personal att bedriva och utveckla pedagogisk verksamhet på, (yta för skola, fritidsverksamhet och förskola blir mindre). CA föreslår att renovera nuvarande Tallbackaskolan och utveckla och satsa på hela skolgården med bra utomhusmiljö för rörelse och lek, satsa på permanenta förskolelokaler, fritidshemslokaler, fritidsgårdslokaler, föreningslokaler, bibliotek, någon öppen verkstad etc. för de boende i Huvudstaområdet. Kanske också en cykelverkstad i anslutning till Tallbackaskolan så att barnen och de boende i området kan laga/få hjälp att laga sina cyklar.

Det anses också att en permanent förskola (förskolelokaler) ska byggas istället för nuvarande förskolebaracker. Behov finns och kommer att finnas för detta eftersom fler bostäder planeras att byggas i Huvudsta.

CAr är emot att det förslås anläggas en ny bilväg på nuvarande gågata mot Augustendal något som skulle innebära ökad biltrafik i området, en förtätning av området, och grönytor/träd försvinner. Snart finns inga bilfria områden/allmänna ytor att promenera och vistas på i Huvudsta.

CAX tar upp synpunkter och funderingar kopplade till parkeringsplatser, trafik, natur och miljö. Att det försvinner cirka 300 befintliga p-platser försvinner och ett fåtal ersätts enligt planen i Motorborgen är inte ett acceptabelt alternativ. Miljön i och runt Motorborgen är inte uppiggande direkt hotfull en sen kväll och avståndet till Kristinelundsvägen är för långt bort med barn hundar och väskor. CAX är tydlig med att de kringliggande parkeringsplatser i området inte räcker till pga. av alla aktiviteter i området. Hen är också frågande till varför förvaltningen löser parkeringssituationen för de nya bostäderna och inte de befintliga.

CAX undrar vad med detaljplanen som blir säkrare avseende skolvägen till och från skolan. Det verkar bara bli sämre än idag. Frågan om skolan ska drivas i kommunal regi ställs också. Hen vill att det byggs en ny skolan på Stenbacka-tomten och att Tallbackaskolan renoveras, samt att grönområdena ska bevaras. Behovet av affärsverksamheter ifrågasätts.

CAX undrar varför ingen miljökonsekvensbeskrivning är gjord och vad det innebär att höga naturvärden ges ett utökat skydd i detaljplanen. Hen är orolig för hur djur i området (räv, grävling, hare, kanin, rådjur, hästar, ekorrar och många olika fågelarter) kommer att påverkas då deras områden minskar och att områdena där de rör sig kommer att vara en byggarbetsplats under många år samt att träd försvinner.

CAX ifrågasätter syftet med att omvandla Armégatan från trafikled till stadsgata och Kristinelundsvägen från lokal/stadsgata till trafikled. Det försämrar för de befintliga boende som får en trafikled utanför sina köks- och sovrumsfönster. Även att antalet bilar enligt prognosen minskar med 200st. Armégatan är mer avsedd för att vara en trafikled och inte närma bostadshus. Vad är det som säger att miljömålet 2040 skulle klaras bättre på Kristinelundsvägen än på Armégatan? Nästan 300 nya bostäder med sina bilar med sina transporter till och från hemmet.

Hur kan de mätningarna av buller, utsläppt mm. som gjorts i området under 2020 vara relevanta med tanke på pandemin som gjort att det är en avsevärd skillnad på bilantal, människor i rörelse ex buss, människor arbetar hemma osv.

CS (översatt från engelska) protesterar mot förslaget med nya hus på bekostnad av skolans område. Det kommer att minska den öppna ytan som barnen har idag för lek mm. Förslaget kommer också att innebära en ökad trafik med luftföroreningar på båda sidorna av skolan. Fler lägenheter leder till fler bilar och mer trängsel i området, något som inte är bra för någon.

CY tycker att Solna stad redan har orsakat så mycket skada för många generationer av barn med skolpolitiken. **CY** tolkar det som att det enda som är viktigt är att göra en bra affär inte hur familjer påverkas. Det förslaget gör är att stjäla möjligheter till god hälsa för barnen, i och med de 13 kvm i jämförelse med strax över 30 kvm lekkyta som Tallbackaskolan erbjuder. Rörelse och aktivt liv för våra barn är något som kommer ge hälsosamma medborgare i framtiden som inte belastar sjukvården. Ni har möjlighet att använda er makt och mandat till att ändra er inställning och arbeta för goda tankar och idéer

CY föreslår att Solna stad prioriterar barnen samt de äldre i områdets bästa. Bygg Tallbackaskolan på höjden. Två våningar med en ytterligare våning med ett växthus med solcellspaneler på taket. Se till att barnen förstår sambandet från jord till bord.

Slutligen tar **CY** upp att byggandet av radhusen kan bli problematiskt om Armegatan tas bort under tiden. Det finns så många andra ställen att bygga på istället, där det inte finns motstånd mot planerna.

DJ skriver att det viktigaste som finns för människor i en växande storstad är utrymme för rekreation och återhämtning i en annars så stressig storstadsvärld. Därför ser **DJ** att det som planerats för denna yta kommer att innehålla $250 + 27 = 277$ nya bostäder, vilket (enligt statistik från SCB) ger 581,7 nya personer som ska bo på denna lilla yta. Tillsammans med de 900 elever som ska packas in i det här området så blir det 1481,7 personer. Det blir alldeles för trångt.

DJ har själv gått på Tallbackaskolan och hen hängde mycket utomhus något som kommer bli ännu mer aktuellt nu med denna lilla skolgård för föreslås. Särskilt jobbigt kan det bli för årskurs 1 – 3 som kan vara rädda för de äldre barnen. Därför är det viktigt att kunna dela upp årskurserna på två olika skolor som det var tidigare med Stenbacka och Tallbacka. Ur mobbningssynpunkt så är det knappast bra att ha så många elever på en så koncentrerad och liten yta. Det bekräftas av Stiftelsen Friends årsrapport 2020 (som sammanställer undersökningar om mobbning och kränkningar under tidsperioden 1 augusti 2019 till 1 juni 2020) där man kan läsa om att så många som 21 procent av eleverna i årskurs 3-6 endast ibland, sällan eller aldrig känner sig trygga när de är i skolan. 18 procent av eleverna i årskurs 6-9 känner sig ibland, oftast eller alltid otrygga när de är i skolan. Man kan även läsa om hur eleverna upplever de mest otrygga platserna i skolan. I kartläggningen uppger många Toaletter, omklädningsrum, skolgården som de mest otrygga platserna, men även korridorer.

DJ undrar om på vilket sätt barnkonventionen och barnens bästa har tagits in i projektet. En barnkonsekvensanalys har förvisso tagits fram, men frågan om vad eleverna tycker om att det ska gå med 700 andra ungdomar har inte ställts. Med

hårdnande klimat och bristande säkerhet för en del skolor så behöves, hur tråkigt det än är, sätta in även den aspekten här. Hursomhelst är det inte bra att ha en sådan koncentrerad yta med barn och ungdomar.

Vad gäller trafik så är Armégatan idag en svårt trafikerad väg med långa köer, i rusningstrafik och en massa avgaser som bildas. Detta är knappast en idealisk plats att ha en skola. Tallbackaskolan där den står idag är ändå mer avskild och inte heller omringad av trafik och gator. Försök hitta förslag till att minska trafiken på Armégatan istället. Parkeringsfrågan tas upp och DJ är frågande om vad som ska hända med alla som blir av med sina parkeringsplatser och konstaterar att borttagandet av dem kommer att innebära att fler måste åka runt och leta efter ledig parkeringsplats, något som inte är miljövänligt.

I en summering framförs att förslaget är ett nytt ogenomtänkt hastverk; särskilt när det kommer strax efter den patetiska planen; där ni ville bygga skolan på den gamla bensinstationens kontaminerade mark, bredvid både hårt trafikerad väg och utblås från tunnelbanan. Solna stad försöker desperat pressa in så mycket folk och byggnader på så liten yta som möjligt för att uppnå någon slags byggkvot och det vill hen härmed lämna in sin starkaste protest emot. DJ undrar också om de upphandlingar som görs för att få bygga bostäder i Solna är offentliga, eller sker de bakom ”era stängda dörrar. Det vore intressant att veta vilken byggentreprenör det är i just detta fall. Skippa eran bostadsplan, renovera Tallbackaskolan, minska trafiken på Armégatan och bygg en fin skola för de yngsta där Stenbackaskolan förut var.

DR påstår att det saknas en tydligare folkhälsoanalys bland utredningarna. Det som saknas är ett tydligt samband utifrån hållbarhetsperspektivets tre olika delar, socialt mänskligt, ekologiskt, och ekonomiskt.

DR är konfunderad över att projektet inte har tagit i beaktning att det pågår en rådande pandemi där social distansering för minskad smittspridning förväntas. Ur ett folkhälsoperspektiv kan denna föreslagna byggnation av Blåmesen/Huvudsta starkt ifrågasättas - på många plan. DR uppmanar till att börja om, tänk om och gör rätt från början. Som inspiration till det omtaget för Solna vill hen visa på de satsningar som görs runt om i Sverige och som kan Solna kommun kan vara behjälpta av att inspireras av och lära sig av. Det hänvisas till ”Vinnovas nästa steg för att göra Sveriges gator hållbara, hälsosamma och levande”. Vad som nu (och sedan några år) växer fram i Solna kan inte vara folkhälsosamt och hållbart över tid och behöver ifrågasättas och i många fall och även våga stoppas av Solna kommun själva. DR vill att en folkhälsoanalys, som innefattar fysisk och psykisk hälsa samt smittspridning, görs för att detta projekt.

EA tycker att Huvudsta behöver mer skolor, men anser att det räcker med bostäder. Hur kan Solna bygga bostäder för familjer med barn utan att bygga skolor för dem.

EE tycker inte om förtätning som pågår i Solna. Det behövs mer luft och frihet och var rädd om den natur som finns kvar. Låt Tallbackaskolan vara kvar. Återställ Stenbackaskolan. Vi behöver parkeringsplatserna på Krysshamarvägen. Inga radhus och inga höghus var rädd om naturen och luften.

EJ tycker att detta inte är klokt! Har ett barn i årskurs fem på Tallbacka och ett barn som ska börja förskoleklass till hösten. Varför renoverar man inte Tallbackaskolan under sommarloven? Varför ska den rivs?! Varför ska ni sälja barnens tänkta

skolgård till bostadsbolag? Vad ska de röra sig på? Ska de gå sina skolår i ett konstant buller på en byggarbetsplats? EJ tycker att förslaget att ha 2 skolor, 1 på Tallbacka och 1 på Stenbacka är toppen, varför inte ett låg och mellanstadium på Tallbacka t ex F-5 och ett högstadium på Stenbacka 6-9. Finns ju massor av yta och natur på Stenbackahöjden. Det står ju bara tomt däruppe nu. Detta är nära för väldigt många kringboende tex Släggbacken, Krysshamarvägen, Huvudstagatan, Huvudsta C, Armégatan, Wiboms väg m.fl. Bara bra för tonåringar på högstadiet att få lite motion att gå upp dit.

ELa menar att det skrivs mycket om samråd och samverkan angående planerna för den nya skolan i Huvudsta. För dem som redan bor i området känns det som att staden inte alls tar hänsyn till dem utan kör över dem avseende vår nuvarande miljö och närområde. Efterfrågar mycket större samsyn med kommuninvånarna i den här stadsdelen.

ELi understödjer idén om att befintliga Tallbackaskolan skall förbli en tomt för barn, med skola och förskola. De nuvarande planerna på att sälja stora delar av skoltomten till bostadsbyggnation och förtäta är förkastlig. I takt med att Solna växer blir det allt viktigare att värna barnens ytor. Det vore bättre om det istället blir två moderna skolor i Huvudsta. Bygg en ny modern skola på Stenbackahöjden, den plats där Stenbackaskolan tidigare låg och där det idag står tillfälliga modulbostäder. Det är en utmärkt skolmiljö utan trafik! Modernisera/renovera istället nuvarande Tallbackaskolan och Augustendals förskola och uppgradera till nya fräscha lokaler. Det förslaget ger barnen i Huvudsta en lugnare studiemiljö, mer lektyta och skulle innebära att barnen aldrig behöver gå i skola på en byggarbetsplats.

ELi tycker att det är orimligt att samtliga parkeringsplatser framför Kristinelundsvägen 26-42 samt skolparkeringsplatserna jämte sportplanen tas bort. Dessa platser används mycket frekvent, både förhyrda platser men även de allmänna platserna. Bortom på Kristinelundsvägen har blivit hänvisade till att hyra p-plats i sk. Motorborgen istället. Den som föreslår detta har knappast själv bil, har småbarn, är äldre eller orörlig. Under sommaren är det fullt med badgäster till både bassängbadet och stranden, då brukar det bli överfullt på parkeringarna liksom vid hästeventemang vid ridskolan. Hen antar att även de nya idrottsfaciliteterna kommer att nyttjas på samma sätt som idag med fortsatt behov av parkering.

ENi tycker det är ett mycket dåligt förslag att bygga en skolgård som inte lever upp till Boverkets rekommendationer i yta. Satsa på våra barn och bygg en ordentlig skola med en ordentlig skolgård. Prioritera inte bostadsbygge framför skolungdomarnas skolgård. Bygg gärna ny skola men gör inte skolgården mindre!

ENo och VE belyser punkter gällande MKB, buller, luftkvalitet, närmiljö, skolmiljö och kulturarvet.

De ställer sig frågande till varför det inte har tagits fram en MKB och de efterfrågar hänvisningar till paragrafer i det ställningstagandet. En MKB krävs enligt 15 § Miljöbedömningsförordning (2017:966). Då både den väldigt långa byggnationstiden samt framtida verksamheter riskerar att utgöra en risk för människors hälsa, sett ur miljöbalkens mening- De vill även hänvisa till jävsreglerna i Förvaltningslagen (2017:900.) Det känns väldigt partiskt att ni själva tar beslut i denna viktiga fråga. De hänvisar även till miljöbedömningsförordningen 3 § som säger att frågan om betydande miljöpåverkan ska avgöras efter en undersökning enligt 6 kap. 6 §

miljöbalken. ENo och VE efterfrågar detta dokument då de anser att detta bygget medför en betydande miljöpåverkan. I planhandlingarna står att lokala negativa konsekvenser uppstår till följd av rivningen av skolan men det hävdas ändå att en betydande miljöpåverkan inte uppstår. Hur resoneras det då?

De anser att skolverksamheten kan orsaka buller som påverkar både befintliga och framtida bostäder. Då är det skolverksamheten som är åtgärdsskyldiga. De ställer sig frågande till hur Solna ser på själva byggnationstiden då det inte bara är eleverna och de boende i området som kommer påverkas, men även intilliggande 4H-gård och stall kan komma påverkas.

ENo och VE menar att luftkvaliteten är redan dålig i området, då det är en populär pendlingssträcka där det uppstår köbildning. Med förslaget kommer att även bli köer längs med Kristinelundsvägen och den nya lokalgatan pga. av den nya lokalgatan öppnas. Att skolans entré är riktad mot Kristinelundsvägen kan innebära ett dagligt problem.

Befintliga alléer längs Armégatan och Kristinelundsvägen kommer tas ner. Det kompenseras längs nya gator, nyanlagda gator och inom övriga områden skriver ni. Men alléer omfattas av biotopskyddet i miljöbalken och bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

ENo och VE undrar hur motiveringen att lägga ner de andra skolorna och flytta alla elever till den nya skolan ser ut. De ifrågasätter om det är mer kostnadseffektivt att lägga ner istället för att renovera redan existerande byggnader. Dessutom, efter Stenbackaskolan lades ner blev skolmiljön markant försämrade på Tallbacka, något båda som skriver detta fick uppleva då de båda gick i Tallbacka. Genom att stänga ytterligare skolor riskerar ni att skapa samma problematik ännu en gång. Tillsynsansvaret för barnen går från vårdnadshavare till skolan, skolhuvudmannen när barnen är i förskolan, skolan eller fritidshemmet. De ser att det finns en risk att detta ansvar inte kommer kunna efterlevas på ett bra sätt, då skolan kommer vara omringad av trafik och barnens säkerhet inte kan garanteras. Även faktumet att skolgården kommer bli mindre innebär en ökad risk att barnens behov inte blir tillgodosedda. I Boverkets allmänna råd (2015:1) står det att ett rimligt mått friyta för lek och utevistelse i anslutning till en skola är 30 m² per barn i grundskolan och 40 m² för barn i förskolan samt att den totala storleken på friytan helst bör överstiga 3 000 m². Skolgården planeras vara 12 000 m², vilket medför ca 13 m² per elev. Detta är onekligen för lite och kan inte accepteras. I detaljplanen skrivs att detta problem går att styra med schemaläggning, vilket de anser inte kommer att fungera i praktiken. Ett Ytterligare problem är att barn i förskoleåldern och upp till årskurs 9 ska dela skolgård, barn har olika behov beroende på ålder.

EN och VE förespråkar att det byggs på Granbackatomten eller Stenbackahöjden istället.

Kulturarv

Tallbackaskolan är en grönklassad byggnad enligt PBL 8 kap 13 §. Här står det att en byggnad som är särskild värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas. I PBL 9 kap 34 § står det att rivningslov endast får ges om byggnaden inte bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde. På Riksantikvarieämbetet finns ett citat om Tallbacka: "Alla förändringar av byggnaderna eller miljön kan inverka negativt på det kulturhistoriska värdet." Hos dem har

Tallbacka även ett arkitektoniskt, byggnadshistoriskt och socialhistoriskt värde. De har även skrivit in kvalitet som ett värde i sig. Varför renoverar ni inte skolan istället? Enligt PBL 8 kap. 14 § ska ett byggnadsverk hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras. Ni skriver "Om Tallbackaskolan ändå rivs kvarstår dock möjligheten att i ett kommunalt perspektiv läsa 1960-talets skolplaneringsideal i Solna, i och med att Skytteholmsskolan och Parksskolan på olika sätt förmedlar samma berättelse som Tallbackaskolan. De båda skolorna kan föra vidare såväl berättelsen om tidens stadsplaneringsideal med skolan i centrum av de nya bostadsområdena, som berättelsen om 1960-talets jämlika och demokratiskt präglade skolgestaltningensideal. Skytteholmsskolan främst vad gäller det tidigare och Parksskolan främst vad gäller det senare". Samtidigt har ni planer på att lägga ner Skytteholmsskolan? Hur går det här ihop?

ENo och VE hoppas att Solna stad tar till sig de synpunkter vi nämnt ovan, och kommer till ett annat beslut. Bättre alternativ att lösa problematiken med skollokaler, alternativ som kommer ha färre konsekvenser för omgivningarna finns.

EPe protesterar mot den del av detaljplanen som innebär en förlängning av Huvudstagatan med ökad biltrafik i de fina promenadområdena som finns i området kring Karlbergs strand samt Huvudsta strand. Förslaget innebär en klar försämring av boendemiljön för oss boende i området.

EPo menar att planen inte handlar om skolan eller barnens bästa. Det är absolut tydligt att målet är att bygga nya bostäder och att barnen ska betala för detta med mindre plats och en förskola som försvinner.

ER tycker att Huvudsta i Solna behöver mer skolor men att det räcker med bostäder. Hen undrar hur Solna stad kan bygga nya bostäder för familjer med barn.... Utan bygga skolor för dem barnen. Det räcker inte med dem som finns nu eller med dem som ni hade bestämt att ta bort.

EV tycker att skolgården blir på tok för liten då det är betydligt fler elever som ska dela på den. I nuvarande förslag kommer sonen som börjar på skolan till hösten få tillbringa en stor del av sin skolgång på en byggarbetsplats. Något som oroar EV. Bygg hellre en ny mindre skola på en annan plats, dit man senare tillfälligt kan flytta Tallbackas elever medan den befintliga skolan rustas upp eller bygger en ny mindre skola. Hen önskar fler mindre skolor än få jättestora. Sälj inte av mark till bostäder utan se till att satsa på barnen och bygg en ordentlig utemiljö för skolans och Solnas elever

FN anser att planen innebär alltför kraftig förtätning. Höga huskroppar lämnar radhus m m. i skugga. Många nya boende kräver ökade transportmöjligheter och parkeringsmöjligheter och el. Alltför destruktivt för befintlig miljö. Behövs det mer bostäder efter pandemin?

GBe skriver ett yttrande som har som syfte att dels framföra ett antal frågor och synpunkter, men också få de som beslutar om byggnationen på kv. Blåmesen att tänka

till ytterligare en gång innan de bestämmer sig för att bygga. Det baseras på att många av de ingångsvärden som politikerna har till sitt förfogande är felaktiga.

GBe tar till en början upp Solnas skoltomter i Huvudsta och hur trafik och parkering påverkas. Av dessa skolor är endast tre kommunala skolor och att två av tomterna (Stenbacka och fd. Kulturskolan) inte används inte ens för skoländamål. Den sista av skoltomterna är Internationella Engelska Skolan som i augusti 2021 öppnat. GBe går in på vad som står i planhandlingarna beträffande skolan och skolgårdens storlek. Hen har gjort en egen beräkning: $12000 \text{ kvm skolgård}/900 \text{ elever} = 13,3 \text{ kvm/elev}$. $12000 \text{ kvm}/750 \text{ elever} = 16 \text{ kvm/elev}$. Skolgården blir därmed i detaljplanen <50% under Solnas egna rekommendationer. GBe undrar, med hänvisning till det som står i barnkonsekvensanalysen (BKA:n), om man kan förutsätta att konsekvensen därmed blir att barnen i den nya skolan kommer att få svårt att utveckla lek och socialt samspel. Vidare resonerar GBe kring dagens skolgård jämfört med den nya och den befintliga förskolan. Om skolgården idag är som enligt BKA:n cirka 10000 kvm så blir ytan per elev: $10000/470 = 21,3 \text{ kvm/elev}$. Om den nya skolgården är cirka 12000 kvm blir ytan per elev: $12000/900 = 13,3 \text{ kvm/elev}$. GBe vill observera att i ovanstående beräkning för den nya skolan kommer en del av skolgårdsytan att behöva nyttjas av förskolan, vilket gör att skolgården som elever i årskurs 1-9 kommer att kunna nyttja blir ännu mindre.

GBe menar att det är tydligt att barnkonsekvensanalysen är ett beställningsjobb som saknar helhetsperspektiv på vad det sammantagna behovet för skola är i Huvudsta. Hen hänvisar till att det inte fanns någon barnkonsekvensanalys som allmänheten kunde tillgå för området för ett år sedan då kommunen försökte planlägga skola på industrifastigheten kv. Koltrasten. BKA:n för detaljplan kv. Blåmesen innehåller ingen referens till övriga skoltomter i Huvudsta, det finns ingen beräkning av skolbarn i olika åldrar (nu eller för framtiden efter att Huvudsta förtätats till stadskaraktär). Att området ska förtätas har kommunen talat om i otydliga och stora ord sedan det klargjordes att Mäljarbanan ska få en hållplats i Huvudsta. GBe undrar vad skolplatsbehovet i Huvudsta blir i framtiden och var den befintliga förskolan ska ta vägen.

GBe är starkt kritisk till de delar i detaljplanen som talar om behov men inte underbygger ordet med undersökningar och fakta. Detaljplanen existerar endast utifrån lösryckta antaganden om att det renoveringsbehov och påhittade behov av fler skolplatser kan lösas genom att en stor skola för alla årskurser skapas på kv. Blåmesen. Någon motivering till varför skolytan ska minska per barn finner inte GBe. Hen menar att Solna stad under många år försummat underhållet av skolbyggnaderna i Huvudsta och att samtliga är undermåliga för att kunna bedriva en kvalitativ verksamhet. Det är något som GBe menar visar sig i statistiken år efter år (skolranking 2019: plats 217 av 290 kommuner Och 2020: plats 166 av 290). GBe ifrågasätter Solnas uttalande om att det är logistiken – det vill säga hur undervisning och renovering kan ske parallellt – som är ett problem gällande renoveringar. GBe ifrågasätter också hela syftet med en ny skola och hur det kan säljas mark av det som idag är skolområde genom att punkta upp ett antal frågeställningar:

- Varför kan inte kompletterande skolbyggnader byggas på kv. Blåmesens västra sida, bredvid Tallbackaskolan, medan pågående verksamhet är igång för att i nästa etapp flytta över verksamheten tillfälligt medan kvarvarande byggnader restaureras i enlighet med politiska utfästelser om renovering? På

så sätt kan befintlig verksamhet byggas ut utan att närliggande grannars utsikt behöver totalförstöras och det arkitektoniska intrycket bibehållas.

- Om hela kvarteret Blåmesen även fortsättningsvis är skolmark och den västra delen byggs med en ny byggnad (2-3 våningar), så är det lämpligt att anta att barnen i olika åldrar kommer att må bättre eftersom skolgården då är indelad i fler delar samtidigt som yngre barn inte behöver känna sig rädda i större barns närhet. Barnen behöver då inte heller springa i trappor och hinna lättare till och från lektioner samtidigt som eventuella brandutrymningar går smidigare. Ingreppet kommer då inte heller bli lika områdesförändrande för grannfastigheterna. Skolgården skulle totalt sett då också de facto bli större, utan att lögner behöver förekomma i planhandlingarna.
- I Tallbackaskolan finns Huvudstaområdets enda aula vilken helt kommer gå förlorad enligt dagens plan om bostäder på gamla Tallbackagrunden.
- I planbeskrivningen sid 1 står ”Det finns behov i Huvudsta av en större grundskola, förskoleklass till årskurs 9 för ca 750 – 900 elever som ersätter den befintliga Tallbackaskolan”.
- Varför behöver en ny skola ersätta den befintliga?
- Varför ska gemensam egendom (skolyta) säljas till enskilt ändamål i precis det läget som kommunen återigen definierar som utvecklingsområde för det befintliga ändamålet skola?
  - Vad medför det för konsekvenser att sammanföra åldrarna 6 år till 15 år i gemensamma ytor (matsal, gård, korridorer, idrottshall och omklädningsrum)?
  - På vilket sätt gagnar bostadsbyggnation skolresultaten?
  - Varför ska samtliga elever samsas i samma byggnad när de olika åldrarna har olika behov (tex gårdsyta)?
  - Varför anser kommunen att de måste sälja mark när det kommunicerats att det finns pengar i kassan? Varför inte göra som i Stockholm och sälja bostadsfastigheten som tomträtt?
  - Vad är Huvudstaområdets samlade behov av skolplatser för de olika årskullarna?
  - På vilket sätt kan det anses lämpligt att på bekostnad av befintlig arkitektur, befintlig verksamhet och grannbyggnadernas utsikt ändra kv. Blåmesens nuvarande 2 våningar höga byggnader till att ställa en 6 våningar hög skolbyggnad på mindre area? På vilka grunder anser kommunen att den förändrade gestaltningen är motiverad?
  - Vad föranleder att befintlig skola inte renoveras när det finns så goda möjligheter att göra en renoveringsplan för hela områdets skolor och särskilja olika åldrar från varandra. 15-åringar har inte samma behov som 6-åringar.
- Varför ska småbarn gå i skola som har en mindre skolgård (Boverket rekommenderar 30 kvm/barn)?
- Varför byggs inte befintliga skolor om och restaureras?
- Varför behöver man fyrdubbla befintlig byggnadshöjd och därigenom förändra hela områdets karaktär?
- Hur många skolplatser finns idag för respektive årskull i Huvudsta?
- Hur ser underskottet av platser ut per årskull idag?
- Hur ser den sammantagna strategin ut att förtäta Huvudsta till stadsstruktur? Hur stort elevunderlag beräknas den förtätningen medföra?
- Tillåter behovet av elevplatser med den planerade förtätningstrategin att en tredjedel av kv. Blåmesen kan avvaras till enskilt nyttjande?

- Vilken av skoltomterna avser kommunen restaurera med avseende det som Pehr Granfalk kommunicerat i media?
- Vilka fler skolytor avser kommunen förtäta med bostäder förutom delar av Tallbackaskolan? Är Stenbackaskolan aktuell att bygga på eller är nästa steg kanske att lägga ner Granbackaskolan och bygga bostäder där?
- Hur mycket av dagens totala skoltomter avses exploateras för enskilt ändamål?
- Varför behöver den idag fullt utnyttjade skolgården i kv. Blåmesen minskas till förmån för bostäder?

Planens syfte beskrivs på sidan 3 i planbeskrivningen där det bl.a. står ”skapa en sammanhållen stadsstruktur i centrala Huvudsta”. Det får GBe att undra på vilka grunder kommunen kommit fram till att stadsstruktur behöver innebära exploatering av bostäder på allmännyttans mark. Att planera kvartermark för enskilt behov på parkmark är provocerande och särskilt så när den närliggande Stenbackaskolan finns att tillgå, då även den lagts ner och har låg bebyggelse och är en väldigt outnyttjad resurs till bostadsbebyggelse i området. GBe undrar hur kommunen kan identifiera behov för utökade skolplatser och lösa det behovet med att planera 250 bostadslägenheter på den ytan. Det saknas barnkonsekvensanalys eller övergripande förtätningsstrategi för Huvudsta så hur kan man lämna samrådsyttrande på något som inte underbyggs av ordentliga behovsanalyser och strategibeslut i Översiktsplaner.

Sedan tar GBe upp trafik och parkering där ytterligare frågeställningar ges:

- Var ska äldre och de med svårigheter parkera? Motorborgen är för långt bort. I detaljplanen nämns det att Motorborgen är 550 meter bort, och därmed inom närområdet. Enligt mätning i karta så är avståndet fågelvägen till Kristinelundsvägens nuvarande parkeringar 630 meter bort. I Huvudsta finns det idag (2021-04-04) enligt Signalistens hemsida 12 platser med långtidskontrakt för bil och MC att hyra. Vad har kommunen gjort upp för långsiktig plan för att lösa de ca 70 platser med långtidskontrakt som idag är fullt utnyttjade?
- Parkeringsanalysen har inte gjorts på sommaren när simbassängen är full av besökare. På vilket sätt påverkar det BRF Krysshammaren och BRF Entitan att ni tar bort samtliga parkeringsplatser på Krysshammarvägen?
- Vart förväntar sig kommunen att all genomfartstrafik som idag åker på Ar-mégatan ska ta vägen och vilket underlag grundar sig denna förväntan på?
- Kommer det inte att finnas garage under de nya bostadshusen? Om inte, var ska dess invånare parkera? Vad ligger parkeringsnormen på i Solna? Vad blir parkeringsnormen för de boende på Krysshammarvägen och Kristinelundsvägen med omnejd?
- Är 550 meter ett rimligt avstånd att parkera sin bil från sitt hem?
- Hur stor p-norm beräknas Krysshammarvägen respektive Kristinelundsvägens bostadshus ha efter förändringarna?
- Parkeringsundersökningen som gjorts under Covid-19 är inte representativ för hur parkeringssituationen kommer att se ut vid ett normalt tillstånd. Undersökningen har endast utförts under december månad, när antalet fotbollsmatcher på Tallbackaskolan har varit noll samtidigt som ingen verksamhet pågått i Tallbackas aula eller gymnastiksal. Det har dessutom inte funnits några besökare till Huvudstabadet. Därmed kan man inte säga att undersökningen är representativ för årets övriga månader och vid ett normaltillstånd där allmänheten har tillgång till verksamheter igen.

- Hur stort kommer behovet av parkeringsplatser vara i framtiden när de ca 250 nya lägenheterna är färdigställda och ca 200 parkeringsplatser tagits bort från närområdet?
- Hur många elever med permanent/tillfällig kroppsnedläggning bedöms gå på en skola med ca 900 elever? Är det tillräckligt att skolan endast kan tillhandahålla 1 parkeringsplats, såsom är inritat i plankartan?
- Vart skall föräldrar som kommer med bil stanna för att lämna sina barn på skolan?
- Hur skall fotbollsplanen kunna nyttjas av föreningslivet när det inte finns några parkeringsplatser till planen när samtliga befintliga parkeringsplatser tas bort och ersätts av 1-2?
- Hur mycket bedöms trafikflödet öka på Krysshammarvägen när Armégatan smalnas av?
- Var finns det underbyggda underlaget för påståendet att bilparkering inte bör finnas intill barnens vistelsezoner?
- Varför behöver inte anställda och besökare parkera?
- Hur pass mycket svårare bedöms det blir för kommunen att anställa lärare till skolan när det inte finns parkeringsplatser till deras arbetsplats?
- Hur många platser bedömer man att skolans anställda och besökare behöver ta i anspråk som ytterligare ska belasta "närområdet". Deras behov får anses vara som högst under rusningstid, när det finns som minst lediga platser i "närområdet".
- Hur bedöms näringslivet, såsom exempelvis Hemköp på Huvudstagatan, påverkas när skolans besökare och anställda ska konkurrera med deras parkeringsplatser, vilket i sin tur leder till färre besökare till deras butiker. Deras parkeringsplatser ingår nämligen i definitionen "närområde" enligt kommunen.
- Hur kommer besöksparkeringen till Huvudstabadet tillgodoseas?
- Ett parkeringsgarage skall tillkomma på lokalgata 1 och Krysshammarvägen. Var finns detta garage i planen?
- Var finns alla de gulmarkerade platserna i detaljplanen?

GBe framför att det på detaljplanekartan saknas markeringar för alla de platser som ska tillkomma på mark markerad som GATA. Hen undrar vad mer som är fel i detaljplanen och dess underlag.

Vidare tar GBe upp hur det är möjligt att kommunen gör bedömningen att denna skolbyggnad som har rundade hörn passar in i omgivningen. Inga byggnader i området har rundade hörn idag. Byggnaden verkar också ha något slags raster på toppen, någonting som inte passar in i området. GBe menar att skolbyggnaden är enorm sett till övriga byggnader i omkringliggande kvarter. Sedan uppmärksammar GBe att det i solstudien ger ett missvisande i redovisningen av vårskuggan (kl. 12). Inom ämnet bebyggelse och underlag till förslaget ställs också flera frågor:

- Var är behovsanalysen över skolor i Solna de kommande 20 åren? På vilka grunder har detta beslut fattats?
- Befintlig detaljplan för kv. Grönfinken och kv. Entitan etc. räknar maxhöjd med utgång i Stockholm Stads nollplan men i nya planen för kv. Blåmesen anges ett eget, odefinierat, nollplan. Detta gör det svårt att jämföra de båda höjderna och hur vet vi att skuggsiffrorna tar hänsyn till de olika

utgångsvärdena? Om bostadsrättsföreningarna på kv. Grönfinken och Entitan skuggas, upp till vilka våningsplan och byggnadshöjder?

- Varför en så hög skola? Tror Solna stad att barn mår bra av att gå i trappor?
- Varför har ett av hörnen på skolbyggnaden en högre höjd? Är det bara kosmetiskt? Eftersom detta hindrar utsikten för de boende samtidigt som det skuggar deras byggnader känns detta som ett rent hån mot de som betalat för dyra lägenheter på kv. Grönfinken och kv. Entitan.
- Underlaget över kostnaden för att renovera Tallbackaskolan är undermåligt - skolan, vars yttre är i tegel, är i så pass bra skick att det är billigare att renovera den än vad det är att bygga nytt. Den kostnadsbedömning som kommunen lutar sig mot för att fatta beslut om rivning är felaktig. Flera offerter för att renovera dagens skola borde tas in.
- Det enda som kostnadsunderlaget för att renovera Tallbackaskolan visar är att politikerna gravt misslyckats i sitt uppdrag att förvalta byggnaden på ett bra sätt. Här borde politikerna skämmas.
- Om staden har pengar att rusta upp skolorna - såsom kommunicerats i media, varför renoveras inte Tallbackaskolan? Vilken skola finns kvar att renovera i Solna efter att Stenbackaskolan, Tallbackaskolan, Skytteholmsskolan, Fridhemsskolan, gamla Kulturskolan, Bergshamraskolan etc. lagts ner?
- Den nya skolbyggnaden för tankarna till den nya tingsrättsbyggnaden - en ful och malplacerad byggnad som ser ut som en konservburk.
- Kommunen motiverar att Skytteholmsskolan är tidstypisk, men denna rivs inte, utan endast verksamheten läggs ner. Därmed anser kommunen att det går att riva Tallbackaskolan eftersom Skytteholmsskolans byggnad finns kvar. Är inte detta höjden av cynism? Samtidigt har delar av Granbackaskolan, som också kommer från samma tidsperiod, rivits. Kommunen skriver själva i planhandlingarna att Tallbackaskolan är unik i sitt slag. Därför bör skolan behållas i sin nuvarande form. Är antikvariern informerad om situationen i Solna och accepterar att byggnaderna på både Tallbackaskolan och Skytteholmsskolan riskerar att vara borta inom några år?
- I planbeskrivningen, sid 20, nämner staden att en kulturhistorik konsekvensbedömning över detaljplanens påverkan på kulturmiljö som helhet kommer att tas fram innan detaljplanens granskningskede. När man lägger till ytterligare utredning så har allmänheten rätt att samråda om även denna handling. Eftersom det kulturmiljödokument som finns på kommunens hemsida skapades 2021-01-20, medan planbeskrivningen skapades 2021-01-26, så är inte underlaget komplett inför detta samråd. Rimligtvis tas samrådsprocessen om när allt underlag finns framme.
- Hur högt staket måste byggas så att eleverna inte skjuter bort sina fotbollar ända bort till vattnet när de spelar fotboll? Det är nedförsbacke ner till vattnet, så bollen kommer att rulla fort och långt om någon elev skjuter ut bollen.
- Vilken analys har gjorts om påverkan på hästarna nere på ridskolan under byggtiden?
- Har markbärigheten på Tallbackaskolans tomt undersökts så att den klarar så pass stora byggnader som nu ska byggas? Det finns ju stora sprickor i byggnaderna på Krysshamarvägen, risken för ras bör bedömas på samtliga omgivande byggnader innan bygge kan startas.
- Hur kommer föreningarna på Krysshamarvägen kompenseras ekonomiskt då deras lokalhyresgäster tvingas flytta då vägen smalnas av?
- Hur ska de vars utsikt förstörs av byggnationen kompenseras? Särskilt då värdet på deras bostadsrätter riskerar sjunka på grund av nybyggnationen.

- Vilka djur kommer att påverkas av byggnationen?
- Vad kommer att hända med ekarna, kommer de rivas? Har detta godkänts av Länsstyrelsen?
- Varför är staden så desperat på att sälja ut sin mark när det samtidigt finns pengar i kassan? Varför inte använda sig av tomträtter som de gör i Stockholm om man nu så gärna vill ha fler bostäder? Var finns denna analys? Såsom det är nu riskerar staden att på sikt sälja ut all sin mark, vilket riskerar att göra framtida generationer barskrapade.
- Redan nu är återvinningsstationerna på Kristinelundsvägen ofta överfulla. Planeras dessa utökas nu när det kommer fler bostäder i området? Information om detta saknas i detaljplanen.
- Det saknas förklaring att planen ger förutsättningar för att byggnaderna uppfyller kraven på tillgänglighet, se sid 21 i planbeskrivningen.
- Det nämns i planbeskrivningen, sid 21, att nuvarande område kan uppfattas som otryggt. Detta är vagt definierat och saknar substans. Med den nya planen kommer skolgården och fotbollsplanen att hamna i än mer dolda lägen än vad som är fallet idag där de fullt öppna skolgårdarna passerar dagligen av de boende samtidigt som barnen inte behöver vistas på den allt för trafikerade gatan utan kan röra sig på en nivåskillnad lägre än gatan. Eftersom passerande barn inte behöver vistas i gatunivå så behöver inte föräldrar oroas för olyckor kopplade till trafiken. Dagens belysning av skolan, fotbollsplanen och vägarna runt och i kv. Blåmesen är fullt tillräckliga för att skapa en trygg miljö där det inte är ovanligt att se grundskolebarn som själva rör sig, leker och sparkar fotboll utanför skoltid såväl under den ljusa sommaren som under den mörkaste tiden på året.
- Det förekommer ingen otrygghet i gångtunneln under Armégatan idag och saknas underlag för dessa påståenden i detaljplanen. Vänligen utveckla vad som menas?
- Det förekommer ingen otrygghet på dagens skolgård som detaljplanen påstår. Skolgårdarna är synliga från flera håll, väl belysta och välbesökta dygnet runt av både barn och vuxna och idrottsföreningar vilket skapar en levande stadsdel och trygghet för oss som bor här. De nya gårdarna (skola och privat tomt) ligger dolda från vägen och för områdets boende vilket utgör en perfekt miljö för ofog och oönskade aktiviteter. Att fasader kommer närmre biltrafik innebär inte automatiskt att ett område blir tryggare. Vilka källor har kommunen att referera till vad gäller dagens så kallade otrygghet och att de nya lösningarna skulle vara bättre?
- Hur kommer skolans varutransporter och sophantering lösas? Ska de ske utanför entrén, på Armegatans sida (gata 1) eller mot nya gc-vägen inne i området (gata 2)? Finns tillräckliga vändmöjligheter / uppställningsplatser så att transporter kan ske på ett trafiksäkert sätt och med beaktande till barnens rörelsemönster?
- Samma fråga som ovan gäller nya bostadskvarterets sophantering?
- Påverkas befintlig tunnelbana och Trafikförvaltningen av tänkt nybyggnation på kv. Blåmesen?
- Vad anser Trafikverket om lämpligheten av den nya gatan (östra sid planområdet) som har en mycket skarp angöring mot gatan utanför Kristinelundsvägen (ca 30° vinkel)?
- Varför kan inte etapp 3 ”befintlig skola rivs” ersättas med ”befintlig skola renoveras” samt att etapp 5 helt utgår? (övriga åtgärder med standardhöjning av dagvattenlösning och gatuplanering för Armégatan kan genomföras utan

detaljplaneändring och är en välkommen lösning till en nu, vad det verkar, vattensjuk Tallbackaskolan).

- Hur kommer kommunen fram till att den tekniska inventeringen med slutsats om behov av totalrenovering motiverar rivning och inte just, renovering?
- Driver kommunen rivningsplanerna av Tallbackaskolan verkligen för allmänhetens bästa? Varför renoverar kommunen då inte den kulturhistoriskt viktiga skolan som jag tolkar att styrande majoriteten försöker göra sken av vara prefererade lösningen?

GBe undrar om inte utgående trädalléer ett högt naturvärde och vad Länsstyrelsen anser om detta. I detaljplanen identifieras 6 st träd i naturmark öster om skolområdet ha höga naturvärden och som skyddas samt några träd inom skolområdet som också skyddas. I princip samtlig övrig vegetation inom detaljplanelagt område behöver tas bort för nybyggnation. Frågan om vad kommunen har för plan att lösa nya alléträd om kommande utredning av ledningsdragning visar att det är olämpligt för nyplantering inom Armégatans gatumark ställs.

GBe vill se den tekniska analysen som motiverar att den kulturmiljöviktiga Tallbackaskolan rivs. Hen undrar när den senaste godkända radonmätningen gjordes. GBe tycker att Solna stad ska skämmas för att barnen får gå till en arbetsplats som är i så dåligt skick som dagens Tallbackaskola.

Att bygga radhus mellan Krysshammarsvägen och Armégatan och på samma gång privatisera parkeringsplatser på Krysshammarsvägen påverkar Brf Krysshammaren och grannföreningen negativt då befintliga p-platser används flitigt för kunder till lokalhyresgästerna. GBe undrar hur kommunen motiverar omvandlingen av allmänna parkeringsplatser till privata parkeringsplatser för några få radhus. Kan inte nya radhusägare på samma sätt som vi övriga köpa parkeringstillstånd och konkurrera om platserna och parkera inom "närområdet". Hen undrar också hur förändringen påverkar de befintliga föreningarnas parkeringstal.

I planbeskrivningen motiveras radhusplanerna med att hustypen saknas i Huvudsta vilket är direkt lögn då det bara några kvarter bort ligger radhus på Kapellgatan.

GBe undrar varför fler ögon på gatan behövs för att skapa trygghet.

Gör om, gör rätt. Tänk på barnens bästa den här gången. När GBe ser hur förslaget vill fördärva området blir hen väldigt ledsen.

GG tycker att den befintliga skolan ska vara kvar. Lokalerna bör fräschas upp, lekplatserna förbättras. Barn behöver utrymme att röra på sig. Pengarna ska investeras i renovering av klassrummen och större resurser på skolan. Skolan ligger bra till med avseende på trafik, miljö och geografisk placering. Barnen behöver inte en ny skola. Inga bostäder ska byggas där.

GLi är boende i bostadsrättsföreningen Sidensvansen 1 sedan 20 år och måste allvarligt invända mot det av Solna kommun lagda förslaget som kommer att förstöra boendemiljön för invånarna i denna fastighet. Det är framförallt omdragningen av Kristinelundsvägen, vilket innebär att parkeringsplatserna försvinner, som hen motsätter sig. GLi menar att samtliga boende i fastigheten har köpt boendet med tillgång till parkering enligt den norm som gäller och som var förhanden för fastigheter som byggdes på 60- och 70-talet. Nu vill Solna stad ta bort detta utan att ersätta de

boende med annan parkering. Det hänvisas till Motorborgen och parkeringen nere vid Huvudstabadet vilket anses helt absurt. Att tvinga de boende på Kristinelundsvägen att använda detta fallfärdiga och säkerhetsmässigt osäkra hus, Motorborgen, med cirka 15 min gångväg till och från bostaden är oacceptabelt. Parkeringen vid badet ligger i en mörk park och är inte heller en plats där man vill parkera på kvällstid. Den befintliga parkeringen erbjuder förhyrda motorvärmare, vilket är en tillgång för miljön i och med att det erbjuder starter med varm motor. GLi konstaterar att det är tydligt att Solna stad inte bryr sig om miljön och kommunen gör sitt bästa för att straffa ut boende och göra boendemiljön så otrivsamt och svårtillgängligt som det bara går. Människan är ingenting som värderas av Solnas politiker. Besluten fattas av personer som troligen har tillgång till garage i sina fastigheter. Även påverkan av byggnation, tillkomst av en större skolbyggnad och byggstörningar i flera år framförs som synpunkter.

GLö protesterar mot hela förslaget till ny skola och bostäder i Huvudsta eftersom det inte är hållbart att riva en fungerande skola bara för nöjet att bygga nytt. Enligt dom nya regler som Boverket arbetar med är barnvänliga och hållbara städer en prioriterad fråga. Med hänvisning till dom nya reglerna kommer den nya skolan inte att klara barnkonventionen. Utveckla och bygg ut Tallbackaskolan, om det behövs, med dom kvalitéer den har istället, det är hållbart. För övrigt innebär förslaget alldeles för många hårdgjorda ytor istället för den grönska som finns idag. Hårdgjorda ytor förvärrar den pågående klimatkrisen, detta kan aldrig accepteras.

GT är starkt kritisk mot att riva Tallbackaskolan samt försöket med att göra en mer stadslig miljö i kvarteret Blåmesen. Jag skulle vilja att kommunen redovisar klimatpåverkan med att riva Tallbackaskolan istället för att renovera skolan. Vill också att kommunen redovisar hur det övriga byggnationen kommer påverka klimatet. GT har själv vuxit upp i Huvudsta, gick årskurs 1-3 i Gamla Huvudsta skola och från årskurs 4-6 i Släggbackaskolan för att i årskurs 7-9 gå i Tallbackaskolan. Samtidigt fanns Ängkärrsskolan, Stenbackaskolan och Granbackaskolan totalt 6st skolor i Huvudsta. Det vore bättre att satsa på flera och mindre skolor.

GT anser inte att man kan skriva i Planbeskrivningen "att skapa en säkrare och tryggare trafikmiljö i anslutning till den nya skolan" då det innebär att den nya vägen i öster gör att den planfria gångvägen till skolan i öster och nordost försvinner. Att Tallbackaskolan inte har ett kulturhistoriskt värde håller GT inte med om och det går inte att jämföra med Granbackaskolan som ligger inklämd i bebyggelsen. Tallbackaskolan skapar ett fritt och luftigt utrymme mitt i den kringgårdade bostadsbebyggelsen. Det yrkas att Solna kommun skrotar planerna att riva Tallbackaskolan och börjar fundera på vad ordet kommun betyder.

GT tycker också att det genomförda samrådsmötet inte levde upp till ett samråd eftersom man inte kunde ställa muntliga frågor och följdfrågor. Hen tycker att kommunen skall gå ut med en enkät i närområdet och fråga invånarna vad dom tycker.

GV ser det som ett mycket dåligt förslag att bygga bostäder på bekostnad av skolors skolgard. Att gå emot Boverkets rekommendation visar tydligt vad Solna stad prioriterar. GV ber Solna stad att tänka om och satsa för en gång skull på barn och ungdomar. Skolgården yta är viktig för barnens utveckling. Det teoretiska förslagen med "noggrann planering" av raster är en illa lösning och tveksamt om den kommer fungera i praktiken. Att blanda in att Augustendal och Huvudstafältet ligger i närheten har ju ingenting med skolgardens storlek att göra. En skolgard är en

skolgård. Bygg gärna bostäder men inte på barnens skolgård. Om detta blir verklighet så lämnar troligtvis GV:s familj till en kommun där man bygger ordentliga skolor och där man klarar av att underhålla dem så dem inte förfaller.

GY har under sina 70 år förstått jag att det funnits en god tanke bakom bygget av Tallbackaskolans arkitektur. GY stödjer inte idéerna och tycker de är dåliga, för våra barns framtid samt för närområdet.

HH undrar hur Miljöpartiet kan gå med på ett så miljövänligt projekt? Att förstöra ett fint, väletablerat bostadsområde med luft, ljus och träd genom att klämma in 300 nya bostäder och en jätteskola som ingen vill ha och på en sämre plats.

Boende på Kristinelundsvägen blir extra hårt drabbade genom att vi får en trafikerad gata precis utanför våra köks- och sovrumsfönster och inte en enda parkeringsplats. HH undrar om det rådande parkeringsnormen verkligen uppfylls. De boende behöver ha bilar för att ta sig till kolonistugor, sommarställen och bekanta utanför tunnelbanans räckhåll, men även många besökare till bad, 4H-gård och stall behöver någonstans att parkera. Det bästa vore att reparera den befintliga skolan och låta området vara som det är. Om det inte är möjligt så bygg åtminstone en mindre skola, färre bostäder och låt bli att utöka marken där skolan står. Bygg inte sönder Solna.

HH skriver att det förefaller som om Solna stad redan har bestämt sig. Skaffat olika tillstånd, arkitekt m.m. Samrådsmötet, som tyvärr fick genomföras digitalt, innebär att det nästan bara var de styrande politikerna som fick komma till tals. Det är så många som berörs så oerhört av dessa planer och de kommer inte att acceptera att vår gata tas i anspråk för kommunens storvulna planer. Skolan blir för stor, de nya husen alldeles för många och detta kommer att förstöra vår miljö. HH förstår att det behövs fler bostäder men inte genom att klampa in mitt i ett gammalt, etablerat område. Det byggs ju dessutom väldigt mycket, både i Solna och Sundbyberg, och nu är gränsen nådd. Det är väl egentligen hyresrätter som behövs och inte dyra, lyxiga bostadsrätter och radhus. Att trafiken kommer att öka betydligt råder det inget tvivel om.

HN undrar hur Solna stad tänker angående parkering. Det är redan ont om platser som det är. På sommaren omöjligt med alla badbesökare och ridskolan.

IBe inväntar en detaljerad miljökonsekvensbeskrivning avseende den totala omgivningen något som saknas helt i utredningen kring Nya Tallbackaskolan och dess omgivning. Den trivsamma 1960-talsmiljön förändras helt av den tilltänkta hemska förtätningen av Huvudsta vilken medför en stor miljöpåverkan på hela området. Boende i Huvudsta uppskattar området alldeles kolossalt i sitt nuvarande skick. Om det är s k stadsmiljö som efterfrågas hade de väl valt det alternativet.

Gällande Tallbackaskolan är IBe tydlig med att den inte skall rivas utan restaureras. Ingen del av tomten skall säljas och utnyttjas för uppförande av flerbostadshus. Att Solnas politiska ledning under många år avstått från att underhålla skolan så att den idag är nedgången och sliten är ingen anledning till att skolan ska rivas och enligt förslaget ersättas av en mastodontskola som medför mängder av dåliga konsekvenser för skolbarnen, skolans omgivning och inte minst för boende inom området. Skolan är dessutom grönmärkt och har ett kulturellt värde som Solna stad bör värna om.

Med en större skola kommer större risk för mobbing av elever inom skolan. IB efterlyser kostnadskalkyl för renovering/restaurering för Tallbackaskolan på befintlig tomt, samt en kostnadskalkyl för eventuell nybyggnad av den nya skolan. Ett alternativ är att placera de tillkommande eleverna på den tomten där tidigare Stenbackaskolan var belägen. Att som i planförslaget klämma in ett stort bostadshus och ett antal skolors stadshus, att leda om befintliga vägsträckningar och anlägga flera skolors anslutningsvägar är ogenomtänkt och medför en väsentlig förstörelse av ett väl fungerande område. Något ytterligare centrum som det också nämns något om behövs absolut inte då det redan finns ett Centrum i Huvudsta i anslutning till T-banan.

Förslaget om att slopa alla idag befintliga förhyrda parkeringsplatser på Kristinelundsvägen 26-48 och den anslutande parkeringen mitt emot skolan medför en stor olägenhet för framför allt de boende men även för besökare till fastigheten som till exempel hemtjänstpersonal, varuleveranser och hantverkare. Detta raserar förutsättningarna för ett aktivt och bra liv, särskilt påverkade blir de äldre som får en kraftigt försämrad livskvalitet. Att hänvisa till till exempel Parkeringshuset Motorborgen, som är i otryggt och i uselt skick, är helt absurt. Dessutom finns det i dagens läge endast 6 lediga platser i Motorborgen. IB och övriga boende på Kristinelundsvägen vill veta var de ska parkera sina fordon i framtiden. De som idag bor i området skall mista sina parkeringsplatser medan de eventuellt nyinflyttade har tillgång till parkeringsplatser. Befintliga Solnabor sätts på undantag. Tänk till och gör om.

För ett antal år sedan stängdes sopnedkasterna i fastigheten Kristinelundsvägen 26-48. Istället byggdes en container med två sopbehållare för hushållsavfall som fungerat alldeles utmärkt. IB och undrar var de boende på Kristinelundsvägen ska lämna sina sopor i fortsättningen.

Det sägs att planens syfte är att ”skapa en sammanhållen stadsstruktur i centrala Huvudsta genom att omvandla Armégatans karaktär från trafikled till stadsgata. Detaljplanen syftar även till att ge objekt med höga naturvärden inom planområdet ett utökat skydd.” Många vackra ord men ett förtydligande är verkligheten på sin plats. Tala klarspråk.

Som boende i Solna under många år tvingar IB gång på gång konstatera att dagens styre i Solna i mångt och mycket arbetar tvärt emot stadens invånares vilja och bästa. Tänk om. Boende i närområdet, eleverna på Tallbackaskolan och deras föräldrar är emot nybyggnation av en mastodontskola som helst förstör området.

IB framhäver de ursprungliga tankarna bakom när Tallbackaskolan byggdes och att den nu planerade skolan är mer i linje med en typisk stadsskola, med en stor byggnad och inte så stor gård. Hen anser att kommunen under 50 år helt ignorerat skolans underhåll och renoveringsbehov. När det pratas om kostnader för renovering av skolan måste den bli proportionerlig till 50 år av misskötsel. En renovering av befintlig skola skulle enbart få positiva följder för Tallbackas barn. Planerna påverkar inte bara barnen utan även de befintliga boende som får stora höghus intill, blir av med sina parkeringar, får en gata direkt utanför fönstret. IB undrar vad om den ek som står längs med Kristinelundsvägen och antas ha höga naturvärden kommer att vara kvar. Hen ifrågasätter motivet till att Kristinelundsvägen behöver flyttas för att ge plats till skolan och skolgården, det är pga. av att det ska byggas bostäder som vägen flyttas. IB tycker att kommunens nonchalans är häpnadsväckande och det enda som verkar vara viktigt är att tjäna pengar. Liknelser görs med kommunismen.

Slutligen efterfrågas ett antal dokument: En detaljerad kostnadskalkyl av Tallbackaskolans renovering med påbyggnad och av uppförandet av föreslagen skolbyggnad, en miljökonsekvens- och riskanalys som tar upp att området ska vara en byggarbetsplats i 4 år samt en miljökonsekvensanalys av det planerade nya området med allt dess innehåll.

IF skriver att det knappast är med skräckblandad förtjusning man läser dessa planer, snarare bara med skräck och fasa. Skytteholmsskolan läggs ner, samma med högsta-diet i Bergshamra då det, enligt er, inte finns tillräckligt elevunderlag. Men det ska byggas en ny skola, Tallbacka, för 750-900 elever, och **IF** undrar var underlaget till den finns. Kritik framförs gällande samrådsmötet 22 mars 2021. Då ställdes bl.a. frågan om var Tallbackas förskola skulle placeras, vad händer med de funktionsnedsatta barnen, som idag har en egen liten, ostörd skolgård på baksidan av den nuvarande skolan utan att det gavs svar. I Sundbyberg håller man samrådsmöten i stads- huset med begränsat antal deltagare, allt enligt gällande rekommendationer. Där och då får man komma till tals, något som Solna bör ta lärdom av.

IF undrar om hänsyn till FN:s barnkonvention tagits vid utformandet av t.ex. skolgården då det inte är någon bra idé att blanda 6-7-åringar med halvstora barn i åldern 12-16 år. De yngre barnen har i dagsläget avskilda delar av skolgården att tillbringa rasterna på. Detta är en utmärkt lösning, som inte finns att tillgå om/när den nya skolan byggs.

Huruvida barnens skolväg blir säkrare eller inte låta **IF** vara osagt. Funderingar framförs gällande planeringen av att leveranser och sophantering ska sker inomhus, då leveranser, av vad slag de vara må, sker väl utifrån och soporna hämtas väl av utifrån kommande fordon.

IF undrar hur det ska fungera att spränga när tunnelbanan från Västra Skogen till Huvudsta C går under Krysshamarvägen.

Några av de mest frekventerade gångvägarna påverkas av förslaget och där måste det följaktligen trängas med både bilister, lokalbuss och cyklar till förmån för en ny lokalgata (Huvudstogatans förlängning). Trafiken till det nya bostadskvarteret kommer att ytterligare spä på de redan tunga luftföroreningarna. Det tillsammans med att många träd (bl.a. rönnar, lönnar, oxel och ekar) måste fällas, vilket påverkar den biologiska mångfalden, får **IF** att förundras över Solna stads miljötänk. Även det rika djurlivet i området – rådjur, harar, kaniner, räv, grävning m.fl. kommer påverkas. **IF** framhäver Milano (Italien), en svårt luftförorenad stad, där det byggs hus av hela träd som en bra referens.

Apropå borttagandet av p-platser längs Kristinelundsvägen undrar **IF** vad som menas med att platserna ska ersättas i närområdet. Tänk på hur det påverkar de som är i åldern 70+, ensamstående mödrar eller fäder, med ett eller flera barn och en matkasse eller fler. Det efterfrågas hyresrätter och det är såklart inte aktuellt här nu när avtal ingåtts med Besqab för bostäderna. Tänk på de unga som inte har råd att skaffa en bostad.

IF och många boende och skattebetalare i Solna, säger bestämt nej till detta vansinniga förslag. Låt oss få ha kvar våra grönområden, som ger oss luft och rekreation! Bygg inte in oss, gör inte Solna till en storstad!

JB vill lämna synpunkter på parkeringsinventeringen. Om nya Tallbackaskolan får en fullstor idrottshall kommer den att nyttjats av fler än bara skolans elever, precis som den befintliga idrottshallen gör idag under helger och efter skoltid. Idag parkerar många besökare till idrottshallen regelbundet olovligt på Tallbackaskolans innergårdar efter skoltid (utan påföljd). Detta har sannolikt inte avspeglats i undersökningen av nyttjande/behov av befintliga parkeringar som utförts i området. **JB** framför att det som grovt underskattats är det höga tryck under sommartid då parkeringarna nyttjas flitigt av badgäster till Huvudstabadet (utomhusbassäng) samt Huvudstastrandbad vid Ulvsundasjön från tidig morgon till långt in på kvällen. Likaså vid flera dagar långa sammanhängande evenemang som frekvent hålls av Hufvudsta Ridklubb med parkeringsbehov för skrymmande ekipage under vår-, sommar- och höst-säsong. Gör om parkeringsinventeringen under högsäsong istället för att få en mer rättvis bild och undvika ett framtida parkeringskaos. Det är inte en hållbar lösning att ha bilen stående på 750 meters gångavstånd i Motorborgen.

Vidare vill **JB** lämna synpunkter på uppförandet av en ny skola. Hen ifrågasätter argumentet att det inte går att renovera skolan då det sker undervisning, och att det därför skulle ta många många år att renovera den. Det verkar märkligt då det går att göra en fullständig renovering av Råsundaskolan då undervisning pågår så att resultatet blir en modern skola som håller i många decennier. Solna stad hävdar att det blir för dyrt att renovera Tallbackaskolan, en underökning och siffror som stödjer detta efterfrågas. Det är så kortsiktigt att låta barnen betala med mindre yta utomhus/skolgård för att låta upprätta bostäder på värdefull mark. Rykande färsk rapport säger precis motsatsen: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/04/barns-rattigheter-ska-fa-storre-plats-i-stadsutvecklingen>

JB har också synpunkter/frågor på förändring av Armégatan. Dagligen ser vi boende på Kristinelundsvägen hur det bildas köer längs hela Armégatan under rusningstrafik. **JB** undrar vart ska all denna trafik ta vägen och hur bussarna ska kunna hålla tidtabellen. Slutligen avser **JB**:s synpunkter förändring av Kristinelundsvägen. Att bygga en skolbyggnad högre är bostadshuset och flytta vägen närmare huset kommer att påverka de boende väldigt påtagligt.

JE bor bredvid Tallbackaskolan och hens son går i Granbackaskolan. Det är helt orimligt att riva Tallbacka helt, där som det finns alla möjligheter i världen att rusta upp, bara för att få plats med fler bostäder på bekostnad av vår framtid (våra barn). Det när Solna redan ligger långt efter jämfört med andra skolor, det sista som behöver göras nu är att göra det ännu sämre för barnen. Fotbollsplanen används dagligen, inte bara elever utan alla barn i området är där och nyttjar den. Ytan kring Tallbacka behövs för barnen. De behöver dessutom inte leva med oro och slussas runt kring en byggarbetsplats under lång tid. **JE** har förståelse för att det behöver tillkomma fler bostäder men det här är på helt fel plats och sätt.

JG tycker överlag att det är bra med ny och fräsch skola och uppfräschning av området! Hen skulle vilja veta hur analysen är gjord kopplad till parkering vid Kristinelundsvägen. Gatuparkeringen är högt belastad under vissa tider på dygnet och vissa dagar. Det kommer med dagens detaljplan markant försvåra parkering för boende på Kristinelundsvägen - och dessutom tillkommer ytterligare bostäder. Alternativet att parkeringar ska ersättas med platser i Motorborgen en knapp kilometer bort känns inte riktigt seriöst.

JL har synpunkter gällande elevunderlag, natur, skolmiljö, kulturmiljö, buller/trafik och p-platser vilka redovisas nedan;

Elevunderlag

Med tanke på att Solna kommun nyligen gjort om stadiindelningarna på flera skola, bl. a. Skytteholm och Granbacka med motiveringen att befolkningsprognosen skrivits ner (pga. minskat bostadsbyggande) bör Solna kommun kunna presentera en befolkningsprognos för Huvudsta innan en ev. ny detaljplan antas. Det skulle tydligt påvisa hur Huvudsta skiljer sig ifrån närliggande Skytteholm vad gäller populationsökning kommande år. Det verkar ytterst märkligt att en skola någon kilometer bort har sviktande elevunderlag samtidigt som Huvudsta har behov av att bygga en ny jätteskola.

Natur

Alléerna längs med Kristinelundsvägen och Armégatan ska tas ner som del av det nya planförslaget. I samrådsunderlaget syns det inte var dessa träd ska ersättas utan bara tydligt att träden blir många färre till antalet. Alléer är skyddade biotoper i hela landet och miljön påverkas stort av ett kraftigt reducerat trädbestånd i området, därför bör Solna stad upprätta en miljökonsekvensbeskrivning där det framgår hur många träd som tas ner, vilka typer av träd som tas ner samt en uppskattning på hur avverkningarna påverkar miljön. Även var nyplanteringen ska ske, var, hur många träd, vilka typer av träd, behöver redovisas.

Skolmiljö

Det framgår inte av Barnkonsekvensanalysen hur eleverna kommer påverkas av att skolgården blir mycket mindre med den nya skolan. Denna fråga ska givetvis tydligt lyftas fram i en sån analys. Den nya skolan är dimensionerad för ett elevantal som ger en totalyta per elev på ca 13 kvm vilket är långt under Boverkets rekommendationer om 30 kvm respektive 40 kvm per elev (beroende på ålder). Med komplementbyggnader och cykelparkeringar så blir ytan per elev ännu mindre. Att föreslå schemaläggning som en lösning så att inte eleverna ska trängas på den lilla skolgården är högst anmärkningsvärt och rent av upprörande. Likaså att hänvisa dem till närliggande grönområden vid Huvudstafältet och Huvudsta gård. Det är inte realistiskt att de minsta barnen ska kunna nyttja dem under korta raster. JL menar att en upprustning av nuvarande skola och en mer effektivt utnyttjad skolgård och ett nyttjande intilliggande grönområden skulle vara prioritera barnen. Hen undrar om det har gjorts en utredning på hur den nya skolgården, en omsluten skolgård i sydvästläge, kommer påverkas under sen vår, försommar och tidig höst då det riskerar att bli väldigt varm.

Kulturmiljö

Tallbackaskola är grönklassad och anses den vara särskilt värdefull ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Att renovera och bygga till den är givetvis det bästa alternativet för att bevara en del av Huvudstas historia samtidigt som staden tar höjd för ett växande Solna. Det som framförs i samrådshandlingen, att en påbyggnation skulle inverka negativt på kulturmiljön, skulle motivera en rivning är märklig. En rivning och nybyggnation på ett helt annat ställe med högre höjd och modern stil kan väl knappast anses ha en mer positiv inverkan på kulturmiljön i området. Det förslag på ny skola som tagits fram följer inte de rekommendationer som anges i Antikvarisk förundersökning samt konsekvensbedömning inför rivning som KMV forum gjort på uppdrag av Solna stad. Där rekommenderas att en eventuellt ny skola ska byggas i samma stil och anda som nuvarande vad gäller byggnadshöjd i relation till

bebyggelse runt om. Föreslagen skola är hög och blir dominant i förhållande till fastigheterna längs Kristinelundsvägen. Den moderna stilen är långt ifrån de 60-tals byggnader som angränsar till skolgården. JL anser att även en konsekvensbedömning gällande nybyggnationens inverkan på den kulturhistoriska miljön i stadsdelen Huvudsta ska tas fram och presenteras i enlighet med KMV forums rekommendationer.

Buller/Trafik

JL ifrågasätter att trafikstringsrapporten baseras på tre mätningar från 2015, 2017 och 2018. Dessutom saknas bl. a. mätningar på Huvudstagatan. Därmed är datan baserad en hel del på antaganden. Vidare redogörs ingen data alls för trafikflödet till Huvudsta gård, Huvudsta ridskola, Huvudsta badet, 4H-gården m. fl. Rapporten pekar ut, efter dialog med Tallbacka skola, att den utökade skolverksamheten i och med den nya jätteskolan kommer medföra en ökad trafikbelastning eftersom många hämtar och lämnar sina barn med bil på skolan.

Med tanke på utformningen av vägnätet som går runt skolgården, skolan och de nya bostäderna kan man anta att biltrafiken kommer öka utanför fastigheten Sidensvansen 1 på Kristinelundsvägen. Det antas att en majoritet av fordonen som passerar området kommer välja Kristinelundsvägen. Rapporten pekar även ut att trafikstringen kommer minska på grund utav att många parkeringsplatser helt enkelt tas bort. JL undrar om det är bättre att tvinga invånare i Solna att gå långt till en ev. parkeringsplats än att påverka arbetspendlare ifrån andra kommuner och få dem att åka mer kollektivt det för att få ner trafiken. Kopplat till bullerutredningen framförs frågor om hur parkeringsplatsen längs nuvarande Kristinelundsvägen kan hamna inom ljudnivåspannet 66-70 dB(A) när beräkningsmodellen antar att marken är absorberande. Det blir motsägelsefullt att först anta att marken absorberar när sedan en viss (utvald) parkeringsplats tydligt reflekterar trafikbullret. Simuleringarna upplevs mycket osäkra inte minst när bullerutredningen utgår ifrån en förändrad trafiksituation som uppskattas utifrån den föreslagna strukturplanen. Det blir mycket hypotetiskt och givetvis är ett av problemen här att Kristinelundsvägen ska dras om så nära fastigheten Sidensvansen 1. Det behöver framgå hur bullret påverkas av att en ny reflekterande huskropp uppförs mycket nära fastigheten Sidensvansen 1. Den maximala ljudnivån kommer enligt simuleringarna att öka intill norra fasaden på Sidensvansen 1 jämfört med innan exploateringen. Det kommer leda till försämringar i boendemiljön och öka ohälsan för de som bor här. Att placera en väg precis utanför fastigheten påverkar ju såklart även trafiksäkerheten för alla, barn och gamla inte minst. Bättre hade såklart varit att inte leda vägen så nära fastigheten alternativt gjort om Kristinelundsvägen till en återvändsgränd efter vår fastighet. Allt för att minimera bullret, skadliga partiklar i luften och öka trafiksäkerheten för oss som bor här.

P-platser

Att bygga bort 96 avgiftsbelagda parkeringar utan att ersätta dessa med ett rimligt antal är direkt fel. I närområdet finns åtskilliga verksamheter/företag som är beroende av parkeringsplatser (Huvudsta ridskola, Huvudsta badet, 4H-gården, aktiviteter på skolan utanför skoltid m. fl.) och dessa verksamheter kommer med stor sannolikhet påverkas negativt av en sådan åtgärd. Under samrådet kunde Solna stad inte visa vad konsekvenserna för dessa verksamheter blir när så många parkeringsplatser tas bort. En dialog borde upprättas med företagen och verksamheterna i fråga och tydligt redovisas.

Inventering av avgiftsparkeringarna har gjorts under en kort tid och under en pågående pandemi. Detta har påverkan på beläggning av parkeringarna då t ex fotbollsträningar på Tallbackaskolans fotbollsplan har varit få till antalet. En betydligt längre och omfattande mätning av parkeringsbeläggningen bör göras.

LJ undrar vad som betyder att förhyrda parkeringsplatser tas bort och ”ersätts i närområdet. En radie på 550 meter ritas ut i samrådsunderlaget vilket är en lång väg från fastigheten Sidensvansen 1 på Kristinelundsvägen som idag har parkeringar i nära anslutning. De som barn behöver ha en bil för att få vardagen att gå ihop. Det kan inte parkeras i Motorborgen eller annan parkering på liknande avstånd. Det skulle helt enkelt inte vara praktiskt möjligt att bo kvar då. Att en dialog med Signalisten upprättats säger inget om hur och var parkeringsplatserna ersätts i närområdet. Hur de 76 förhyrda parkeringarna som tas bort ska ersättas bör tydligt redovisas, något som samrådshandlingarna inte gör.

JM anser att det är helt olämpligt att minska skolgården för eleverna på Tallbackaskolan. Det strider mot barnkonventionen och går rakt emot folkhälsomyndighetens råd vad gäller att hålla avstånd. Solna bör tänka långsiktigt och säkerställa att skolan och skolgården uppfyller de krav som kommer ställas på en skola om både fem, tio och femton år framåt. Behöver staden bygga bostäder finns det mark att nyttja vid Ulriksdal. Likaså i Huvudsta mot Sundbyberg.

JW framför att Huvudsta är ett barnvänligt och barntätt område. Granbackaskolan är en underbar skola med god stämning och gott om uteplats för eleverna. Istället för att bygga en ny Tallbacka med dubbla antalet elever på hälften av ytan, vore det mycket bättre för barnen med två nya, lite mindre skolor varav den ena skulle vara en ny på Stenbacka. Efter det renovera/nybygga Tallbacka och ha kvar den tomten för en stor skolgård med mycket grönt omkring, som uppmuntrar till fysisk aktivitet för barnen - precis som Granbacka visat ett gott exempel på, och som vi vet korrelerar med bättre skolresultat. Inte klämma in ännu fler bostäder där. Huvudsta är en grön oas nära vatten, en bra miljö för både barn och vuxna.

KAn framför synpunkter gällande alternativa platser att bygga på, skolgårdsyta, bostäderna, klimat och miljö:

Sätt barnens bästa framför politiska poäng och framgångar eller eventuella nederlag. Att inte tillvarata Stenbackaskolans tomt för fortsatt skolverksamhet, som en del i lösningen på Tallbackaskolans behov av renovering/nybyggnation, anses vara ett ”tjänstefel”. I denna tid med expansiva byggnationsplaner på flera håll i Huvudsta så bör kommunen inte släppa värdefull skolmark till ytterligare bostadsbyggnation.

KAn menar att det i pandemins spår kommer bli många tomma (överdimensionerade) kontorslokaler som inte kan hyras ut och därmed behöver omvandlas till bostäder, alternativt rivs och ersätts med bostäder. Digitaliseringen har fått en rejäl skjuts framåt och många har sett möjligheter och fördelar med att kunna arbeta hemifrån och kommer att vilja fortsätta med detta, delvis eller till stor del, när pandemin (förhoppningsvis) har lugnat ned sig. Det är inte försvarbart att ta varenda liten plätt markyta till anspråk för att bygga bostäder. Släpp inte ifrån er mer skolmark i en stadsdel som exploateras allt mer för bostadsbyggnation och därmed befolkningsökning. Det planeras redan många nya bostäder i Huvudsta, vid Huvudstaleden, vid Pampas, vid MälARBANEbygget etc. Hen efterfrågar ett forum för att diskutera att

bygga något annat någon annanstans och tycker även att denna en synpunkt borde få komma fram före ett samrådsförslag om ett enskilt lösningsförslag.

Om man låter bli att bygga bostäder på Tallbackaskolans samt intilliggande grönyta, så behöver inte stor fin gammal ek rivas, parkeringsplatser raderas och ersättas med platser långt bort från boende, biltrafik förflyttas till några meter utanför köksfönstren på kringliggande hus, cykelparkeringar och sophertering tas bort etc, vilket allt är en försämring mot idag.

KAn är även emot att bygga en jätteskola och undrar om det finns något som heter barnkonsekvensbeskrivning, en sådan borde utföras med barnens bästa i åtanke. En stor skola innebär en känsla av otrygghet. Att trängas ihop på liten skolyta, såväl inom- som utomhus nu när det kommit ett nytt virus som kommer att spridas runt, under troligtvis många år framöver. Då är det av största vikt att platser där människor måste vistas tillsammans hålls så luftiga som möjligt så att vi alla kan hålla avstånd i så stor utsträckning som möjligt och därmed försöka begränsa smittspridningen. Låt barnen få behålla sin rörelseyta, utöver skolbyggnaden, och få det mer grönt och luftigt på den plats barnen måste vistas på hela dagarna.

Det är inte genomtänkt att vistas i mångårigt byggbuller som granne till klassrummen, det kommer störa elevernas studiero och inlärningsförmåga att ha lektioner i flera år intill en byggarbetsplats. Det är som sagt bättre att avstå bostadsbyggnation på skolgården och bygga och bullra på t.ex. Stenbacka och sedan vice versa.

KAn undrar om kommunen kompensera med cykelställ på Kristinelundsvägen, vilket är av intresse. Även hur många meter kommer kommunen att lämna kvar utanför köksfönstren på Kristinelundsvägen fram tills att trottoar och bilväg startar är av intresse.

Det pratades mycket om radhusområdets parkeringsplatser på samrådsmötet. KAn undrar om ägarna då rätt att anlägga gräsmatteplättar med lite blommor på. På samrådet förklarades även att det skulle bli mindre biltrafik på Kristinelundsvägen i och med den nya förlängda Huvudstagatan. Det framgick inte att det skulle vara en vändplan i slutet av Huvudstagatan, för utan en sådan kan väl inte trafiken minska direkt. Behovet av parkeringsplatser för besökare till Huvudstabadet och strandbadet är stort, det är ett lämmeltåg med bilar som parkerar på Kristinelundsvägen och även inne på Tallbackaskolans parkering för att sedan traska ned till badet. KAn antar att förslaget inte nått ägarna till badet som troligtvis inte bor i närområdet. Om kommunen anser det attraktivt med många besökare (parkeringsintäkter, jobbtillfällen, välbesökt och omtyckt rekreationsmöjlighet för kommunens invånare) så behövs rätt många fler parkeringsplatser än de som snabbt tar slut nere vid bassängerna.

Det är viktigt i en stadsmiljö att behålla så mycket träd och grönytor som möjligt och samtidigt minimera mängden asfalt och betong för att försöka hålla nere temperaturökningen och göra boendet i städer så drägligt som möjligt framöver. Av den anledningen så ska det inte byggas mer än absolut nödvändigt och var rädd om de gröna plättar och träd som finns kvar som är viktigt för hälsan och välbefinnandet.

Att bo intill en byggarbetsplats i flera år kommer att ha stor negativ påverkan på Huvudstabor vardag många år framöver. Det kan ju hända att många kommuninvånare nu köper och flyttar ut till lantställen, eller till mindre orter, för en bättre livskvalitet och pandemisäkrare levnadsmiljö och det blir en massa lägenheter (och

jätteskolor) som saknar efterfrågan. Med en byggarbetsplats i närheten anser KAn att hens vardag kommer att påverka möjligheterna att jobba hemma och möjlighet till att cykla, då kopplat till att det kommer att pågå byggen på ett antal olika platser i Huvudsta.

KAr tycker förslaget redovisar en brutal förändring av området som hen inte anser är önskvärd eller nödvändig. Bygg istället till befintliga Tallbackaskolan och starta upp Stenbacksskolan igen, det vore en mycket bättre och smakligare lösning. Att bevara/omforma om möjligt befintligheter istället för att riva och bygga nytt ska vara förstahandsval. Armegatan kan också enkelt byggas om med utformning som styrker karaktär av lokal gata tex med mittrefug/ smala körfält och kompletterande alléträd.

KAr undrar om kommunen har gjort en vederhäftig och ordentlig utredning av förslaget med att bevara Tallbackaskolan, det framgår inte i samrådsmaterialet. Om en sådan inte har tagit fram så bör det göras.

KB tycker att planerna ser alldeles sorgliga ut. Denna del av Solna, från skolorna till Solna C är redan förtätad. Skoldelen med Tallbacka och Granbacka är en välfungerande del idag och erbjuder barn det som varenda skola borde kunna erbjuda; en inspirerande och lugnande miljö med grönområde som barn kan leka i även på rasten. Rusta istället och säkra platsens framtid för att bli en inspiration till många fler skolor med miljöer som ingen annan innerstadsskola och sällan övriga tätbebyggda områden kan erbjuda i dagsläget - för barnen, vår framtid, är det allra viktigaste vi har.

KFo tycker att det är skandal av Solna stad att förtäta Huvudsta ytterligare. Med en flera våningar hög skola istället för att renovera Tallbackaskolan o behålla idrottsplanen som nu flyttas. Hela Armegatans vackra grässlutning med blommor försvinner så även träden.

KFo undrar var alla bilar parkera när flera hundra platser tas bort. Alla har inte råd att hyra P plats i garaget i nya höga bostadshuset. Hen undrar också var alla bilar som lämnar skolungdom när de skall idrotta ska stå. Den fina luftigheten som finns idag försvinner och alla gamla fina träd försvinner som står vid idrottsplatsen och på skolgården försvinner fina gamla tallar som bevarar en del av den fina luften på skolgården.

KFo framför också att Lärarkollegiet är emot att bygga en ny skola, den gamla borde renoveras. Det är ren kapitalförstörelse att riva en skola som fungerar utan några större skador mer än att skolan är lite sliten. Vad hen förstår tål skolan att få en våning till. Det dras liknelsen med rivningen av Klarakvarteren i Stan.

Sen att Kristinelundsvägen dras längsmed Brf Sidensvansen kommer innebära att luften kommer att försämrats väsentligt och det kommer att bli mycket mera motorljud, detta medför att det inte kommer vara möjligt sova med öppet fönster då fastigheten har alla sovrum riktade mot gatan. Detta är en ansenlig försämring och det kommer att påverka värdet på lägenheterna.

KFy har tagit del av förslaget och har följande synpunkter; Skolan som planeras är för stor. Stora skolor skapar större otrygghet för barnen, dessutom får barnen otillräckligt med utrymme för fri lek i er plan. Satsa på två skolor, Tallbacka och Stenbacka. Det anses också oacceptabelt att barnen ska ha sin skolgång på en byggarbetsplats under flera år.

Numera talar arkitekter om att ta vara på gamla byggnader och därmed ta vara på vår historia istället för att riva och bygga nytt. Så, rusta upp Tallbackaskolan i dess nuvarande form, bygg till det som kan behövas för att göra den funktionell. De arkitektoniska värdena ska värnas om. I andra kommuner kan skolor vara mer än hundra år gamla, de har rustats upp och förblivit funktionella.

Att flytta Kristinelundsvägen och bygga nya bilvägar ger mer trafik, avgaser och brist på parkeringsplatser. Med alla nya bostäder som planeras åstadkommer man mer trafik och kaos och avgaser, inte minst då tillräckligt med parkeringsplatser kommer att saknas. Inte minst sommartid för alla dem som kommer till Huvudsta badet. KFy undrar var alla föräldrar som, nu och sedan, ska hämta sina barn från olika slags träning. I dagens läge står varje kväll ett antal bilar på Kristinelundsvägen och väntar.

Planeringen åstadkommer stor negativ miljöpåverkan och otrivsel! De som bor i kvarteret bredvid, uppskattar och har valt boendet här för den lugna miljön med naturvärden. Dessa kvaliteter uppskattas av besökare till de två baden, ridskolan, 4H-gården och alla promenerande, inte minst under dessa pandemitider. Värna om dessa kvaliteter i Solna.

Miljön för de som bor på Kristinelundsvägen kommer drastiskt försämrats med förslaget. Buller och avgaser direkt utanför sovrumsfönstren. Av den anledningen behövs en miljökonsekvensbeskrivning. De boende uppskattar sin närmiljö i nuvarande form. Låt Kristinelundsvägen få behålla sin nuvarande sträckning.

KJ skriver att faktorer till att hen flyttade till Kristinelundsvägen var det öppna läget och tillgången till parkering i nära anslutning till huset. Det nuvarande förslaget till detaljplan kommer att innebära påtagliga försämringar för oss boende. KJ fokuserar på två aspekter som direkt berör, parkering och hur förslaget påverkar de olika intressenterna, positivt och negativt.

KJ hänvisar till Iterios parkeringsutredning och menar att de borttagna parkeringsplatserna kommer öka trycket avsevärt på de avgiftsplatser som kommer att återstå kring Kristinelundsvägen. Trycket kommer inte enbart att komma från de 88 avgiftsplatser som netto försvinner i närområdet, utan också med stor sannolikhet från en väsentlig del av de nuvarande 73 förhyrda platser som föreslås omlokaliseras till Motorborgen, 10 minuters gångväg från Kristinelundsvägen. Av de alternativa parkeringar som nämns i underlaget, kommer den vid Hufvudsta ridklubb att vara ett förstahandsalternativ, eftersom den ligger närmast. Det är dock förvånande att denna parkering föreslås som ett lämpligt alternativ för ett större antal boende då det innebär att man kör längs Huvudsta Allé, i ett mycket känsligt område direkt utanför ridskolan, där gående, cyklister och hästar samsas om gaturummet. Biltrafiken kommer sannolikt att öka avsevärt, vilket leder till både sämre säkerhet och att områdets karaktär påverkas negativt. KJ ifrågasätter tidpunkten för parkeringsinventeringen då den inte ger en rättvisande bild av situationen under sommaren. Även det faktum att parkeringssituationen försämrats för de som har förhyrda platser är upprörande. Det är inte rimligt att behöva gå långt till sin parkering och det är ett ihåligt argument att det skulle minska benägenheten att köra bil. Tvärtom anser KJ då fordonsrörelserna kommer att bli fler då de boende tillfälligt behöver åka och lasta in och lasta av för att sedan åka runt och leta efter parkering.

Slutligen ger KJ några förslag på ändringar av detaljplanen. Behåll Kristinelundsvägen i sin nuvarande sträckning och ersätt de borttagna parkeringsplatserna med t.ex. garageplatser i anslutning till Kristinelundsvägen.

LB förstår inte hur idén att bygga bostäder där det finns en redan naturlig plats för bra skola och gård, som har nära till natur, att vara på. Platsen för bostäder tar mer plats till de boende än de tilldelar den nya skolan, det är så dåligt.

LE anser att förslaget med en ny skola i Huvudsta behöver ses över. Trafiken i området är redan tät, framförallt i rusningstrafik. Armégatan ska enligt förslaget bli stadsgata vilket kommer leda till ännu mer trafik på Storgatan med olägenheter för de som bor där bredvid. Trafiksituationen på Storgatan där det är 30 är hemsk. LE protesterar starkt mot de nya planerna.

LF anser att det känns ohållbart att sälja mark varje gång man ska renovera eller bygga om, då finns ingen mark kvar till slut. Det känns fel att sälja mark så att barnen inte får ens hälften av Boverkets rekommendation för yta bara för att kortsiktigt hålla skatten nere. Det känns fel att ta parkeringar från de som nu bor i kommunen för att ge till de nya bostadshusen. Kommunen är väl till för de som bor här nu.

LG tycker att beslutet är en katastrofal idé. De som bor i området gör det för närheten till grönområden och trygghet för våra barn. Fördelen med vårt område kontra innerstaden är att det är grönt och goda förutsättningar att kunna parkera sin bil utanför, något som nu föreslås byggas bort. Barnens trygghet är inte det kaos som uppstår i förverkligandet av dessa planer utan snare att som idag kunna spela lite fotboll på planen och dessutom kunna se ett och annat träd. Givetvis kan den befintliga skolan renoveras medan barnen är inhyta i andra lokaler tillfälligt. Att istället för nuvarande tvåvåningsskola bygga ett åttavåningshus med allt vad det innebär för oss i närområdet är fullständigt oansvarigt. Parkeringsplatserna på Krysshammarvägen och bredden på gatan är redan nu på bristningsgränsen efter våra inhyrda företag lastar om och levererar reparerade bilar i mycket stor utsträckning. Företagen kommer inte att kunna ha kvar sina verksamheter med obefintliga omlastningsmöjligheter. Det kommer garanterat att innebära ekonomiska bortfall för bostadsrättsföreningarna. LG protesterar högljutt mot dessa byggnadsplaner som även för med sig att boende på Krysshammarvägen innesluts bakom höghus, med allt vad det innebär.

LM tycker att det är så sorgligt att förstöra ett så trivsamt och tryggt område, för både barnen och boende, för ekonomiska vinster. Den förtätning som genomförts och pågår inom Solna leder till mer trafik, osäkerhet och mindre andutrymme. Men Huvudsta är ett tryggt område för barnen att leka och för boende att trivas nära naturen och med mindre biltrafik. Detta stora projekt med så många bostäder kan inte försvaras på något sätt annat att man söker efter mera pengar utan att bry sig hur det kan påverka de som faktiskt rör sig i området och bor där.

LN är boende på Kristinelundsvägen 32 och tycker att beslutet att bygga en ny jätte-skola och cirka 300 lägenheter där nuvarande Tallbackaskolan tomt, plus rejäl bit utanför, är skrämmande. Det kommer förstöra Solna. Förslaget kommer innebära att det blir kaos med parkeringsplatser och föräldrar som hämtar och lämnar vid skolan, det samma gäller för nuvarande gymnastikhall och fotbollsplan långt in på kvällen och helger. Bygg istället upp Stenbackaskolan igen och renovera Tallbackaskolan med en eller två våningsplan. LN framföra att hela södra Huvudsta har k-märkning, utan att man har tagit hänsyn till detta, hela området inklusive allen, 4h gård, stall, herrgård

kommer att beröras med mer buller och avgaser. Hästarna vid stallet och djuren på 4h-gården kommer att få ökad stress på grund av detta. Att hänvisa till Motorborgen, ett eftersatt och skumt område ca 500 m bort, är inte bra för de gamla och handikappade. När kommunen konsekvent inte lyssnar på invånarna, kan det till slut bli massflykt pga. man saknar väsentliga delar, tex parkeringsplatser och annat som man finner nödvändiga i sin vardag.

MA tycker att det är slöseri med resurser att riva en befintlig fungerande skola i stället för att rusta upp den. Skolan har många kvaliteter som härstammar i det planeringsideal som fanns på 1960-talet. Hen är också emot en förtätning med bostäder i området då det resulterar i mindre grönyta, färre parkeringar, nya gator samt en sämre miljö för barnen som ska nyttja den nya skolan. Bostadskvarteret är alldeles för högt. MA vill att den tillfälliga förskolan ska ersättas med en permanent i området.

MBe stöttar till fullo Socialdemokraternas förslag och är helt emot byggnation av mer bostäder samt rivning av en skola som kan renoveras.

MBo framför att förslaget oroar. MBo bor sedan 2006 på Kristinelundsvägen och ser förslaget att ta bort parkeringsmöjligheterna för de boende i huset som respektlöst. Parkering behövs nära bostaden för hens dotters personliga assistenter. Dottern kommer flytta härifrån då hon och hennes familj ser att Solna stad inte bryr sig om dem som boende och kommer söka sig till annan kommun där man ser familjen före företaget. Parkeringen är också viktig för alla boende och leveranser

Gällande skolan ifrågasätter MBo att den markyta som idag Tallbackaskolan använder ska bli mindre och samtidigt ha fler elever än idag. Det kan leda till en tillvaro med otrygghet och elever som kommer förflytta sig från skolans område. Idag förekommer att elever på sina raster som tar sig till Huvudsta centrum för att hänga i mataffären där. Likaså att de tillbringa tid i parkmiljön i närheten av stallet. MBo undrar hur skolan ska kunna ha kontroll på ännu fler elever om skolgårdsytan kommer bli betydligt mindre i förhållande till fler elever.

Ett nytt bostadskvarter med service i form av affärsverksamhet verkar fullkomligt ogenomtänkt. Det måste väl finnas fler markområden att bygga bostäder på. Med detta förslag uppstår frågan om de styrande politikerna bryr sig om sina boende.

Det har framhävts att med denna planerade utbyggnad av skola och fler bostäder ökar tryggheten. Detta känns som ett rent ut sagt påhittat uttryck då ju fler människor medför mer anonymitet. Ju mindre samhällen brukar medföra att de flesta känner varandra. Idag känner MBo känner sig ganska trygg att gå ut i vårt närområde då Tallbackaskolan har en idrottsplats som brukar vara upplyst till kl. 22:00 på kvällarna och den används flitigt av både idrottsföreningar och privatpersoner. Likaså har Huvudsta stall ridverksamhet fram till kl. 22:00 på vardagar så trygghet finns.

MC anser att (södra) Huvudstas kvalitéer som 60-talsförort och del av miljonprogrammet är värda att bevara. Förtätning bör ske försiktigt, inte så svettigt bråttom som nu sker i Solna. MC tycker det finns många tomma hål och dammiga platser i utkanten av bebyggelse, som kan bebyggas i första hand, t ex. Storgatan på båda sidor längs Huvudstafältet, förlängningen Oskarsrogatan till Frösundaleden, kontorsbyggnaden nedanför Johan Enbergs väg och det finns fler.

MD tycker inte att gångvägen längs parkmarken i öster ska tas bort. Bygg inte mer bostäder i Huvudsta låt oss ha kvar de gröna områden som återstår. Bygg inte så stor skola som inte kan skapa trygghet och hemkänsla samt ökar risken för mobbing för så många elever som nu är planen att göra. Tänk om och tänk på barnen att lära för livet gör man bara i en trygg miljö. Se till att barnen få ordentligt med utrymmen för idrott och utelek. Bygg en mindre skola för öka tryggheten.

ME anser att förslaget är katastrof: Inte alls bra!

MH har med bestörtning läst den utredning om kvarteret Blåmesen där hen undrar om man över huvud taget tänkt på barn och boende runt omkring:

MH påstår och kräver att en miljökonsekvensbeskrivning ska genomföras med tanke på de konsekvenser som förslaget medför.

MH ställer sig frågande till att befintlig detaljplan för kv. endast ska användas för skolverksamhet samt äldreboende och inga bostäder, kan ändras hur som helst.

MH framför att Tallbackaskolan är byggd i olika huskroppar och att de då går att renovera en kropp i taget. Att Solnas ledning under många år avstått från att underhålla skolan så att den idag är nedgången och sliten är ingen anledning till att skolan skall rivas och ersättas av en jätteskola som kommer att medföra mängder av dåliga konsekvenser för skolbarnen, skolans omgivning och för oss boende inom området. Skolan är dessutom grönklassad och en rivning skulle innebära att Huvudstas kulturhistoriskt sett mest värdefulla skola som pedagogiskt berättar om 1960-talets skolideal samt det modernistiska stadsbyggnadsidealet raderas.

Skolan är särskild värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Alla förändringar av byggnaderna eller miljön kn inverka negativt på det kulturhistoriska värdet. Dessutom är det så att större skolor riskerar mobbing av elever.

Ytan per elev kommer att minska till hälften av vad den är idag och med ett större antal elever. Det kan inte vara relevant att bygga en ny skola, som baseras på en prognostiserad befolkningsökning, i och med att det är så att elever lämnar skolan efter Åk. 9. En kostnads kalkyl för renovering/restaurering för Tallbackaskolan på befintlig tomt och en kostnads kalkyl för ev. nybyggnad av jätteskolan efterfrågas.

Att klämma in en ny skola, ett stort bostadshus, ett antal stadsradhus och anlägga flera s k anslutningsvägar är inte genomtänkt och kommer att medföra väsentligförstörelse av ett väl fungerande område. Något ytterligare centrum behövs inte, finn ett centrum i Huvudsta i anslutning till T-banan. När det gäller parkeringen på Kristinelundsvägen så medför en borttagandet av parkeringsplatserna en stor olägenhet för boende, besökande, leveranser mm. Förutsättningar för ett aktivt och bra liv raseras. MH vill att förvaltningen talar om var alla boende på Kristinelundsvägen ska parkera våra fordon i framtiden.

Renovering av Tallbackaskolan skulle kunna ske etappvis med start efter varje avslutad vårtermin under tre år. MH framför ett antal förslag som skulle underlätta en renovering av befintliga Tallbackaskolan. Kompensation i form av tillfälliga enklare skollokaler borde lätt kunna lösas. Boende i närområdet, eleverna på Tallbackaskolan och föräldrar är emot nybyggnation av en jätteskola som kommer att förstöra

hela det trevliga och luftiga området. Föräldrar och barn föredrar att gå i lagom stora skolor. Dessutom är det miljömässigt bättre att renovera befintlig skola än att bygga nytt. Renovera/rusta upp Tallbackaskolan och bygg eventuellt på en våning, eller rusta upp Tallbackaskolan och bygg en ny skola på Stenbackatomten.

MH flyttade hit 1971 just för att det är så grönt, luftigt och nära till Huvudsta 4H gård, stall och badanläggning men också mycket för hans barn kunde gå i en lagom stor skola och med stora ytor för att leka på under rasterna och sedermera spela handboll i idrottshallen. Tänk om och gör rätt för hela området.

MI skriver att hen har haft två barn som gått på Tallbacka och snart kommande barnbarn och är starkt EMOT bebyggelsen på Tallbackas skolgård. Förslaget försämrar skolmiljön och naturen som alla barn ska ha tillgång till. MI vill att en ny Stenbackaskola ska uppföras och Tallbackaskolan ska renoveras. Alla barn i Huvudsta ska ha en möjlighet att välja kommunala skolor nära sitt hem.

ML är boende på Kristinelundsvägen och blir orolig över att bygget av den nya skolan samt bostäder kommer påverka oss negativt i flera aspekter. ML undrar vad som ska hända med parkeringssituationen, idrottshallen, sophantering för boende längs Kristinelundsvägen och om det uppstår skador på byggnaderna under byggtiden.

MM ser det som ytterst problematiskt att Solna åter igen väljer att offra barnens miljö för kortsiktig ekonomisk vinning i form av såld mark för bostäder. En mindre skolgård för väldigt många fler barn är inte en bra lösning. Bygg inte bort varje tom yta, förstör inte boendemiljön och barnens skolyta - de behöver plats att röra sig.

Det går att renovera Tallbacka i delmoment samtidigt som undervisning bedrivs där och fördelat på andra skolor. MM redovisar flera förslag som kan underlätta detta. MM tar även upp alternativa platser för den föreslagna bostadsbebyggelsen.

MRBR uppmanar till att inte bygga nya bostäder nära Tallbackaskolan eller ändra skolans plats. Barnen behöver mer utrymme för att leka. Att bygga bostadsområden kommer att påverka barnens studier och fysisk hälsa.

MSe bor på Kristinelundsvägen och har bil som hen dagligen måste använda i jobbet. MSe tycker förslaget är dåligt och undrar var parkeringsplatserna ska finnas i framtiden. Det behövs ingen förtätning av området med nya bostäder. En skola förstår hen, men låt den gamla stå kvar och renovera den. Människan behöver grönområden så bygg inte så tätt.

MSi har två barn som hen antar kommer att få gå i den nya skolan. MSi:s åsikt är att det på det stora hela är ett bra förslag. Hen är dock mycket mån om att biltrafiken minimeras och hastigheter runt skolan samt att det finns trygga gångvägar. Det är viktigt att man behåller gångtunneln under Armégatan samt att Lokalgata 1 inte ansluter direkt till Armégatan/Huvudstagan utan enbart till Kristinelundsvägen.

MSi framför också att det är viktigt att de yngre barnen separeras från de äldre så mycket det går. Delvis genom schemaläggning men det vore också önskvärt att det fanns en separat entré för elever i förskoleklass och lågstadie samt helst även en avskild del av skolgården.

Gällande stadsradhusen så tycker hen att det är en rolig idé och ett trevligt inslag i stadsbilden. Dock kunde själva utformningen vara bättre, inte samma färgskala som skolan, samt att de sinsemellan har olika färger då det nuvarande förslaget ser väl likformigt ut.

NB tycker att förvaltningen bör tänka om. Detta är en oacceptabel planering, otroligt trångt och NB undrar var ska barnen ha sin skolgård. NB har inget emot nya bostäder överlag, men inte här. Skolan ska renoveras istället.

NFa ställer sig frågande till om uppgifterna gällande skolgårdens storlek i det nya förslaget är korrekt. NFa har i studier sett att om ytan understiger 20 m² per barn så kan inte naturliga material användas på skolgården utan man är då hänvisad till konstgräs, gummiastfalt mm. Hen undrar om inte barnen bör ha tillgång till en naturlig del på skolgården. Det är ingen långsiktig lösning att planera en skolgård utifrån schemaläggning utan en möjlighet att sälja mark. NFa anser att genomförd teknisk inventering inte påvisar en saklig sammanställning att Tallbacka är bortom all räddning. I och med båda planprocesserna för Tallbacka med bristfälliga underlag till beslut och avsaknad till att lämna besked på den verkliga orsaken till det man gör innebär i längden att medborgarna tappar förtroendet de som styr.

NFa tar upp att det finns många brister i planhandlingarna och dess underlag. Gällande kulturmiljö så missar framtagna utredningar att ta upp att Skytteholmsskolan håller på att avvecklas och att Ängkärrsskolan har det svårt pga. indragna bidrag. NFa anser att det blir felaktigt att lyfta fram dessa 2 skolor som ersättningar i att bevara kulturmiljön blir missvisande. Gällande barnkonsekvensanalysen saknas slutsatsen om planförslaget är bättre eller sämre för barnen. Många av de saker som lyfts ligger utanför skolans område och dessa kan genomföras i gällande detaljplan. tex slitna övergångsställen hög hastighet på Armégatan. Samtliga av förslag på rekommendationer går att genomföra i gällande detaljplan. NFa undrar om Solna bygger en skola för barn eller för att frigöra fastighetsmark.

NFa ser det som mycket problematiskt att Solna är den part bedömer att inga alléträdd har några högre naturvärden.

NFa undrar hur det kan planläggas en skola dikt an en gata som har 11 000 bilar per dygn och vart barnkonsekvensperspektivet är i stadsplaneringen. Hen undrar var Solna har för bullerkrav för skolan. I yttrandet tas även trafikfrågor upp och hen menar att sammanlänknings av Kristinelundsvägen och förlängningen av Huvudstagan kommer innebära en del av smittrafik förbi skolan vilket är en risk för de skolbarn som ska gå där. Tallbacka har i dag flera gångvägar som är planskilda från trafiken. NFa har tolkar planförslaget som att 2 av dessa att försvinna.

NFr anser att pga. ungdomars alltmer stillasittande samt viktökning med följande sjukdomar är en aktiverande utemiljö av yttersta vikt för Solnas barn och ungdom. För att en skolgård ska locka till fysisk aktivitet krävs att den är varierad, består av olika uterum och ändamålsenlig efter ålder. En förutsättning för att möjliggöra detta i största möjligaste mån anses att nuvarande yta helt ska vikas åt Tallbackaskolan och detta ska möjliggöras genom ett antal åtgärder som NFr framför.

NFr tar upp att nuvarande teaterlokal används av bl.a. bostadsrättsföreningar i närområdet för stämmor men skulle kunna användas till betydligt mer om den var renoverad. Det tas även upp att den befintliga idrottshallen är mycket stor och flexibel då

den kan delas in flera banor och på så sätt möjliggöra samtida användning samt att idrottstimmar är hårdvaluta i Solna då många föreningar och privatpersoner önskar hyra timmar.

NFr tycker det är intressant med en blandad boendemiljö varför radhus vore en tillgång, dock på en alternativ placering på tidigare Stenbackaskolan. Det tas även upp önskemål om att omvandla Armégatan till en mindre trafikerad gata, men inte på bekostnad av Tallbackaskolans tomt, och att befintliga träd ska bevaras samt att ytterligare träd planteras för att ta upp mer koldioxid och andra växthusförstärkande gaser.

NJ tycker att det är bra att kommunen bygger ny skola.

NK anser att bygga bostäder på skolans tomt är en mycket dålig idé som kränker elevernas rättigheter. Eleverna får mycket mindre tomt att röra sig på, mer trafik i området, oönskade grannar i form av 300 bostäder, mindre grönska i och med att ungefär 50 träd måste bort för att ge plats för bygget, allt detta med sämre psykisk hälsa som resultat. **NK** tar upp att genom att bygga bostäder på tomten försvinner möjlighet att använda resten av tomten för växande skolbehov om flera år. Förtätningen kommer att försämra barnens psykiska och fysiska hälsa. Det är ett oansvarigt beslut som hen är emot.

NK tar upp att dagens Tallbackaskolan är välgenomtänkt byggnad för utbildning av elever i olika åldrar med gott om plats för barn som kan springa runt på raster. Ett alternativ att renovera Tallbackaskolan är mycket bättre i första hand med tanke på att Huvudsta växer och det kommer att behövas plats för flera elever. **NK** menar att beslutet att sälja tomten är förödande för barnens framtid och hoppas att det går att ändra på det.

NS bor mitt emot skolan och tycker detta är helt fel. **NS** hyr p-plats utanför och undrar var alla som har platser där ska parkera. Motorborgen är inget alternativ tycker **NS**. Det är också ett stort parkeringsbehov sommartid med tanke på Huvudstabadet och stallet. En oro finns kring vad som ska hända med säkerheten för barnen i skolan och de boende när blir vägar runt hela skolan och precis utanför portarna i huset. **NS** tycker att Solna ska tänka om, annars kan många tänka sig flytta från Solna Kommun.

PBo förespråkar att renovera Tallbackaskolan istället! Och framförallt bygg inte bostäder. Barnen har rätt till en utemiljö! Med nuvarande planer förstör ni hela området! Lyssna på medborgarna!

PBB anser att Tallbacka behöver rustas upp, inte rivas. Att förstöra området vid Tallbacka genom att klämma in ännu mer bostäder och ny bilväg är helt vansinnigt och kommer att försämra hela området. Nya bostäderna skulle generera i genomsnitt ca. 100 barn som ska gå i skola någonstans och över 100 ytterligare bilar som även då ska adderas i området där man då rensat alla parkeringsplatser. Nuvarande bostadsrätter längs nya vägen skulle få försämrade läge och framför allt skulle ridskolan, som är en så viktig verksamhet i kommunen, absolut inte må bra av mer biltrafik närmre inpå. Barn som i nuläget använder just det gångstråk dom vill omvandla till bilväg att ta sig hem till fots till andra delar av Huvudsta utan att korsa bilvägar. Armégatan kommer vara en fil åt vardera håll så köerna som är där nu i rusningstid lär ju inte bli mindre. Radhusen med terrasser lär ju bli helt inrökta med avgaser. Ingen boende i området vill ha detta ombygge av Tallbackaskolans område. Bygg

bostäder eller skola där Stenbacka en gång låg istället. Är det inte dags att politiker börjar lyssna på Solnas invånare. Sluta förstöra Huvudsta.

PEP protesterar mot den del av detaljplanen som innebär en förlängning av Huvudstagatan med ökad biltrafik i de fina promenadområdena som finns i området kring Karlbergs strand samt Huvudsta strand. Förslaget innebär en klar försämring av boendemiljön för boende i området.

PL föreslår att den tomt där Tallbackaskolan idag ligger skall förbli en tomt för barn, med skola och förskola. De nuvarande planerna på att sälja stora delar av Tallbackaskoltomten till bostadsbyggnation och förtäta är förkastlig. I takt med att Solna växer blir det allt viktigare att värna barnens ytor. Bygg istället blir två moderna skolor, en renoverad Tallbackaskola och en ny modern skola på Stenbackahöjden. Även Augustendals förskola kan ges nya fräscha lokaler. Detta ger barnen i Huvudsta en lugnare studiemiljö, mer lektyta och skulle innebära att barnen aldrig behöver gå i skola på en byggarbetsplats.

När det gäller planerna på att ta bort samtliga parkeringsplatser framför Kristinelundsvägen 26-42 samt skolparkeringsplatserna jämte sportplanen så anser PL att detta är orimligt. Dessa platser används mycket frekvent, både förhyrda platser men även de allmänna platserna. De boende på Kristinelundsvägen har blivit hänvisade till att hyra p-plats i sk Motorborgen istället. Den som föreslår detta har knappast själv bil, har småbarn, är äldre eller orörig. I fastigheten längs med Kristinelundsvägen bor många äldre och barnfamiljer. Under sommartid kommer badgäster till både bassängbadet och stranden och då brukar det bli överfullt på parkeringarna liksom vid hästevenemang vid ridskolan. Även nya idrottsfaciliteterna kommer att nyttjas på samma sätt som idag med fortsatt behov av parkering.

PM tycker att planerna ser alldeles sorgliga ut. Denna del av Solna, från skolorna till Solna C är redan förtätad. Skoldelen med Tallbacka och Granbacka är en välfungerande del idag och erbjuder barn det som varenda skola borde kunna erbjuda; en inspirerande och lugnande miljö med grönområde som barn kan leka i även på rasten. Rusta istället och säkra platsens framtid för att bli en inspiration till många fler skolor med miljöer som ingen annan innerstadsskola och sällan övriga tätbebyggda områden kan erbjuda i dagsläget - för barnen, vår framtid, är det allra viktigaste vi har.

PR vill inte att nuvarande skola ska tas bort eller platser försvinna. Att splittra och fördela elever för att bygga på ett "enkelt" område är väldigt kortsiktigt.

PS tycker att det är ett tråkigt och galet beslut av staden. Renovering av skolan behövs självklart, men nya bostäder här i är ett helt galet beslut. PS menar att förslaget innebär att det inte kommer finnas fri plats för barn för att leka, plus att det kommer att vara mer trafik tack vare den nya planeringen.

RH tycker det ser ut som ett bra förslag och mycket bra att man bygger en bra större skola som passar verksamheten bättre än vad de olika skolorna gör idag: Den nya skolan verkar utifrån mitt perspektiv ge en bättre koll på ytorna och kan motverka mobbning. Jag tycker även det är vettigt att det skapas en större skola som ges möjlighet att hjälpa fler elever med särskilda behov. Dessutom tycker jag förslaget ger ett trevligt intryck av en stadsutveckling i Solna. Mycket positivt till att Armegatan blir mer en stadsgata och att det skapas fler bostäder i Solna.

RR (översatt från engelska) skriver att hen motsätter sig bebyggelseförslaget I Huvudsta. Det är inte nödvändigt med bostäder och den nya skolan saknar tillräcklig skolgård. Det verkar som politikerna tar förhastade beslut för att ta tillgänglig mark för att bygga bostäder på. Först startade projektet på Jonstorpsvägen och nu här med en ny skola. RR undrar varför inte politikerna lyssnar på de boende i området då det är dem som röstar.

RMV tycker inte att förslaget om en så stor skola är bra. Hen har ett alternativt förslag, att bygga en skola på Stenbackahöjden och flytta eleverna i Tallbackaskolan dit för att sedan bygga om/bygga till Tallbacka. Då slipper eleverna ha en byggarbetsplats inpå skolan under lång tid och att det är bättre att inte samla cirka 900 elever på en och samma plats.

SB undrar om det ska bli en kommunal eller en privat skola och har invändningar på förslaget gällande skolgården, miljöpåverkan, luft, parkering, natur- och kulturmiljö som redovisas nedan.

Skolgården på nya skolan blir för liten

SB menar att det inte finns några föräldrar som vill att deras barn ska gå i en stor skola. Att då bygga en skola som ger max 13 kvadratmeter per barn, då riktlinjerna säger 40 kvadratmeter för förskolebarn och grundskolebarn 30, är att medvetet bygga in ohälsa. I dessa 13 kvadratmeter går mark bort för cykelställ för 380 cyklar, andra mindre byggnader samt ytor som är otillgängliga för barnen vilket **SB** anser innebära att skolbarnen får ca 10 kvadratmeter var. **SB** frågar hur Boverkets regler och rekommendationer kan ignoreras. Forskning visar att stora skolor ska undvikas. Att blanda årskurserna F-9 är olyckligt eftersom barn i förskoleklass och tonåringar har olika behov på skolmiljön. Stora skolor medför anonymitet, osäkerhet och sociala problem. **SB** tycker att det är en bättre idé att bygga en ny mindre skola på den tomt där Stenbackaskolan tidigare låg.

Effekterna borde innebära en betydande negativ miljöpåverkan på människors hälsa.

SB anser att omvandla parkmark och gångstigar till gata borde klassas som betydande negativ miljöpåverkan. Hen menar att förslaget att förvandla grönområden som är skapade för promenad och rekreation, göra gångvägar till nya lokalgator för biltrafik, inte syftar till att skapa och satsa på en god livsmiljö. Även de nya lokalgatorna sedan binder ihop Kristinelundsvägen och Armégatan innebär extra stor påverkan på miljön och luftföroreningar i området i och med att det går att köra runt vilket kommer att bidra till att ge mycket ökad biltrafik. **SB** undrar vad de 90 eleverna som enligt PM ”Trafikalstring i Huvudsta” ska skjutas till skolan mellan kl. 8-9 varje dag ska lämnas och hämtas. **SB** undrar varför de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna inte redan genomförts för många år sedan och varför färgmarkeringarna för övergångsställen, parkeringsplatser mm. suddas ut utan att planera in ett regelbundet underhåll.

Luftföroreningar

SB skriver att luftföroreningar för skolbarn och boende inom och i anslutning till planområdet ökar. Värdet för dygnsnormerna kommer inte att kunna hållas. Vilket medför ohälsa och risk för människors hälsa. I dokumentet undersökning om betydande miljöpåverkan skrivs att detaljplanen bedöms bidra till hållbar utveckling och ge upphov till positiv miljöpåverkan. **SB** kan inte hitta konkreta exempel som stöder den teorin.

Parkering

SB anser att redovisningen av den framtida parkeringslösningen är seriöst redovisad och den framtagna parkeringsutredningen behöver göras bättre.

Naturmiljö

SB framför att minst 80 värdefulla träd tas ner och att dessa inte går att kompensera för. Skövlingen av träd kommer, förutom förlorande naturvärden, att få konsekvenser på Huvudstas rika djurliv.

Kulturhistoriska värden

SB klargör att det i anslutning till planområdet finns stora värdefulla kulturmiljöer, Huvudsta Gård, Huvudsta Allé och Huvudsta Stall. Stallbyggnaderna som tillhör tidsepoken Huvudsta slott och Huvudsta Gård är 200 år gamla. De tidigare stallängorna från 1700-talet revs och nya uppfördes under åren 1821-26. Här finns ett 50 tal hästar, privatägda och ridskolehästar.

Att planförslaget går ut på att riva Tallbackaskolan vilken är en grönklassad skola som är särskilt värdefull från historiskt, kulturhistoriskt, miljömässig eller konstnärlig synpunkt är inte godkänt. Skolan bör bevaras, rustas upp och renoveras. Strategin med att inte ta hand om lokalerna och hänvisa till att renoveringsbehovet är stort är inte godkänt. Att låta skolan förfalla för att sedan hänvisa till att rivning är det bästa alternativet är inte en strategi att vara stolt över.

SB tycker att det är självklart att en MKB ska upprättas. I 15 § Miljöbedömningsförordningen står att en MKB tas fram med den sakkunskap som krävs i fråga om verksamhetens eller åtgärdens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter.

Intill de ovan nämnda ställen finns en hage som har 20 meter till Kristinelundsvägen, just där den nya lokalgatan planeras ansluta sig till Kristinelundsvägen. Det kommer att innebära att hästarnas utemiljö i hagarna förvandlas till en mycket negativ livsmiljö men byggarbetsplats, den ökade biltrafiken och kraftigt ökade bullernivåer.

Till sist undrar SB om detta bygge kan ske utan att påverka tunnelbanans sträckning mellan Huvudsta och Västra Skogen.

SC tycker att det vore önskvärt att inte leda biltrafik runt hela skolområdet. Planförslaget ökar de trafikerade miljöer som skolbarn och barn boende i området utsätts för. Genom att dra in biltrafik runt hela skolområdet krymper barnens lekrevir och deras tillgång till naturliga lekmiljöer minskas. De planerade bilvägarna skär av en fin möjlighet att i dagsläget ta sig från centrala Solna till rekreationsområdet vid Augustendal/Huvudsta strand på bilfria vägar.

Gällande den föreslagna skolgården så anser SC att Solna verkligen bör planera för en skolgård med friytor enligt Boverkets rekommendationer. Det vore önskvärt med fler naturliga miljöer (skog/kulle) och möjlighet till olika ytor kan utformas efter de olika behov som barn i olika stadier har. Det planerade genomförandet kommer inskränka på skolgården under lång tid och utsätta skolbarnen för direkt närhet till byggbuller och arbetsplats.

SN vill motsätta sig det bostadsbyggande som planerades på Tallbackaskolan. Som medlem i kommunen vill SN ha stort utrymme för skolbarnen att leka och röra sig

på. Det är inte bra för skolbarnen att vara bredvid en byggarbetsplats. Gemenskapen behöver att förskolan stannar kvar på samma campus.

SP tar upp att det som står i ”PM Trafikalstring Blåmesen Huvudsta” gällande buss-trafiken i området och är kritisk till att den befintliga linjen 113 Blackebergs gård – Solna centrum har en osäker framtid och det är inget som trafikutredning tar hänsyn till. SP hänvisar till ”Remiss Trafikförändringar i SL-trafiken och Waxholmsbolagets trafik 2020/2021 KS 2020/334 BRO 2020/99”

SP bor vid Kristinelundsvägen och ser dagligen hur timslånga köer uppstår längs med Armégatan under rusningstrafik. Hen undrar över var den trafiken ska ta vägen och hur bussarna ska kunna hålla tidtabellen med dessa köer.

SP anser att det som står i trafikutredningen, att trafiken kommer att minska, inte stämmer. Det är en totalt missvisande analys. SP efterfrågar att kommunen ska fråga de som faktiskt bor i området idag för att få reda på hur situationen är idag. SP ifrågasätter tidpunkten för den parkeringsinventering som gjordes i december år 2020 och att den gjordes mitt under en pandemi då folk undviker parkerna. Det finns många äldre och småbarnsfamiljer i bostäderna där parkeringarna planeras tas bort och att dessa boende kommer att behöva köra fram och tillbaka för att hämta upp och lämna av barn och äldre hela tiden.

SP ställer sig mycket frågande till det faktum att det inte utförts konsekvensanalyser på barns och vuxnas (personal) psyke, trygghet och stresspåverkan som kommer att uppstå när det förtätas så pass mycket och det blir mer än fördubbling av antal barn som ska gå på skolan. De yngre barnen behöver och vill ha egna områden inomhus och på skolgården. Det planeras att 900 elever ska utnyttja skolan, samtidigt som ungefär hälften av skolans nuvarande mark tas i anspråk för att bygga bostäder. Redan nu är rasterna schemalagda för att det inte ska vara för många elever ute samtidigt för att barnen ska kunna leka tryggt.

SP:s barn är väldigt besvikna, rent av förtvivlad, över hur planerna ser ut för skolgården och skolan. Självklart vill de ha en fräschare skola med bättre faciliteter, men det kan uppnås genom att renovera skolan och bygga en ny skola på gamla Stenbackaskolans område på kullen. Det barnen behöver är en fräschare skolgård med fler lektytor, tytor med särskilda syften. Fler bänkar och bord, fler leksaker, bättre luft inomhus, bättre klassrum, uppfräschning av gymnasal och aula osv. Går det att renovera Råsundaskolan så bör det gå att renovera Tallbacka också.

I den genomförda enkäten beskriver både lärare och elever hur viktig skolgården är för eleverna, där nämns även att elever och personal är besvikna och känner sig ledsna över att man minskar på skolgården och river och flyttar på skolan. Dessutom planeras skolan omgärdas helt av vägar där det helt klart kommer att bli mer trafik pga fler människor som då bor i området samt att det planeras flera projekt som kommer att ha direkt påverkan på trafiken i området, bland annat Förbifart Stockholm, förtätning av andra stadsdelar som ligger nära Huvudsta.

Skolgården planeras bli 13 kvm yta per barn, trots att ni vet att Boverket rekommenderar lite mer än dubbla den ytan dvs 30 kvm. Det planeras medvetet en minskning på den nuvarande ytan som idag är ca 30 kvm per barn genom och fördubbla antalet elever och personal. SP ser hur skolgården utnyttjas och hör från sina barn och fritidspedagoger hur skolgården nyttjas. Den nyttjas till fullt under skoltid och även

efter skoltid, under helger och lov. Under skoltid är det barn precis överallt på gården som leker och springer och då är det ändå schemalagda raster. De yngsta barnen behöver ha helt egna områden avskilt från de äldre för tryggheten skull. De är inte lika mobila och starka som de äldre och kan därför uppleva det som mindre tryggt när de äldre leker nära. Särskolan som hellre kallas utvecklingsskolan behöver ha sina ytor där eleverna och lärarna kan få lugn och ro, där de kan undvika stressen av mängden folk runtomkring de. Det får de inte om ni kapar 50% av skolgården, det får de inte om ni bygger bostäder så tätt inpå dem, det får de inte när ni bygger om vägarna som planerar. Tvärtom skapar era planer stress och otrygghet för våra barn.

SP anser att Solna väldigt tydligt inte tar hänsyn till PBL regler som säger att det ska på tomter som ska bebyggas med bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan liknande verksamhet på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Boverket har tagit fram allmänna råd om friyta (2015:1) som förtydligar de bindande kraven i PBL och har 2020 begärt utökad föreskriftsrätt för friytor vid förskolor och skolor.

SP framför att det är brist på förskolor i Solna och ändå planeras Augustendals förskola att tas bort utan att ersätta den med en ny. SP anser att Solna totalt motarbetar invånarna och barns rättigheter. Det behöver inte byggas här, det finns många andra platser i Huvudsta/Solna där man kan bygga bostäder där det inte stör oss boende i Solna

SWa skriver att sättet som Solna planerar är mot vad många boende i området inte vill. Renovera istället upp befintliga Tallbackaskolan och bygg på en våning. SWa menar att föreslå att bygga ny skola och samtidigt sälja mark till att bygga bostäder på är långt ifrån att företräda vad invånarna önskar. Tallbackaskolan har medvetet struntats i vilket nu gör att den inte är i toppskick - men kan absolut bli igen. SWa efterfrågar riskanalyserna, konsekvenser och förklaringar. Det är inte logiskt att bygga sönder en fungerande del av Solna på detta vis - mitt under och efter en pandemi. Gör om gör rätt.

SWe anser att den nya planen bör läggas ned pga att skolan blir för trång. Barnen måste ha plats att leka ute. SWe tycker att man ska bevara och renovera Tallbackaskolan, samt bygga en ny skola på Stenbackaskolans tomt. Det verkar helt galet att bygga så många nya bostäder och samtidigt krympa skolans yta. Rent generellt anser jag att grönområden måste bevaras. Vi kan inte förtäta Huvudsta mer på bekostnad av parker och lekplatser. Fler bostäder betyder också fler barn som behöver plats i skolan. Bostäder kan byggas på industritomter istället, t ex den fd bensinmacken där det förra skolförslaget var placerat.

SY anser att det är en otroligt dålig plan och att detta genast ska läggas ner. Tänk på barnen.

TB tycker att denna mycket dåliga idé ska slopas och att det istället ska satsas på att renovera Tallbackaskolan på befintlig mark. Barn är det allra dyraste vi har och de ska inte bli fråntagna många viktiga kvadratmeter under sin skolgång

TC tycker att skolan blir för trångt med så många elever. Det är inte tillräckligt plats ute för elever och de kommer att spilla över i bostadsområdet (både de befintliga och de nya). Den delen av skolan mittemot Kristinelundsvägen (44.40, 40.20) är för trångt mot befintliga bostadshuset. TC anser att parkeringslösningen inte är

tillräckligt för befintliga bostäderna i och med att det bor flera äldre och barnfamiljer och att hänvisa de till Motorborgen är ingen bra lösning. TC:s syn är att hela befintliga området endast ska användas för skolområdet så att det inte blir för trångt och att karaktär av området bevaras.

TJ tycker att flytta Kristinelundsvägen mot bostadshuset på Kv. Sidensvansen 1 medför att trafiken skapar mer buller, sämre luft samt blir en risk för att barn som leker vid huset bara någon meter från biltrafiken vilket medför en betydande större olycksrisk. TJ konstaterar att alla parkeringsplatser försvinner vilka är mycket frekvent använda av boende samt av skolan och även de idrottsaktiviteter som finns i anslutning av skolan.

TS påpekar att på sid 37 i "Planbeskrivning ny skola i Huvudsta kv. Blåmesen" står att: "Kristinelundsvägen får något justerad dragning västerut för att ge plats skola och skolgård samt nya bostäder". TS menar att "något justerad dragning" är en underdrift då tre parkeringsrader försvinner och de som parkerar där idag skall parkera t.ex. i Motorborgen, något som inte är acceptabelt. TS föreslår att istället minska bostäderna och flytta hela "Skolbyggnadspaketet" österut. TS efterfrågar en konsekvensanalys av att Armégatan blir en stadsgata. Hen undrar också vad det får för konsekvenser på t ex. Storgatan och Huvudstagatan.

UB tycker att förslaget med en större skola med mindre ytor är ett vansinnigt. Renovera skolan istället och utnyttja tomten uppe på Stenbacksvägen.

UK skriver att planbeskrivningen är svår att följa och därför inte är helt lätt att ge synpunkter på när man skall hänvisa till dokumentet. Nedan följer kommentarer på förslagets olika delar.

Tallbackaskolan (nuvarande)

I beskrivningen av nuvarande skolan anges den som grönmärkt, högt kulturellt byggnadsvärde, och beskrivs med närmast ömsinta ordalag. Vilket stämmer med den allmänna uppfattningen. Ett av problemen är att den är mycket sliten interiört, som till stor del är beroende bristande underhåll under lång tid. Det var nästan pinsamt att höra stadens fastighetschef säga att byggnaden hade uppnått mogen ålder för att rivras: - Man vet inte vad man träffar på när man börjar renovera!

UK har tidigare föreslagit att man förutom att renovera också kan höja lämpliga byggnader med ytterligare en våning för att öka ytan. Det är då möjligt att bibehålla byggnadstilen och med ny modern byggnadsteknik kan det gå lika bra som när man byggde ett helt hus ovanpå Huvudsta Centrum.

UK framför att det finns andra politiska förslag där man vill bygga ytterligare en skola i närområdet vilket hen anser vara ett fullt möjligt alternativ. När kommunen försöker försvara rivningen framhåller man att det finns tillräckligt med tidstypiska skolor från 60-talet, såsom Skytteholmsskolan och Parkskolan. Det blir enligt UK lite förbryllande är det då att man har aviserat att Skytteholmsskolan skall upphöra pga av bristande elevunderlag.

En viktig funktion för barnens trivsel är fotbollsplanen direkt utanför skolan. Ett stort antal, både pojkar och flickor, utnyttjar den t om på kortrasterna med allehanda fysiska aktiviteter. På kvällarna är det lokala pojk- och flicklag och på helger även vuxna grupper, som nyttjar planen. Med en rivning försvinner den möjligheten

under ett stort antal år. Det är UK:s bestämda åsikt att den nuvarande Tallbackaskolan tillsammans med Skytteholmsskolan kan spela viktiga roller i Solnas framtida skolverksamhet.

Stadens nybyggnadshistorik

UK tar kritiskt upp tidigare projekt i kommunen och hur det hanteras, bl.a. Friends arena och den s k Hydroskolan. Nu finns nytt projekt på gång med samrådstid till 2021-04-11. Det som nu har skett i det nya projektet (med samrådstid till 11 april) är att det innan samrådstiden är över har skrivits ett avtal med ett byggföretag för byggande av ny skola och ett bostadskomplex i Huvudsta. UK har i sitt yttrande bifogat en annons från företaget EWORK där en teknisk konsult (arkitekt) sökes till projektet med start 2021-05-03. UK undrar om förfaringssättet är olagligt. UK anser att det är kränkande att medborgarna i Solna uppfattar det hela som att beslutet redan är taget och att det inte är någon mening att lämna synpunkter.

UK framför att hen hade hoppats att i framtiden slippa se förskolebarn i neonfärgade västar gå på slutna gator i försöken att hitta en grön plätt. Det finns faktiskt en trend idag, där många bostadsrättsköpare, ofta yngre par, inte tycker sig kunna bo kvar när barnen kommer. Man kan på allvar fråga sig om Solna är till för befintliga medborgare eller byggbolagens balansräkningar.

I Planbeskrivningen ägnas mycket utrymme åt barnens trygghet, bl. a. trafikfrågan, vilket är lovvärt, det kan ordnas utan att genomföra förslaget. Skolgårdens storlek tas upp på flera ställen. På sidan 13(43) skriver man att friytan 30 kvm per barn och den totala friytan bör helst överstiga 3000 kvm, vilket är enligt myndigheternas föreskrifter. Nu blir friytan 12000 kvm, vilket låter jättemycket bättre, men 3000 kvm som nämndes avsåg skolor på 100 elever. För 900 elever blir det bara 13 kvm/elev. UK menar att det som påstås kan lösas med skilda raster något som är lättare sagt än gjort. Det hänvisas också till Huvudstafältet och Huvudsta Gård utan att man närmare har funderat på hur det skall gå till. Man hinner t ex inte dit på en kortrast.

Det är lite märkligt att man i den 43-sidiga planbeskrivningen inte med ett ord nämner att en skola för 600-650 elever håller på att färdigställas i Ingentingsområdet. Bostadskomplexet som skall byggas medför att två gator kommer till som ökar trafiken. De 250 hyresgästerna skall erbjudas möjlighet till parkering inne i ett eget parkeringsgarage i komplexet. Vidare skall det byggas 23 stadsradhus i slutningen mellan Armegatan och lokala gatan Krysshammarsvägen. Då ter det sig märkligt att medborgarna på Krysshammarsvägen och Kristinelundsvägen, som många har bott i över 20-25 år, skall bli av med sina "P-platser vid fastigheten".

Under samrådsmötet beskrevs en lösning, efter att vissa mätningar gjorts, som visade, att de parkeringsplatser som försvinner gått och väl kan ersättas av parkeringar närmare Västra Skogen. Mätningarna har gjorts under 10 dagar i början av december 2020 och tveksamheten finns om mätningen är representativ. Vad man erbjuder är boendeparkeringsplatser eller plats i Motorborgen båda med ca 800 meters avstånd. Det rimmar dåligt med ovanstående citat, där man normalt erbjuder plats i anslutning till boendefastigheten. Jag har bara kontrollerat priserna i två P-hus i Huvudsta. Där skulle det kosta 1400 alt 2000 kr/mån eller dvs 4200 eller 6000 kr/kvartal att jämföras med idag 1000 kr/kvartal för boendeparkering och ca 1600-1800 kr/kvartal för fast plats.

Prisskillnaden är så stor att långt ifrån alla skulle ha råd med parkering i Borgen. Resultatet kommer att bli att fler väljer boendeparkering. En av de få fördelar som Solnas parkering erbjuder är att man får parkera över hela staden, där boendeparkering gäller. Det gör Borgen ännu mindre attraktiv. Risken för parkeringsbrist är uppenbar.

Det förhållandevis långa avståndet kan verka vara en bagatell. Äldre, ibland med sämre rörlighet, använder bilen för inhandling, att lämna grovsopor och uträtta diverse andra ärenden. Då kan 800 m i båda riktningarna vara tungt. Man får hoppas att de har tur med vädret.

Samma sak gäller för barnfamiljer. Hur gör en förälder som efter t ex dagishämtning inte kan lämna barn utan tillsyn hemma. Barnet/-en måste då åka med till parkeringen. En lång väg hem med ett trött barn inte är så roligt, men det kanske en del har glömt. Det kan verka som en bagatell, men i den stressade tid som yngre familjer lever i, så är det krävande.

UK har stämt av förslagets konsekvenser med en mäklare från det dominerande mäklarföretaget i Solna. Det UK framför är ett antagande om sänka priser på bostäderna, då förutsättningen gällande parkerings blir sämre, blir förödande för boende. UK föreslår istället att Skytteholmsskolan ska behållas och Tallbacka renoveras samt att trafikmiljön på Armégatan och Kristinelundsvägen kan förbättras genom att begränsa trafiken. Även förslag på alternativa platser för att uppföra bostäder lämnades.

UK framför slutligen att det på det digitala mötet, med en debattledare från kommunen, var det svårt att få fram synpunkter och utgår ifrån att det blir minst ett fysiskt möte, innan beslut fattas i frågan.

VR (översatt från engelska) framför att hen är emot förslaget! Har bott på Krysshammarsvägen i åtta år. Jag känner till området mycket bra. AT har några viktiga punkter som hen anser behöver övervägas.

I handlingar framgår att det finns träd som har ett värde att spara och andra som inte är värda att spara. VR har räknat det faktiska antalet träd som påverkas av detaljplanen. Solnas förslag innebär att 31 träd tas ned längs med Krysshammarsvägen. I delen av planområdet med skola och bostadskvarter tas 96 träd ner. Som en konsekvens av det så kommer det påverka, inte bara insekter som nämns i handlingarna, utan också harar, rådjur och fåglar. VR anser att förlusten av träden kommer få negativa konsekvenser för alla som rör sig i området. VR är besviken på att Solna stad ignorerar en av de grundläggande värdena i detta land och istället uppföra nya bostadshus.

VR framför vidare att de nya husen längs med Krysshammarsvägen kommer påverka ekonomin för de två befintliga föreningarna längs med gatan. Gatan blir smalare och mer skuggig och förlorar sin grönska. Omvandlingen av gatan kommer att påverka de verksamheter som finns i bottenvåningarna och det kan innebära ekonomiska konsekvenser för de befintliga bostadsrättsföreningarna. Verksamheterna är beroende av parkeringsplatserna längs Krysshammarsvägen och att det finns utrymme att ta emot leveranser.

VR klargör till sist att hen inte är emot utveckling men att det inte får ske på bekostnad av att gröna värden går förlorade eller att det sker enbart för ekonomisk vinning.

ZG tycker att allt detta byggande förstör tryggheten för barnen. ZG vill att de inte bara får gå i skolan, vara och lära sig utan att bli omplacerade från skola till skola.

ÅL betonar att flera nya bebyggelseprojekt är på gång i Solna varav två har haft bra och gedigna miljökonsekvensbeskrivningar. I detta projekt saknas det helt och hållet en miljökonsekvensbeskrivning för den nya skolan och de nya bostäderna som ska uppföras. Detta trots att det är så många olika miljöfrågor som behöver beaktas. ÅL anser att länsstyrelsen inte har fått ta del av all dokumentation och byggplaner som behövs i detta fall för ett beslutstagande. Detta då länsstyrelsen tillsammans med kommen godkänt att en miljökonsekvensplan inte behövs.

ÅL hävdar att Solna stad inte har full kontroll på sina egna fastigheter. Hen konstaterar att många fastigheter i södra Huvudsta är K-märkta, bl.a. Stenbackaskolan som revs. Fastigheten Sidensvansen 1 som kommer att vara närmast den nya skolan är också K-märkt. Likaså är även hela fastigheten K-märkt där Tallbackaskolan är idag. Fastigheten (huset) Sidensvansen 1 kommer att påverkas mycket av genomförandet av den nya skolan, då bl.a. gällande vibrationer (tung trafik, sprängningar), dagvattnets flöden, vindförhållanden med ett trängre gaturum. Även de boende kommer att påverkas negativt då luft- och bullerförhållandena blir sämre än idag. Vidare skriver ÅL gällande Sidensvansen 1 att radonfläktar finns monterade på fasad. De betjänar krypgrunden och skyddsrum. Hen undrar om radonet kommer att öka pga. eventuella sprängningar. Även risken för reflexer, solkatter mot Kristinelundsvägen från den nya skolbyggnadens fönster och blank fasad tas upp. Sen funderar ÅL om ventilationsaggregat och fläktar på taket kommer att generera buller samt om avluftningarna som kommer ut på taket riskerar bli luktproblem. ÅL menar att risken ökar pga. att det är så tätt mellan husen, speciellt när det är vindstilla då svavelväte är tyngre än luft och kan falla ner mellan husen.

Gällande buller tar ÅL upp att genomförandet kan påverka risk och hälsa både för boende och djur på ridstallet och 4H gården. Hen upplyser om att det är spaltventiler (tilluft) på alla plan utmed hela Sidenssvansen 1. Hen efterfrågar information om hur stort etableringsområdet ska vara och hur det kommer att påverka boendet runt om.

ÅL skriver vidare att det i bullerutredningen helt saknas information om de ljud som uppkommer från den nuvarande bollplanen. Samma sak kommer sak kommer sannolikt att uppstå med den nya planen, inget av detta finns med i bullerutredningen. Då är det ganska störande med spelare som tjoar och skriker mycket. Även tillslagen av fotbollen låter mycket. Det stör nattsömmen. När skolan nyttjar planen också kan det låta en hel del. Detta borde varit med i utredningen.

ÅL tar upp att Solna vid flera tillfällen gjort sig skyldig till åtgärder på ”Tallbackatomten” utan att söka bygglov.

Att ta bort 200 parkeringsplatser anser ÅL inte vara inte rimligt, bl.a. försvinner alla parkeringsplatser som finns vid Sidenssvansen 1. Hen undrar var de boende där ska göra av sina bilar. ÅL framför att det finns regler för tillgänglighet till bostäder för de som bor i Solna stad. Förslaget som Solna stad har presenterat innebär att man kan parkera sin bil i Motorborgen. Hur ska gamla och rörelsehindrade klara av det. Idag saknas handikapplatser helt i området. ÅL anser att det är tveksamt om Solna stad följer lagen med vad det gäller tillgänglighetsprincipen med att ta bort parkeringar. ÅL tar också upp att bollplanen och gymnastikplanen i Tallbackaskolan används flitigt och att parkeringsplatserna ofta inte räcker till.

ÅL ställer frågan hur parkering till de nya bostäderna är tänkt att lösas. Hen förespår att det kommer att bli ett parkerings- och trafikchaos utan dess like vilket kommer ökar risken för olyckor. Vad som kommer att hända under genomförandet är ÅL nyfiken på. Hen undrar om det kan komma ut en massa asbest i samband med att den gamla skolan rivs något som i så fall påverkar människor som bor i området och skolbarnen. Det finns ingen. ÅL kräver att en miljökonsekvensbeskrivning gör till projektet.

Samtliga som hyr parkeringsplatser på Kristinelundsvägen 26-42 kommer bli av med sina platser. ÅL påstår att inga andra kommer att erbjudas. Motorborgen är det förslag som föreslås till de boende. Solna Stad bör värna om sina medborgare, skapa trygghet i och omkring sin boendemiljö. Att gå från Motorborgen sena kvällar och nätter skulle inte kännas tryggt menar ÅL Speciellt då för barnfamiljer, äldre, ensamstående (speciellt kvinnor) mm.

ÅH och AH samtycker inte till Solna stads planering av nya Tallbackaskolan. De har bott i Solna och betalat skatt sedan 2004. Att ta bort alla parkeringsplatser utanför BRF Sidensvansen 1 och inte erbjuda något verklighetsförankrat alternativ ser de som ett fruktansvärt dåligt beslut. ÅH och AH undrar varför de nya bostäderna får parkering nära när de befintliga boende inte får det. Det underlag som parkeringsutredningen baseras på anser de vara helt fel så belastningen på parkeringen är konstant hög. De föreslår att ett parkeringshus byggs på fastigheten Koltrasten 1.

De föreslår att endast skola på skolområdet så att alla barn får en bra skola och ett härligt och kreativt rastområde. Bevara Tallbackas område som skolområde och ge barnen en utomhusmiljö som är värdig och enligt vad barn har rätt till.

Anonym skriver en sent påkommen synpunkt till samråd för Tallbackaskolans tomt. Hen föreslår att Solna stad ska försöka få kommande exploatör för bostadskvarteret att hyra ut parkeringar också till externa hyresgäster samt att överväga att göra sydligaste delen av Lokalgata 1 enkelriktad och därmed ersätta ena körbanan med ytterligare parkeringar.

Övriga

Namninsamlingar

10 personer har undertecknat en skrivelse av samma exemplar från Krysshammarsvägen 2 och 14, Brf Entitan, som bygger på diskussioner i trappuppgång 2, där sex bostadsrätter av de sju som drabbas extra av den föreslagna detaljplanen undertecknat. Namninsamlingen har pågått i två dagar och skrivelsen anger att alla inte har varit möjliga att nå under denna tid. Motsvarande lägenheter i föreningens identiska B-hus har erbjudits att delta med underskrifter och fyra av dessa har nåtts av budskapet och undertecknat. Sammanfattningsvis ger skrivelsen och de bifogade underskrifterna en god bild av synpunkter och stämningar i de bostadsrätter som drabbats mest av den föreslagna detaljplanen, men sympatityttringar har hörts även från andra lägenheter i föreningen. Skrivelsen anger följande:

1. "Omvandling av Armégatan från trafikled till stadsgata." I väntan på det evigt uppskjutna tunnelbanebygget under södra Huvudsta är Armégatan en

av de två gator som morgon och sen eftermiddag vare vardag får slussa igenom tusentals bilar till Essingeleden i form av en långsam bilkö. Men det är inte ”trafikled” med de avgaser och bullerproblem som termen antyder. Genomfartstrafiken övriga tider i veckan är liten och hastigheten är nedsatt till max 30 m/tim. Till skillnad från det andra genomfartsalternativet Storgatan, är Armégatan idag en grön lunga med 75 träd längs gatan och slänten mot Krysshammarvägen. Läget är öppet och starkt exponerat för vindar som blåser bort avgaser i den mån dessa inte neutraliseras av de 75 träden. En förutsättning för att bygga om denna ”trafikled” till stadsgata i stil med Hornsgatan eller Fleminggatan med mer begränsad framkomlighet är naturligtvis att genomfartstrafiken kan hänvisas någon annanstans. Men det gör inte den föreslagna detaljplanen, eftersom det vore orimligt att belasta Storgatan mellan järnvägsbron och Essingeleden ännu mer. Planen konstaterar att Armégatan får ”i stort sett bibehållen trafikmängd” även efter ombyggnad till ”stadsgata”. Inte en enda människa bor idag längs den aktuella sträckan av Armégatan. Efter ombyggnaden kommer många boende i de nya 8-våningshusen och radhusen och många elever i den nya skolan direkt vid Armégatan att exponeras för avgaser och buller från genomfartstrafiken. Den gröna lungan blir utplånad. En ny Hornsgatan! Absurt!

2. ”Centrumverksamhet” i bottenvåningarna på det nya kvarteret längs Armégatan. Kanske är denna centrumverksamhet ett skäl till att låta det nya bostadskvarteret klättra ända upp på Armégatan och bilda den för detaljplanerna åtråvärda ”stadsgatan”. Vi boende i området behöver inte mer centrumverksamhet än vi redan har på bekvämt gångavstånd: Huvudsta Centrum, butiker mm längs Huvudstagan, butiker mm vid Västra skogens t-banestation – och naturligtvis Solna centrum. Ifall kommunen finner behov av fler centrumfunktioner i södra Huvudsta kan dessa säkert inrymmas i en glesare och lägre bebyggelse på skoltomten än den nu föreslagna jättemuren av sammanhängande 8-våningshus längs Armégatan.
3. ”Befintliga höga naturvärden bevaras och ges ett utökat skydd.” Detta är ironi! Enligt planen ska hela den fina, på 60-talet noga planerade parkmiljön med olika trädslag i grupper runt Tallbackaskolan mejas ned och ersättas med bostadshus (undantages talldungen i tomtens södra del): Armégatan i den nya planen avsnitt är idag en allégata. Samtliga de 75 uppvuxna alléträden på gatans bägge sidor och slutningen upp mot Krysshammarvägen kommer att mejas ned och det kommer att ta åtskilliga år innan ett mindre antal nya träd längs gatan kommit på plats och vuxit upp! Denna skövling av en välfungerande parkmiljö saknar motstycke i Solna. För att ge intryck av att man bevarar fler träd än den bråkdel man faktiskt bevarar har detaljplaneläggarna dragit in ekarna i slutningen mellan punkthusen på Wiboms väg och skolan i sin plan, och pratar om ”ökat skydd”. Denna slutning ligger vid sidan av den planerade bebyggelsen och dess nya matargata. Dess existens är inte hotad genom den nya planen, så dess uppdykande i planen kan bara syfta till att reducera intrycket av hur stor skövling av träd som planeras inom planområdet. Det talas om bättre framkomlighet för gående och cyklister. Bättre framkomlighet och skydd för dessa än den befintliga parkvägen mellan Armégatan och skolan kan man inte få!
4. ”Krysshammarvägen får en förhöjd standard.” Ett stort antal parkeringsplatser som idag nästan är ständigt belagda, inte bara av boende utan även

besökare till och anställda i de många verksamheterna längs Krysshammarsvägen, kommer att försvinna. Parkeringsplatserna är nödvändiga för en del av dessa. Den vackra uppvuxna trädraden längs hela södra sidan av gatan kommer likaså att försvinna. Den grönska de erbjuder för boende i de lägsta gavellägenheterna i de två bostadsrättsföreningarna kommer att ersättas med radhus i olika nyanser av grått! Att kalla detta ”förhöjd standard” känns som ironi mot alla boende och verksamma längs gatan! De bättre bostadsrättsföreningarna har tillsammans flera tusen kvadratmeter uthyrda lokaler, framför allt under de två överbyggda gårdarna, där detaljplaneläggarna tror att det är parkeringsplatser! Bland de större lokalerna märks två relativt stora bildverkstäder och ett företag som handlar med isoleringsmaterial och har lager och kontor längs gatan. Dess dagliga leveranser kommer att blockera hela den avsmalnade gatan! Bilverkstäderna har begränsade utrymmen inomhus. Färdigservade bilar måste ställas på gatan utanför i väntan på avhämtning, likaså nykomna bilar i väntan på service. Det simulerade fotot av en kommande idyllisk radhusgata med några få bilar kommer inte att bli verklighet hur grundligt planen än genomförs. Bostadsrättsföreningarna kommer dessutom att få svårare att hyra ut sina lokaler och därmed sämre ekonomi. Enbart vår förening har 22 lokalhyresgäster!

5. Vilka är den nya detaljplanen egentligen till för? De som bor i de 32 lägenheterna på de södra gavlarna av brf:erna vid Krysshammarsvägen kommer att berövas hela sin utblick över den grönskande skoltomten och få en mörk åttavåningsfasad eller gråa radhus att betrakta från balkongerna och vardagsrummen där de mest vistas. Det innebär tvåvångsvis förflyttning till en ny kompakt stadsgata, typ Fleminggatan – en sådan miljö som många valt bort! Liknande försämringar får andra berörda föreningar. I är skattebetalare och röstande i Solna, där en del av oss har bott i nästan hela våra liv, och kan inte acceptera detta. Eventuella bostadshus på skoltomten och själva skolan måste ges en annan utformning som tar hänsyn till befintliga boende på Krysshammarsvägen och inte uttryckligen kör över oss! Smalna gärna av Armégatan och plantera en trädrad till. Det är ändå bara en bilfil åt varje håll som används.
6. Ekonomi. En avsikt med alla de nya bostäderna i detaljplanen för skoltomten mm är att finansiera det nya skolbygget genom byggrätter för bostadsbygge. Det borde kunna ske genomförsäljning av liknande byggrätter på bensinstationstomten, där skolan ursprungligen skulle byggas. Då skulle skoltomten kunna förbli en skol- och parktomt med eventuell mer måttlig bebyggelse infogad. Den rivna Stenbackaskolans bevarade grund kan användas för ny skolbyggnation, permanent eller provisoriskt medan Tallbackaskolan behålls och renoveras. Och det finns ännu fler alternativ till att förstöra den värdefulla parkmiljön på skoltomten och längs Armégatan!

656 personers underskrifter finns på yttrandet ”Skriv under för att stoppa bostadsbyggandet på Tallbackaskolans tomt!” Påståendet på namninsamlingen lyder: ”Solna Stads styrande politiker har lovat bort en större del av nuvarande skoltomt till byggbolag för bostadsbyggande. Ca. 250-300 bostäder planeras att byggas på den befintliga Tallbackaskolans tomt. Det är ungefär lika mycket som tre bostadshus på Krysshammarsvägen. Låt Tallbackaskolans tomt vara en skoltomt! Bygg inte bostäder! Förtäta inte ihjäl Solna!”

126 personers namunderskrifter finns på ett yttrande som rubricerats ”Inga förändringar i detaljplanen för Kristinelundsvägen!”. Yttrandet anger följande:

Bakgrund

Kommunstyrelsen i Solna beslöt vid sitt ordinarie sammanträde 2019-12-02 att. ”Revidera inriktningsbeslutet för planering och byggnation av ny sola i Huvudsta, samt ge planuppdrag till byggnadsnämnden (KS/2018:411)” Planuppdraget innefattar: Kommunstyrelsen ger byggnadsnämnden i uppdrag att påbörja detaljplanearbete för att möjliggöra en sola med fullstor idrottshall och bostäder på stadens fastighet kvarteret Blåmesen 1 och på delar av stadens angränsande fastighet ”Huvudsta 3:1 och Huvudsta S:5 i enlighet med tjänsteskrivelsen.” Planuppdraget berör Kristinelundsvägen och befintliga p-platser: ”...delar av staden angränsande fastighet Huvudsta 3:1, som idag används för parkering, tas i anspråk och att Kristinelundsvägen leds om.”

Vi anser att:

- Förändra en väl fungerande gatu- och parkeringsmiljö är inte att agera för medborgarnas bästa. De befintliga p-platserna är en förutsättning för att de boende på Kristinelundsvägen, de många besökarna till Tallbackaskolan, Huvudstabaden, Huvudsta Gård, PEP-parken, 4H-gården, Båthuset, Seglarklubben och HKK ska ha någonstans att ställa sina bilar. Det handlar om över hundra p-platser som på något sätt måste ersättas!
- Att ändra infarten till parkeringarna på Kristinelundsvägen och göra den till en genomfartsgata är inte att förbättra trafikmiljön, varken för de boende eller för eleverna i den nuvarande och kommande skolan.

Vi vill att:

1. Solna stad vid planeringsarbetet för den nya skolan har som utgångspunkt att den ska rymmas inom nuvarande skolans befintliga tomt (Blåmesen 1) så att Kristinelundsvägen inte behöver ladas om och att befintliga p-platser och den väl fungerande trafikmiljön på så sätt kan bevaras.
2. Stadsledningsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen genomför lagstadgat samråd inför förändringen av stadsplanen, genom att i god tid bjuda in berörda parter till möte(n) i frågan, samt under beredningen beakta gällande parkeringsnorm.
3. Att frågan om sophantering för bostadsrättsföreningen Sidensvansen 1, vilken idag ligger i vägen för ny dragning av Kristinelundsvägen, beaktas.

Föreningar

Skolinitiativet i Solna skriver att när man planerar för en ny skola bör förutsättningar för barnens lärande och miljö vara det viktigaste. I nuvarande planförslag för Tallbackaskolan har andra intressen fått vara styrande när stora delar av Tallbackas nuvarande skolgård skall planeras för bostäder. Detta innebär den nya skolans skolgård kommer vara avsevärt mindre per elev än den nuvarande. Vi motsätter oss detta.

Om planen genomförs kommer barn att under många år få gå i skolan på en byggarbetsplats. Först när den nya skolan byggs, sedan när den gamla skolan rivs och

slutligen när bostäder byggs på skolgården. Att planera för att barn ska få tillbringa stora delar av sin skolgång på en byggarbetsplats är inte förenligt med barnens bästa. I planförslaget finns ingen redovisning av vad en renovering av befintlig skola skulle kosta och om det är möjligt att möta behovet av skolplatser i Huvudsta med en mindre tillbyggnad.

Rädda Råstasjöns Vänförening (RRV) har tagit del av detaljplanen för kv. Blåmesen, ny skola och bostäder i Huvudsta. Föreningen anser att den totala miljöpåverkan av planen är så stor att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bör upprättas.

Nedan följer föreningens synpunkter i korthet:

- Planens genomförande skulle innebära ett flertal negativa konsekvenser för miljön och klimatet. Bland dessa kan nämnas förluster av värdefull natur (inklusive biotopskyddade alléer), stora utsläpp av koldioxid genom rivning och byggnation, ökad biltrafik på de tillkommande vägarna, sämre möjligheter för absorption av vatten när grönytor och träd tas ned och risk att miljögifter i marken kontaminerar området.
- Klimatstrategin som antagits av Solna stad finns inte nämnd i planhandlingarna. Här saknas en uppskattning av klimatkonsekvenserna av planens genomförande (växthusgasutsläpp orsakade av rivning, produktion och transport av material, byggnation, hantering av avfall)
- I diskussionen om skyddsvärd natur inom planområdet hänvisas till äldre inventeringar, som är långt ifrån heltäckande. En komplett naturvärdesinventering - helst genomförd sommartid- bör ingå i den MKB som nämnts ovan.
- Trädalléer omfattas av det generella biotopskyddet. Skälet är att de är värdefulla miljöer som utgör tillflyktsort, spridningskorridor och boplatser för ett flertal växt- och djurarter. Naturskyddsföreningen anser att trädalléerna i planområdet måste bevaras i sin helhet.
- Resonemanget om att alléträden längs Krysshammarsvägens parkering inte skulle omfattas av det generella biotopskyddet eftersom de växer längs parkering och inte en väg accepterar föreningen inte.
- För att undvika kontaminering av dagvattnet måste bollplanen utformas med stora miljöhänsyn. Det är också viktigt att risker för dagvattnet är i fokus när driftsytor för snö, grus etc planeras.
- Det är beklagligt att planens nya vägar leder till att skolans område blir omgärdat av biltrafik på alla sidor. Här finns en ökad risk för olyckor och konflikter med cyklister och gående, samt smit/genomfartstrafik. Det vore bättre att ta bort den nya lokalgatan i planområdets östra del, och istället ordna angoring/parkering utanför planområdet. I vilket fall bör lokalgatan inte dras hela vägen ner till Kristinelundsvägen.
- Den nya skolgården möter inte Boverkets riktlinjer för barns utemiljöer.

Huvudsta socialdemokratiska förening har följande synpunkter: När man planerar för en ny skola borde förutsättningar för barnens lärande och miljö vara den viktigaste planeringsförutsättningen. Tyvärr har i nuvarande planförslag andra intressen fått vara styrande för utformningen. Kravet från den politiska majoriteten är att stora delar av Tallbackas nuvarande skolgård skall planeras för bostäder. Detta för att ge exploateringsintäkter för kommunen vilket innebär att den nya skolan får sämre förutsättningar än den befintliga. Kravet på att den nya skolan ska finansieras genom byggnation på solgården omöjliggör även en renovering av befintlig skola då en sådan oavsett kostnad för renovering inte möjliggör exploateringsintäkter. Idén med

planen att först under ett antal år bygga en ny skol på befintlig skolgård följt av att under något år riva befintlig skola för att sedan under några år bygga bostäder innebär att skolbarnen under 4-10 år kommer att gå i skolan på en byggarbetsplats. Att planera för att barn ska få tillbringa stora delar av sin skolgång på en byggarbetsplats är inte förenligt med barnens bästa.

I närområdet finns den rivna skolan Stenbackas mark med gällande detaljplan för skolverksamhet. På den platsen är det möjligt att uppföra en ytterligare ny skola i samma storlek som nuvarande förslag. Med ett växande Huvudsta kommer det förmodligen att finns behov av fler skolor och ytor för barnen att kunna röra sig på. I nu gällande detaljplan finns förutsättningar för en utbyggnad av Tallbackaskolan. Detta möjliggör en utökad skolkapacitet utan att ta fram en ny detaljplan. Sammantaget innebär detta att nuvarande detaljplan har bättre förutsättningar för en bra skola och för barn än planförslaget. Om viljan finns kan Tallbackaskolan bli en helt fantastisk skola, renoverad, eventuellt utbyggd, både uppåt och utåt för att få fler utrymmen för verksamhet av olika slag. Tallbackaskolan har också en aula som är till för att kunna samla alla elever och även användas av olika föreningar som t ex för teater m.m. Vi är helt emot att tomten splittras och att bygga bostäder och att låta en väg byggas för att nå den planerade fastigheten. När Tallbacka byggdes fanns en god tanke att barn behöver utrymme och plats för fysiska uteaktiviteter i anslutning till skolan. Barn behöver röra på sig för att kunna göra bättre resultat i skolarbetet och få en bra hälsa. Riv inte Tallbacka! Låt Tallbacka-tomten förbli skoltomt. Ingen byggnation på skol-tomten.

Förvaltningens kommentarer:

Nedan redovisas kommentarer under rubriker gällande respektive ämneskategori.

Parkering

Samma antal avgiftsbelagda parkeringsplatser som tas bort i och med omläggningen av Kristinelundsvägen ersätts längs med den nya sträckningen av Kristinelundsvägen. Förvaltningen ser därför att det finns samma möjligheter för tillfälliga parkeringsplatser vid besök, hemtjänst, hantverkare mm. De långtidsförhyrda parkeringsplatserna som tas bort intill Sidensvansen 1 och Kristinelundsvägen föreslås ersättas på parkeringsplatserna längs Kristinelundsvägens västra del och vid Släggbacken. Ett erbjudande om att göra detta byte har skickats ut till berörda. Avståndet till de nya platserna blir något längre än idag men förvaltningen bedömer att avståndet är inom ett rimligt avstånd, som mest cirka 300 meter. Gällande övriga avgiftsbelagda parkeringsplatser som tas bort så visar parkeringsutredningen (Iterio 2021-08-18) att det finns gott om platser inom närområdet som kan ersätta dessa. Inventeringar av antalet tillgängliga avgiftsbelagda parkeringsplatser har genomförts under december 2020 och juni 2021 för att få en tydlig bild över situationen under olika perioder på året. Utredningen visar på att antalet tillgängliga parkeringsplatser inom närområdet är tillräckligt för att tillgodose behovet. Även då också under sommartid, då många i större utsträckning vill ta sig till t ex. Huvudstabadet och stallet.

I den gällande detaljplanen (0410/1964 – stadsplan för kv. Entitan, Grönfinken, Koltrasten, Snöskatan och Talgoxen) anges att ytan inom underbyggda gårdarna på kv. Entitan och kv. Grönfinken även kan användas för parkering såväl som lager och kontor.

Samtliga nya bostäderna kommer att lösa sitt parkeringsbehov inom sina respektive kvarter. För skolan och dess personal anordnas inom öronmärkta parkeringsplatser

utan om behovet att ta bil till skolan finns hänvisas dem till avgiftsparkeringarna i området. För att uppfylla tillgänglighetskraven anordnas en parkeringsplats specifik för rörelsehindrade inom skolans entré längs Kristinelundsvägen.

På plankarta redovisas inte parkeringsplatserna utan det är endast planlagt som GATA och inom denna mark anläggs parkeringsplatser, dessa framgår av situationsplanen och respektive gatas sektion som finnes i detaljplanens planbeskrivning och illustrationsbilaga. Inom bostadskvarteren är inte heller parkeringsplatserna utmarkerade utan det är byggaktörens ansvar att se till att den frågan kan lösas och det görs i det kommande bygglovet. Under detaljplaneskedet har förvaltningen och Besqab diskuterat frågan och det finns en lösning som är acceptabel enligt Solna stads uppsatta parkeringsnorm.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

* (se sid 44) I enlighet med plan- och bygglagen, kap. 5 § 11a, ska kommunen inom ramen för samrådet undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En sådan har i denna plan genomförts och det i enlighet med det som anges i miljöbalken kap. 6 § 6 med slutsatsen att planen inte riskerar att ge upphov till betydande miljöpåverkan. Ställningstagandet har samrått med Länsstyrelsen som stödjer den slutsatsen. Båda dokumenten finns att ta del av på projektets hemsida, www.solna.se/blamesen. Under samrådet har detta ställningstagande bekräftats av länsstyrelsen och det förvaltningens uppfattning att det i den fortsatta processen inte finns behov av att ta fram en MKB:

Natur och djur

Solna stad har upprättat en naturvärdesinventering (Calluna 2021-08-18) där det framgår hur många träd som tas ner, vilka typer av träd som tas ner samt en uppskattning på hur avverkningarna påverkar områdets naturvärden och spridningssamband. I utredningen finns en redovisning av kompensationsåtgärder för de värde som försvinner där nyplanteringen tydligt (var och hur många träd ska återplanteras samt vilka typer av träd), redovisas. Inventeringen av samtliga alléer har gjorts och den visar att det ingen av de befintliga alléerna har något som gör dem värdefulla att bevara. Värdet i att ha en grön miljö längs med gatorna är i sig viktig och attraktiv för gatumiljö och förslaget har i så stor utsträckning som möjligt föreslagit återplantering både längs med gator och inom övriga delar av detaljplanen.

Solna stad anser att förslaget inte ger upphov till någon påtaglig skada avseende varken naturmiljö. I den framtagna utredningen PM allébesiktning Huvudsta (Calluna 2021-08-18) framgår det att alla alléträd och eken längs Kristinelundsvägen har vanliga lavararter som är knutna till lövträd. Ingen påtaglig förekomst av död ved eller förekomst av intressanta håligheter noterades. De i området mest värdefulla delarna av naturmiljön bevaras och skyddas i detaljplanen samt att det föreslås ett antal kompensations- och förstärkningsåtgärder för att återskapa naturvärden som går förlorade. Behovet av grönområden i stadsdelen så anser Solna stad att det finns goda förutsättningar för alla att nyttja kvalitativa miljöer nära inpå.

Kulturmiljö

Kommunen instämmer i att en rivning av Tallbackaskolan får konsekvenser ur kulturmiljösynpunkt, dock avses inte omfattningen vara betydande. I klassificeringen av skolans kulturhistoriska värde framgår att skolan är en viktig del i stadsdelen tillsammans med centrum, bostäder mm. Av den anledningen har kommunen sett det som en given förutsättning att skolan ska finnas kvar på platsen, mitt i stadsdelen.

Tallbackaskolan är grönklassad med motiveringen att bebyggelsens nuvarande gestaltning och höjd samt placering, centralt i stadsdelen, är de bärande kvaliteterna. Alternativet, som framförs av många, är att bygga på dagens Tallbackaskola för att på sätt kunna bevara den och få in flera barn. Solnas bedömning är att en påbyggnad skulle förvanska den nuvarande skolans kulturmiljövärde på ett sätt som skulle göra att byggnadskomplexet skulle tappa delar av sitt värde. Även om det såklart inte är i samma omfattning som en rivning. Med värdet att få en ny modern skola har en avvägning gjorts som resulterat i att förslaget är det bästa alternativet. Solna stad ser det som en viktig förutsättning att funktionen skola ska finnas i detta område, centralt i stadsdelen för att på så sätt bevara den ur kulturmiljöhänsyn viktiga aspekten. Att bevara det kulturhistoriska värdet och den ursprungliga tanken när området utvecklades på 1960- och 70-talet är en viktig aspekt. Skolbyggnaden har omarbetats till granskning och resulterat i en lägre skola i en stil mer anpassad till omkringliggande bebyggelse. Det för att leva upp till de rekommendationer som anges i den av KMV framtagna kulturmiljöanalysen. Flera rekommendationer i kulturmiljöutredningen tas om hand i det nya förslaget. Den nya skolbyggnaden föreslås uppföras i tegel likt den befintliga skolan och värdefulla element från dagens skolgård, föreslagningsvis bl.a. de skulpturer som finns, kan användas i den nya skolan. Även den huvudsakliga grönstrukturen inom och i anslutning till skolan bevaras och blir en kvalitet i den kommande skolmiljön.

Att en byggnad är K-märkt är ett uttryck som inte har någon juridisk innebörd. En byggnad som har ett kulturhistoriskt värde skyddas antingen i detaljplan (q-bestämelse) eller så finns byggnaden/byggnaderna upptagna i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister där vissa kulturhistoriskt intressanta byggnader får en klassning, Blå, Grön och Gul. Runt detaljplaneområdet finns flera byggnader som har klassificeringen Gul (Fastighet med bebyggelse av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde.). Tallbackaskolan har klassningen Grön (Fastighet med bebyggelse som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt) där värden ligger i både byggnaden och funktionen skola med placering mitt i stadsdelen.

Bebyggelse

Solna stad har en uttalad strategi i den politiskt beslutade översiktsplanen att länka samman stadsdelar och bland annat bygga om trafikleder till stadsgator. Aktuellt läget är bra för nya bostäder då befintlig infrastruktur kan användas och samtidigt som området har bra kollektivtrafikförsörjning. Förslaget kommer att hjälpa till att skapa ett mer stadsmässigt, attraktivt, tryggt och trafiksäkert område med en modern skola anpassad efter dagens krav. Det ser också till att nya kopplingar skapas mellan de olika delarna av Huvudsta något som Solna stad har som ett uppsatt mål.

Detaljplanen behandlar ett uppdrag som byggnadsnämnden har gett förvaltningen. Uppdraget handlar om de ytor som nu planläggs för skola och bostäder. En förutsättning i planeringen och utbyggnaden är att befintliga Tallbackaskolans verksamhet ska fortsätta att bedrivas medan den nya skolan byggs. Att föreslå bebyggelse inom andra delar av Huvudsta ingår inte i detta uppdrag. Det pågår ett antal andra projekt i Huvudsta som förvaltningen arbetar med för att tillskapa ytterligare kvalitativa boenden och verksamhetsytor i kollektivtrafiknära lägen.

Detaljplanen medför att cirka 250 nya lägenheter och 29 nya radhus. Räknat på genomsnittligt antal boende per bostadsenhet (2,0 för lägenhet och 2,4 för radhus) blir

det drygt 570 nya invånare. Att skapa bostäder i kollektivtrafiknära lägen är en regionalt viktig fråga om Solna stad utgår ifrån i sin planering. Centrala delen av Huvudsta är ett jättebra läge ur den synvinkeln med närhet till två tunnelbanestationer (Västra skogen och Huvudsta) och flera bussförbindelser. Även närheten till Stockholms innerstad är något som anses attraktivt och är positivt ur lägessynpunkt.

Den nya bebyggelsen har anpassats i skala för platsen och gaturummen. Den kommer få ett nutida uttryck och gestaltning, precis som nuvarande bebyggelse är ett uttryck för den tid då den byggdes. Skolbyggnaden har till granskningen omarbetats och den öppenhet som idag finns framför kv. Sidensvansen blir kvar. Skolan har också sänkts i höjd, från som högst sex våningar i samrådet till fyra. Det är en sänkning från totalhöjd + 52.0 meter till + 44.0 meter över nollplanet. Avståndet mellan den nya skolan och kv. Sidensvansen kommer med det nya förslaget att som minst, i det sydvästra hörnet av skolan, bli cirka 30 meter.

Området för skoländamål är detsamma som vid samrådet då Solna stad anser det viktigt att skolan får en så stor skolgård som möjligt samt att det med den nya gatan går att skapa en mer trafiksäker miljö i anslutning till skolan.

Förslaget förändrar inget vad gäller möjligheter att röra sig i området. Det område som nu planeras är redan idag bebyggt och nyttjas som skolgård och bollplan. De befintliga tunnlarna under Armegatan kommer att finnas kvar och det kommer därmed även fortsättningsvis vara möjligt att röra sig planskilt om man är gående eller cyklist.

När det gäller Tallbackaskolan så består den av byggnader som börjar uppnå sin tekniska livslängd och är i behov av omfattande investeringar för att kunna fungera som skola i ytterligare 50 år. Material och tekniska system är ålderstigna och behöver bytas ut. Här har Solna stad gjort ett strategiskt vägval att bygga en ny skola istället för att rusta upp en gammal. Anledningarna är företrädesvis att Tallbackaskolan är mindre, klarar bara 2 paralleller vilket inte täcker det framtida behovet av skolplatser, än den skola som nu föreslås. Om Tallbackaskolan genomgick en renovering inkluderandes en påbyggnad skulle det kosta lika mycket som att bygga en ny skola. Det framgår av en kalkyl som finns framtagen. Här har Solna stad tagit beslut att föredra en ny skola utifrån att ett nybygge ger modernare och mer ändamålsenliga lokaler samt en mer energieffektiv skola. Det jämfört med en renoverad Tallbackaskolan.

Trafik

Att trafiken ökar till området intill Huvudsta strand under sommartid är något som tagits i beaktning. I trafikutredningen framgår att den trafikökning som sker sommartid till det området är i relation till den trafik som sker till skolan under övriga året. Så i och med att skolan är stängd under sommarlovet, då de största flödena till Huvudsta strand sker så är bedömningen att det inte kommer innebära några trafikala problem.

Enligt framtagna utredningar inom trafik, buller och luft framgår att fastigheten Sidensvansen 1 inte påverkas i den omfattning som framförs. Med hänvisning till att trafikmängderna minskar längs med gatan och med de vidtagna hastighetsdämpande åtgärderna så kommer trafiksäkerheten att förbättras. Luft- och bullerförhållandena kommer inte att bli sämre än idag.

Solna stad har målet att skapa en utvecklad gatustruktur där det finns flera vägalternativ och det aktuella området får en mer utsprid och jämn fördelning av trafiken. Att skapa gator som är en återvändsgata är något som förvaltningen i planeringen vill komma bort ifrån för att skapa en mer flexibel trafikmiljö. Att ha en återvändsgata kan innebära att situationen avseende buller och skadliga partiklar i luften ökar.

Om de boende längs med Kristinelundsvägen önskar cykelplatser är det respektive bostadsrättsförening ansvar att tillgodose sina medlemmars behov. Solna stad kommer att anordna cykelparkering inom skolområdet som är tänkta för skolans elever och personal.

Alla leveranser, sophantering och transporter till skolan kommer att hanteras inom den nya skolbyggnaden för att minimera trafikriskerna och konflikter med skolans elever. In- och utfart till detta invändiga området sker vid skolans västra fasad, alltså i början av Kristinelundsvägen, intill korsningen med Armegatan. Till alla andra byggnader intill kommer detta hanteras precis som idag, utefter gatorna.

Solna stad jobbar aktivt med dialog om kommunens kollektivtrafik tillsammans med Trafikförvaltningen. Solnas mål att ha en god kollektivtrafikförsörjning i hela kommunen och beträffande aktuella delar av kommunen så är Solnas mål att åtminstone ha kvar den försörjning vi har idag och ska utreda om det finns ett ytterligare behov av busstrafik i området. Det aktuella området anses varat mycket bra förutsättningar för kollektivt resande, något som också är ett stort motiv till bostäder i regionen.

I utredning av säkra och trygga skolvägar (Iterio 2021-01-21) föreslås flera åtgärder som syftar till att dels få ner hastigheterna och dels ge trafiksäkra passager över gator. Dessa åtgärder ska genomföras och kommer att hjälpa till att skapa trafikmiljöer som är trygga för alla. De planskilde passagerna som finns under Armegatan idag bevaras och blir lika viktiga för flödena för gående och cyklande som idag.

Det underlag som använts i trafikutredningen (siffror från år 2018) anses vara tillräckligt aktuellt för att kunna få bra ingångsvärden och ett rättvisande resultat. Men för att få ett ännu bättre underlag ska det i september år 2021 göras nya trafikmätningar på Huvudstagan som kan bli underlag till trafikutredningen som tas fram inför antagandeskedet. Det kommer att ge ett bättre och tydligare underlag för att se behov av t.ex. korsningsutformning.

Området som planeras ligger på behörigt avstånd från tunnelbanans blå linje.

Buller

Bullernivåerna i det området som är beläget söder om detaljplanen, och som i yttranden framförs som friluftsområde, kommer bullersituationen att vara den samma som idag vilket innebär att det nya förslaget inte försämrar situationen i området där bl.a. stallet och Huvudsta Gård finns. Området är i Översiktsplan 2030 inte utpekade som ett friluftsområde, även om det till viss del används som ett sådant, och därmed är inte de bullernivåerna som det hänvisas till i yttranden applicerbara på detta område. Förvaltningen värnar om att detta område även fortsättningsvis ska vara den attraktiva miljö som det är idag och det är därför viktigt att se till att situationen inte försämrats. Därav skyddas de naturvärden i detaljplanen som ligger intill detta område och åtgärder kommer att vidtagas för att bibehålla de spridningssamband och naturvärden som finns. Gällande buller på skolgården och de nivåer som är riktvärden så kommer den nya skolan, jämfört med idag då gården inte uppfyller riktvärdena, att få

en mindre bullerstörd gårdsmiljö. Inom alla delar där pedagogisk verksamhet är tänkt att bedrivas klaras de uppsatta bullerriktvärdena på 50 dB(A) ekvivalent.

Bullersituationen på bostadskvarterets norra sidan är på grund av byggnadens form svår att lösa. På grund att bullernivåerna är över 60 dB(A) ekvivalent och att det inte går att ha genomgående lägenheter längs med hela den norra huskroppen innebär det till att det krävs lägenheter under 35 kvm för att uppfylla myndighetskraven avseende buller. Det i sin tur påverkar ljudkvalitetsindex och Solna stads uppsatta mål på ljudkvalitetsindex på 2,0 blir svåra att uppnå.

*Frågor gällande påverkan under byggtid hanteras inte under detaljplaneprocessen. Innan byggnationerna i ett exploateringsområde påbörjas ska ett kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden tas fram. Se under rubriken **Övrigt** nedan för mer information.*

Luft

Detaljplanen har relativt liten påverkan på exponering av luftföroreningar för människor som vistas i området efter utbyggnaden, år 2040, jämfört med dagens situation. Värdena visar att både miljö kvalitetsnormen och miljömålen uppfylls i alla delar av planområdet bortsett från längs Armegatan där miljömålen inte klaras. Det påverkar således endast ny föreslagen bebyggelse. För att uppnå så god inomhusmiljö som möjligt i planerade byggnader med fasader mot framför allt Armegatan bör tilluften tas in där luftföroreningshalterna är som lägst. Bästa tilluften erhålls i taknivå eller via fasader som vetter från trafiken på Armegatan.”

Planhandlingar

I utformandet av plankartan och specifikt de områden som planeras som gatemark är det vedertagna sättet att ge området planbestämmelsen GATA. Om det sedan ska finnas t.ex. parkering inom denna mark så att det inte något som klargörs på plankartan utan det sker med hjälp av gatusektioner och situationsplan som finns i underlaget. När detaljplanen sedan kommer fram till antagandet så finns gatornas utformning med i ett gestaltungsprogram vilket biläggs till ett exploateringsavtal. Detta avtal blir en vägledning i genomförandeskedet av detaljplanen. I vissa fall kan det markeras ut P (Parkering) på gatumarken, men då är det i ett fall då det ska vara en parkering som är kopplad till kvartersmark. Ett sådant exempel finns i detaljplanen där förvaltningen föreslår en parkeringsplats intill skolan för att uppsatta tillgänglighetskrav uppfylls för användningen S (Skola). Planbeskrivningen har till granskningen utvecklats för att ge en tydligare bild av alla frågor.

Dagens höjdsystem utgår ifrån ett enhetligt nationellt höjdsystem, RH 2000, som används som underlag till alla detaljplaner. I tidigare framtagna detaljplaner kan det förekomma andra höjdsystem t ex. ”Stockholm stads höjdsystem” och skillnaden mellan dessa och dagens höjdsystem är cirka 0,5 meter högre. Detta är något som i alla framtagna underlag beaktas för att ge en korrekt bild av situationen. Detta är mycket viktigt då det kan innebära stora problem om detta beaktandet inte gjorts och något ligger 0,5 meter ”fel”.

Trygghet

I diskussionen gällande trygghetsskapande miljöer är det en vedertagen förutsättning att områden med större överblick och ett större flöde av människor uppfattas tryggare. Med den nya bebyggelsen och att den placeras längs med gatorna är

bedömningen att områdets trygghet kommer att förbättras. Med den nya skolgårdens utformning med bevarad bollplan är den synlig från flera håll och den kommer att vara väl belyst under större delen av dygnet vilket kommer hjälpa till att skapa en levande stadsdel och trygghet den boende och de som rör sig i området.

Avfall

Lösningar gällande avfall kommer för samtliga bebyggelse delar att lösas inom sina egna fastigheter. Radhusen kommer att ha en lösning där respektive radhuslänga har en lösning inom marken, som är markerad med prickar på plankartan, mot Krysshammarsvägen. Bostadskvarteret intill skolan kommer föreslås ha sin avfallshantering inom bygganden. Kvarteret Sidensvansen som i förslaget blir av med sin nuvarande lösning, vilken är belägen på Solna stads mark, kommer att få en ny lösning men då inom sin egen fastighet. Diskussioner om hur detta ska utformas pågår mellan Solna stad och fastighetsägaren bostadsrättsföreningen Sidensvansen.

Återvinningsmöjligheter finns idag i västra delen av Kristinelundsvägen och denna kommer att finnas kvar i framtiden. Om behov finns ska kommunen se över möjligheten att anordna ytterligare ytor.

Barnkonsekvensanalys (BKA)

En kompletterande del (Iterio 2021-08-23) till den ursprungliga BKA:n har tagits fram för att studera de förändringar som gjorts mellan samråd och granskning samt tydliggöra vad det är viktigt att ta med i det fortsatta arbetet. Granskningsförslaget av skolan ger mycket bättre förutsättningar för barn i alla åldrar att få sina egna "gårdar" inom skolgården. Den nya skolbyggnaden skapar förutsättningar för att de yngsta barnen kan få en egen entré till sin del av skolan. De behöver således inte komma i kontakt med de större barnen om man inte vill.

Skola och förskola

Under 2018 hade kommunstyrelsen i uppdrag att utreda behoven av kommunal service fram till 2030. I avrapporteringen av uppdraget redogjordes för de övergripande behoven fram till 2030 och de mer konkreta behoven fram till 2025. Utifrån prognosen arbetade stadsledningsförvaltningen tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen med att bryta ner prognosen per område. Resultatet sammanfattades i en skolförsörjningsplan där behov av platser fram till 2025 fastslogs av skolnämnden och kommunstyrelsen. (SKN/2019:202) Dessa planer ligger till grund för behov av nya skolplatser i Huvudsta. Den nya skolan i Huvudsta ingår i planeringen och är en del i skolnämndens helhetsplanering för skolor i Solna.

I samband med byggnationen av den nya skolan har barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att avveckla Augustendals förskolas nuvarande lokaler. Planering för detta pågår.

I planbestämmelse Skola finns möjligheten att inrymma skolan och förskola. Förvaltningen ser det som positivt att Solna stad har möjligheten att i framtiden, om förutsättningarna förändras, inrymma en förskola i den nya byggnaden.

Den nya skolans skolgård, som har en yta av cirka 12 000 kvm, uppfyller Boverkets allmänna råd rekommendationer att en skolgård inte ska vara mindre än 3000 kvm. I kapitel 3 Boverkets framtagna rapport "Gör plats för barn och unga!" står många viktiga råd som förvaltningen anser har beaktats i planeringen. Det råd som säger att varje barn ska ha en friyta på 30 kvm anser förvaltningen vara svårt att uppnå i

detta centrala läge i Solna och regionen. Det är viktigt att framföra att råden inte är bindande för vare sig för myndigheter eller enskilda. I 1 § paragrafen i författningssamlingsförordningen (1976:725) definieras allmänna råd som "generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende". Boverket anger att Friyta för lek och utevistelse som begrepp omfattar den yta som barnen kan använda på egen hand vid sin utevistelse. En friyta är ytan som går att leka på och som är tillgänglig för barnen i huvudsak under skoltid men även i viss mån på fritiden.

Särskolan kommer inte att ha lokaler i den nya skolan utan den kommer att få en ny placering. Planering kring det pågår.

Med bevarandet av många av de befintliga träden som idag finns på och intill skolgården, skapas en skolgårdsmiljö där det finns möjlighet till både som och skugga för alla olika årskurser på sina respektive delar av gården. Att skapa sådana miljöer på skolgården framförs också av Boverket.

Möjligheten att kunna utnyttja den stora rymliga matsalen i den nya skolan utanför skoltid är något som undersöks.

Övrigt

Med hänvisning till JB:s yttranden ovan så instämmer Solna att de uppdrag som Regeringen har gett Boverket avseende att barns rättigheter ska få större plats i stadsutvecklingen är positivt och kommunen ska följa det kommande arbetet.

Övriga frågor gällande påverkan under byggtid hanteras inte under detaljplanprocessen. Innan byggnationerna i ett exploateringsområde påbörjas ska ett kontrollprogram för omgivningspåverkan under byggtiden tas fram. Syftet med kontrollprogrammet är att få kännedom om möjliga störningar och vad som behöver göras för att minimera störningarna. Reglerna för kontrollprogram finns i miljöbalken (26 kap 19 §). Kontrollprogrammet ska ta upp och beskriva den påverkan som projektet kan ha för närboende och på miljön. Programmet ska ange de skyddsåtgärder som behövs, vem som ska utföra dem och när. Programmet ska också beskriva hur verksamhetsutövaren kontrollerar att miljökrav och riktlinjer följs samt hur eventuella klagomål som uppstår ska hanteras.

Mer information om kontrollprogram finns att ta del av här: <https://www.solna.se/naringsliv/tillstand-regler-och-tillsyn/kontrollprogram-for-omgivningspaverkan-i-bygg--och-exploateringsprojekt>.

Solna stad valde under samrådtiden att söka en ny arkitekt (det som i förfrågningsunderlaget benämndes teknisk konsult) vilken skulle rita på en ny skolbyggnad. Syftet var att få in några som skulle se på området med nya ögon och kunna ta fram ett nytt bättre förslag. Förfrågan gick ut via EWORK som är det i Solna stad vanliga tillvägagångssättet när det gäller upphandlingar av nya konsulter.

Huvudsta är en stadsdel inom den inre regionala kärnan av Stockholm och aktuellt område ligger mycket bra till ur kollektivtrafiksynpunkt. Närheten till två tunnelbanestationer, Västra skogen och Huvudsta, längs med den blå linjen gör att marken i detta läge är attraktiv. Solna har i sin Översiktsplan (ÖP 2030) ett tydligt mål att förtäta i områden där det finns goda möjligheter att använda kollektiva färdmedel. Tillskapandet av attraktiva bostäder är ett allmänt intresse för hela

Stockholmsregionen. Plan- och bygglagen kap. 2, 3§, belyser just detta. Tillskapandet av bra bostäder och goda boendemiljöer är viktigt såväl för tillväxten som välfärden. Dessutom enligt Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) att kommunernas arbete med bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av PBL 2 kap. 3 § p 5. Något som Boverket också är tydliga med att framföra är att vikten av att kommunen har en god planberedskap.

Avsnittet gällande tillgänglighet har utvecklats till granskningen för att tydliggöra frågan.

Förvaltningen anser att förslaget inte riskerar att leda till ett försämrat folkhälsotillstånd.

4. Samrådsmöte

Samrådsmöte hölls den 22: a mars kl. 18.00 i digital form på grund av covid-19 situationen. Det digitala samrådet kunde nås via Solna stads webbplats. Omkring 85 personer från allmänheten deltog. Från Solna stad deltog byggnadsnämndens ordförande Torsten Svenonius, plan- och byggchef Ann-Christine Källeskog, plan- och geodatachef Alexander Fagerlund, planarkitekt Marcus Schramm, fastighetschef Erik Gunnarsson, projektledare fastighet Joacim Lilja, trafikplanerare Evans Odiambo. Representanter från arkitekter som ritat på skola, Annalena Mosséen (Visbyark), och bostäder, Lis Kjaer (Larsson arkitekter), fanns även närvarande.

Under mötet fanns möjlighet att skriva sina synpunkter i chatten som sedan framfördes av en moderator. De flesta frågor och synpunkter som berörde påverkan på parkering samt trafikmängder där många ansåg att det var dåligt att många parkeringar försvann och oro för ökade trafikmängder. Många ansåg att skolgården var för liten och ifrågasatte varför inte nuvarande Tallbackaskolan renoverades istället för att rivras. Övriga synpunkter och frågor som nämndes under mötet berörde bland annat påverkan på naturmiljö, oro för luftkvalitet och buller, etapputbyggnad, samt ifrågasättande varför området behöver fler bostäder.

5. Förändringar efter samrådet

Inkomna synpunkter och vidare studier har inneburit att planhandlingarna reviderats enligt följande:

Plankarta

- Planområdet har utökats marginellt i den norra delen, intill bron under Krysshammarsvägen, för att anpassa det till befintliga förutsättningar och i den västra delen för att möjliggöra en parkeringsyta till radhusen.
- En b₃-bestämmelse har lagts in på skolbyggnaden för att reglera att taket ska vara vegetationsklätt till 65 %.
- En f₁₂-bestämmelse möjliggör uppförandet av teknisk anläggning, max 100 kvm, och lanterniner, max 600 kvm, får anläggas på tak över angiven totalhöjd. De ska vara indragna minst 4 meter från fasadliv.
- Bestämmelsen n₁ har lagts in för att säkerställa att förgårdsmark mot Arme-gatan uppförs planterad.
- För att skydda befintliga träd från fällning har bestämmelsen n₂ lagts till.

- Bestämmelsen Träd1 har tagits bort på grund av att alla träd inom det östra området ligger inom allmän plats, markerad PARK, i enlighet med vedertagen standard.
- Ett E-område (Teknisk anläggning) har lagt till för att möjliggöra en nätstation.
- Utfartsförbudet har utökats och omfattar nu bostadskvarterets hela fasad mot öster.
- Flera utformningsbestämmelser (f) som reglerar utförandet av balkonger, terrasser och burspråk ut mot gata (hur mycket de får kraga ut från fasadliv, vilken frihöjd de ska ha, balkong- och terrassräcken ska vara i pinnräcken av stål samt att de inte får glasas in m.m.) har lagts in.
- Området B₁ har minskats med 1,5 meter i den östra delen, PARK-området har blivit större och GATA₂ har kortats av.
- Skolgården och förgårdsmarken för bostadskvarteret har breddats i den östra delen.
- Högsta tillåta totalhöjd över nollplanet för radhusen har sänkt från +40,0 till +39,0.
- Byggrätten inom skolområdet har getts en ny form och högsta tillåta totalhöjd över nollplanet för skolbyggnaden har sänkts, som mest åtta meter, till +44,0.
- Högsta tillåta totalhöjd över nollplanet inom vissa delar av bostadskvarteret höjts mellan 0,5 – 2 meter.
- En terrass längs den översta våningen på den östra fasaden har lagts in och den har getts en lägre totalhöjd och bestämmelserna f₂, f₄ och f₁₁.
- f₅-bestämmelsen som reglerar terrasserna på radhusen har justerats.
- För radhusen i den västra delen har C₂ lagts till för att möjliggöra centrumverksamhet i bottenvåningen mot Armegatan.
- En b₅-bestämmelse har lagts till som reglerar bostadskvarterets utbredning mot gården, övrig yta ska utföras med planterbart bjälklag.
- En bestämmelse som reglerar entréernas höjd mot område GCVÄG₁ har lagt in för att säkerställa att vatten inte tar sig in i byggnaden vid skyfall.

Planbeskrivning

- Planbeskrivningen har reviderats utifrån det nya förslaget och de nya och fördjupade utredningarna.

Alexander Fagerlund
Plan- och geodatachef

Marcus Schramm
Planarkitekt